

Trondhjems Domkirke
Nidaros Domkirke (fra juli 1929)
Byggmesterens dagbok 1926 – 1931

August Albertsen (1877 – 1956)

Fra NDRs historiske arkiv 1869-1987 / Ga-0140

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

FORORD

Restaureringshistorien til Nidaros domkirke fra 1869 og framover, er også historien om utforskningen av kirkens bygningshistorie. Gjennom den systematiske restaureringen bygningsdel for bygningsdel, med utskifting av skadde steiner og nyere tilbygg, ble også nye sider ved bygnings- og brukshistorien avdekket.

Arbeidet og observasjonene er løpende dokumentert i to samtidige kilder. Den mest offisielle kilden er domkirkearkitektenes årlige «Indberetninger» eller rapporter til Kirkedepartementet fra 1872 og framover. Den andre kilden er dagbøkene, som ble ført av byggelederen/byggmesteren. Her ble arbeidets daglige gang dokumentert med alt som ikke står i rapportene til departementet: historiske funn og observasjoner gjort under restaureringsarbeidet, ansatte som begynner, slutter og dør, besøk av keisere og konger og ikke minst utgravningene med fjerning av flere hundre graver som ble godt dokumentert.

I perioden 1869 -1972 var det bare seks byggeledere:

Knud Guttormsen 1869-1874 (kapittelhuset og delvis oktagonen)

William Bergstrøm 1874-1904 (oktagonen, koret, tverrskipet, hovedtårnet og delvis skipet)

August Albertsen 1904-1909 og 1926-1948 (skipet og vestfronten)

Nils Ryjord 1910-1926 (skipet og vestfronten)

Wilhelm Swensen 1947-1964 (vestfronten)

Torgeir Flekk Suul 1964-1972, domkirkearkitekt 1972-1988 (vestfronten)

Knud Guttormsen førte notatbøker som er en blanding av verktøylistor, lønningslister, regnskap og enkelte bygningshistoriske observasjoner. Disse ligger i NDRs arkiv (Ga-0218 – Ga-0223), men er foreløpig ikke transkribert og tilgjengeliggjort.

August Albertsen ble født i Namsos og utdannet som arkitekt ved Trondhjems Tekniske Lærestanstalt og Technische Hochschule i Berlin i 1901. Han var byggeleder ved NDR 1904-1909 og teknisk tegner samme sted 1910-1917, da han sluttet og ble byarkitekt for Trondheim kommune. Etter Nordhagens og Ryjords død ble han i perioden 1926-1934 på nytt leder for restaureringen sammen med John Tverdahl. Disse to fullførte gjenreisningen av skipet innvendig til Olavsjubileet i 1930. Deretter var Albertsen byggeleder under domkirkearkitekt Helge Thiis fram til han gikk av med pensjon i 1948.

Denne boken dekker perioden 1926-1931, da alle krefter ble satt inn for å kunne fullføre skipets indre til 900-årsjubileet for slaget på Stiklestad 29. juli 1030.

Arbeidet med å gjøre dette viktige kildematerialet tilgjengelig for forskningen, begynte i 2004 med kopiering av de originale dagbøkene Disse er etter hvert blitt transkribert og korrekturlest av NDRs personale. Den kompakte teksten er 'løst opp' ved å lage nye avsnitt der det er naturlig.

Trondheim, september 2025
Birgitta Syrstad Øystein Ekroll

INNHOLD

1926	 side 4
1927	 side 20
1928	 side 63
1929	 side 123
1930	 side 153
1931	 side 184

Arkitektene John Tverdahl og August Albertsen foran vestfronten i 1926. (Foto 2754)

1926

FEBRUAR 1926

Meget Vand er løbet i Havet, siden jeg avsluttet min Virksomhed her som den daglige Tilsynshavende for Restaureringsarbeidet den 31/12 1909, og ligeledes siden jeg idetheletat forlot Domkirken i mars 1917, og mange og store Omveltninger har vi gennemlevet siden den Tid.

Med begge Domkirkens Arkitekters Død har Begivenheterne ført med sig, at jeg paany er blit kaldet til å overta den efter arkitekt Ryjord ledigblevne Stilling. Angaaende de værende Omstendigheter og Forhandlinger derangaaende kan henvises til Avisreferater og Tilsynskomiteens forhandlinger i tiden 1/2-1/9 1926.

1.

Paa Grund av Ryjords lange Sykdom har det vist sig, at der er flere ting, som nu trænger fornyelser og istandsættelse, og som uten tvil hadde været utført før, om ikke de ekstraordinære tilstande ved arbeidet hadde hersket. Først og fremst gjaldt dette Sagmaskineriet, som ved min Tiltrædelse viste sig å være temmelig defekt. Jeg var klar over, at der her extra maatte gjøres noget, og fik derfor snarest opstillet en Beskrivelse med Betingelser for Indhentning av Anbud paa Arbeidet. Under dette gik, ganske som ventet, en dag maskineriet helt istaa, fordi Slitagen var gaat for langt. Efter en maanedes tid var skaden igjen utbedret, samtidig som diverse forbedringer i Konstruksjonen var blit utført efter mit forslag.

Lignende forbedringer maatte foretas med den ene Løpekrans i Stenhuggerverkstedet. Videre: Slipemaskinen efterseet og sat i ordentlig Stand likesom jeg har konstrueret et nyt Vikeapparat for Sagblade, som er utført av Kirkens Smed.

MARS 1926

Drøftes Anordningen av Stilladskonstruksjonen for Langvæggens fortsatte paamuring. Efter mit forslag gaaes over til Anlegg av transportbane direkte paa det gamle Tak istedetfor som tænkt til ny Opbygning over dette. Jeg mener ved denne Anordning å ha indsparet et Beløb paa 10 a 15000 kr.

For å kunne få en brukbar plass for Arbeidet med Opslaget av det store Rosevindu, har jeg efter forhandlinger med Trondhjems Kommune faat overdraget tillaans den efter Krigstiden igjenstaaende Del av Provianteringsskuret paa Exercerhaven. Her har vi opnaaet et ideelt Rum for dette Arbeide, som ellers nu vilde ha været vanskelig stedt. I Skuret har vi ogsaa faat plass for et parti trælast – forskjellige dimensioner – som er indkjøpt tilfældig, (ialt Kr. 2600 hvorpaa indspart mindst Kr. 1000).

APRIL 1926

20.

Paabegyndt Muringen av Stræbebuer paa Skibets søndre Side, hvortil det meste er færdighugget i Løpet av Vinteren 1925/26. Der hugges f. t. Hvelvribber og orneret gesimsled for Skibets gesims.

Der gjøres forberedelser til Indsætning og Prøving av Kiellands Glasmalerier i Skibet. I den anledning maa det provisoriske gulv, som nu ligger over midtskibet i høide med Klerestoriekapitælerne fjernes.

24.

Min første Inspeksjonsreise til Ingdalen Stenbrud foretas. Driften her maa sættes igang. Det viser sig, at den gamle Lossekai er defekt, saa denne først maa istandsættes. Likeledes er det gamle Kranarrangement for Lastingen saa upraktisk og rent ut livsfarlig, at en forandring her er apsolut paakrevet.

MAI 1926

1.

Opslagsgulvet i Provianterings Skur er færdig. Dette bestaar av en gulvflate alm. 5/4" gulv paa Box, i størrelsen ca 8 x 8 m, hvorpaa utfores et lag finér, sammenlimet i Skjøterne forat faa et stabilt Tegneunderlag.

3.

Formand Hagen og 4 Mand reiser til Ingdalen for å ta fat paa reparasjon og Ombygning av Lossekaaien. Nødvendigt tømmer kjøpt paa stedet ved mit Besøk den 24/4.

5.

Efter flere Undersøkelser har vi bestemt os for Indkjøb av en brukt 2 tons Svingkran, som leveres av frit her (fra Østerdalen) for Kr. 1000 (ny koster 1500). Den hittil i budde brukte gamle Kran, som tidligere bruktes i Vestskibet, er en farlig Indretning, som nu demonteres og kasseres.

26.

4de Pinsedag: 6-7 Mand til Inddalen for Igangsættelse av Driften, medbringende den netop mottagne, indkjøpte Svingkran. Samme dag: Avreiser formand Waldum til Bjørnaa Brud for igangsættelse av Driften deroppe.

Sidste Halvdel av mai: Paabegyndes Indsætningen for færdige glasmalerier i klerestoriet for farveprøvning før brænding.

31.

Muringen av Stræbebuerne paa Skibets Søndre Langvegg fortsættes paa de 3 sidste. Bygning av transportbane over taket utføres paa søndre Side. Den første Stenlast fra Ingdalen er ankommet.

Opslag av Rosevinduet fortsætter. (Paabegyndt omtr. midten av mai.)

JUNI 1926

18.

Efter hvad der meldes mig har den tilstand hvori Taknedløp og Kloakken befinder sig, specielt paa Korets og Tverskibets søndre Side existeret i længre Tid, og kan helt enkelt karakteriseres som skandaløs. En hel del Taknedløp-Kobberrender er nemlig fjernet, antagelig stjaalet under Krigen, og tilsvarende kloakavløp igjenstoppet av lort og smuds, hvorav følgen har været, at Vandet paa sine steder ikke har fundet avløp, men er blit staaende og gaat ned i grunden, til skade for fundamentene. En i søndre tverskibs Vestre vegg opstaat revne i Klerestoriet synes å tyde paa, at ovennevnte forhold er aarsak hertil. For å rette paa forholdet er Rendearbeidet bortsat til Blikkenslager P. Kristiansen og Kloakarbeidet til K. Lund.

22.

Samtlige Klerestorievinduer paa Plass. Alle Strebebuer ferdigmuret med Untagelse av de mellem Vesttaarnene og Skibet. Disse er besluttet forandre noget siden sidst jeg var her.

JULI 1926

1.

Arkitekt Tverdahl paa Studietur til England.

17.

Ialt hittil mottatt 4 Stenlaster fra Ingdalen. Bruddet agtes foreløbig drevet ut denne Maaned.

Besluttet å ta ned de gamle Stilladser rundt Vesttaarnene, da de er omtrent faldefærdige.

Formand Hagen har været en tur i Mosjøen for Inspeksjon av Stenbruddet. Der maa en Bro forsterkes eller ombygges. Fagmessig Besigtigelse foreslaas av Hagen for bestemmelse om bruddets fremtidige drift. Bestemmelse herom fattes senere.

19.

Jeg skriver til Norges geologiske Undersøkelse, Oslo, og anmoder om å stille en bergmand til

vor Disposisjon, naar Bruddet skal besigtiges.

29.

Inspeksjonsreise til Ingdalen Stenbrud. Driften avsluttes nu her for iaar. Ialt er hjemført 5 Laster med tils. Ca. 340 tons Sten. Den i bruddet monterte Svingkran demonteres og føres hjem til Bruk for Manøvreringen med de store blokker. Opsættes foran Vestfronten i nærheten av de faste store Kraner.

F.t er flest mulig arbeidere paa ferie, saa arbeidet, naar disse kommer igjen, kan drives mer rasjonelt.

Stilladsfjernelsen og den nye tækning av Vesttaarnene er tilendebragt.

Sidste Sten paa Strebebuen mellem Skibsvæg og Nordre Vesttaarn er sat idag. Tilsvarende Bue paa Sydsiden er under arbeide endda.

Gipsmodel i fuld størrelse av en Sektor av Rosen monteres nu, efter en tidligere Beslutning av Tilsynskomiteen.

Opslag av Rosevinduet fortsætter, Hugning av de første Stene – Zwicklerne – igangsat.

AUGUST 1926

5.

Paabegynder forberedelser til Muring paa Langveggene.

13.

Muringen i fuld gang nærmest Hovedtaarnet paa Langveggene. Den under 29. f. m. nævnte Montering av den nye Svingkran er utført, og er os til stor nytte.

Der er engageret endel unge mænd til oplæring paa prøve, saa vi f.t. har 55 mand, hvorav endel tømmermænd, som kun er lovet arbeide, saalænge denslags kan skaffes.

Har fundet å måtte ta fat paa Reparasjon av Sakristitaarnene, hvis pyramider tar skade, idet fugerne er sprængt og ivoxet med Buskas (cfr. fotografi nr 3006). Fugerne var optil 1 ½ ” tykke og Stenen av Vegetasjonen sprengt meget fra hverandre. Sansynligvis har Arkitekt Schirmer i sin tid ikke anvendt dybler her av nogen art, slik, som det hele tiden siden jeg begyndte her (1904) har været gjort. Dette vil, især paa slik utsatte steder altid være paakrevet.

14.

Hugning av pillarer til Vestfrontvinduet paabegyndes.

16.

Arbeidet med Optegningen i fuld størrelse av Rosen er godt igang.

Idag begravdes fhv. domkirkearbeider L. O. Eriksen paa Lademoens Kirkegaard under stor deltagelse. Han arbeidet her fra 1876 til 1921, altsaa i ca 45 aar, og var en av de gode «gamle» trofast og hederlig.

17.

De isommer indsatte nye glasmalerier i skibet, har man nu, efter hr. Kiellands forslag, besluttet å la bli staaende foreløbig Vinteren over. Brændingen av dem kan saaledes ske først næste aar. Da farveprøveingen saaledes nu forsaavidt er tilendebragt, paabegyndes Igjenpanelingen av «bryggen» for Vinteren. Til Vaaren er det da meningen å fjerne Størsteparten av denne, saasnart Muringen paa Langveggene er saapas langt fremskredet at dette kan ske.

19.

Den 4de og sidste Baldakinbærer for Vestfronten sættes (hugget av Tore Skjørestad, cfr fotogr. nr. 3005).

20.

Reparasjonen av Sakristitaarnene er fuldført. Stilladset nedtat. Der var i fugerne optil ¾ ” tykke Stængler av birk og lind. Man hugget stænglerne av, men røtterne har nok i tidens løp fundet Vei langt ind. Fugerne blev godt fylt med Cementmørtel i sterk blanding, saa forhaapentligvis er man nu Kvit videre Vegetasjon her.

Muringen paa Langveggen fortsetter, og det viser sig, at de forholdsregler, som er truffet for å få arbeidet til å gå bra, gir gode resultater.

Nede paa plassen foran fronten driver 2 vante haardstenskarer (som arbeidet i Ingdalen isommer) med fremskaffelse og tildannelse av granitemnerne, slik at murerne alltid har parat det, de trenger.

Det nye transportbanearrangementet paa "brygtaket" virker utmerket. Likesaa Heisearrangementet og det hele.

SEPTEMBER 1926

2.

Arkitekt Tverdahl hjem igjen fra England efter 2 maaneders Studietur.

I Vestfrontvinduet opmuret søndre Side til og med 3die Skifte over Rosens Horizontalunderligger. Man er dermed naaet til å skulle anlegge Forbindelsesgangen mellem Klerestoriet og Søndre Vesttaarn. Her viser det sig, at den mottagne Anleggstegning ikke stemmer med Virkeligheten, idet der har fundet en Tilbakerykning av murlivet sted, slik, at der mangler 12" paa å få anlegget til å stemme med Virkeligheten.

Efter konferance med Ark. Tverdahl og prof. Meyer er det besluttet å gå tilbake til murens nedre fulde bredde hvormed det netop færdiglagte baandskifte paa nordre og søndre parti maa tas op igjen og forandring av det underliggende parti paa hver side igangsættes.

Den med prof. Meyer tidligere isommer omkorresponderte Detalj ved Rosen, som ikke helt klart fremgik av tegningen er nu fastslaat efter et av de paa den opstillede model utførte alternativer, saa stenene nu kan færdighugges.

3.

En arbeider Erik Løhre faldt ned idag under arbeidet med Stilladsforandringen – indv. Vestfronten – fra Klerestorium til triforium, hvor han heldigvis fik klamret sig fast til en Stok og saaledes berget livet.

9.

Indsat en ny Vindusgruppe i Koromgangen (over Bispedøren). De nye glasmalerier er av en ganske anden god Virkning end de nu utbyttede.

15.

Muringen paa langvæggene er naaet op til Gesimshøiden paa begge sider paa søndre side i ca. 15 ms længde, paa nordre side i ca 10ms længde.

13.-19.

Inspeksjonsreise til Bjørnaa Brud.

OKTOBER 1926

5.-7.

Tilsynskomiteen holder møte, hvor en Række vigtige Saker behandles, herom henvises til Tilsynskomiteens protokol.

Dog kan her nævnes, at der efter mit forslag besluttedes:

at bygge nye kontorlokaler over spisebarakken

at ombygge det elektriske anlegg

at indklæ et parti av rosen forat kunne drive kontinuerlig vintermuring.

at anskaffe pneumatisk verktøi, (mit gamle forslag av 1906, som altsaa nu efter 20 aars forløp skal bli virkelighed). I den anledning vil jeg snarest søke ned til Oslo.

6.

Idag gravsættes ved en enkel Høitidelighet Nordhagens og Ryjords Askeurner paa

Domkirkegaarden, hvor Nordhagens placertes paa vestre og Ryjords paa østre side av Veien.

Begge arkitekters paarørende var tilstede, likesom Domkirkens Funksjonærer og Arbeidere foruden Tilsynskomiteen med sin formand i Spidsen.

12.

De første Stenhuggere flytter ind. Lysanlegget i Verkstedet forbedres med nye Skjærme, delvis nye Kabler, 2 nye elektriske Vifter monteres i nordre vegg for Luftskifting, istedetfor som det har vært Anmodet om: deflektorer paa taket.

13.

I henhold til pkt. 2 under 5-7. okt. igangsættes idag Gravning for elektriske Jordkabler efter den fremlagte og godkjendte plan.

14.

Kulden genererer. Stenhuggerne flytter ind.

15.

Prof. Meyer og ark. Tverdahl paa en kort Studietur til Sverige, hvortil Omkostningerne utredes av fotografikassen.

16.

Indklædning av Skibet for Vinteren tilendbringes. Fortsættes paa fronten (Rosevinduet).

18.

Vinteren sætter ind. Paabegyndes indklædning av en Del av Rosen.

20.

Hugningen av Vestfrontvinduets store Kapitæler paabegyndes av vore to døvstumme: Skjørestad og Ankile. Cokesleverancen for Vinteren kontraheret med a/s Dyré Halse efter en pris av Kr. 3,70 pr. hl. Vi regner med et forbruk av 6 á 700 hl. Av ved til Brændsel har vi rikelig forsyning av de isommer kasserte Stilladsematerialer.

Fhv. Domkirkearbeider Per Mikkelsen Evjen døde igaar, 78 aar gammel. Han var en av vore gode gamle som har lang tjenestetid, idet han begyndte her allerede i 1872 og gik av med pension i 1920, altsaa en tjenestetid av hele 48 aar.

Det under pkt. 2 pag 140 nævnte arbeide med det elektriske anlegg er paabegyndt, idet grøfter er gravet for den elektriske Kabel, som er ankommet idag. Alle luftledninger vil bli fjernet, og det hele Anlegg vil nu bli greiere og sikrere.

22.

Kulden har idag foreløpig stanset os i Muringen.

26.

Ark. Tverdahl tilbake fra Sverige.

27.-29.

Der eksperimenteres med Varmemagasiner for Vintermuringen paa Vestfronten:

Klæberblokker ca. 15x20x60 cm gives et ca 55cm dypt, 2" Ø hul for placering av et element.

En tilfeldig Rest Gudbrandsdalskleber viser sig å stå bedre imot Varmen end vor alm.

Vefsenkleber, der sprekker. Der placeres en slik «Kleberovn» i hver Bueaapning under Rosen, og antageligvis vil dette vise sig å svare til hensigten.

30.

Jeg reiser til Oslo ianledning Anskaffelsen av pneumatisk Verktøi.

NOVEMBER 1926

7.

Tilbake fra Oslo: Det viser sig, at der findes en Mangfoldighed av systemer og anlegg av et maskinelt Utstyr for Domkirken vil derfor kunne gjøres paa mange maater. Det allernyeste paa omraadet er repræsenteret av den helt elektriske Hammer «Thauma» v/ Ing. Bjerknes, Oslo. Denne form er imidlertid saa ny og ved eventuel Overledning ikke helt ufarlig for arbeiderne saa denne ser jeg inntil videre helt bort fra. De stasjonære Anlegg fordrer noksaa meget maskinelt Utstyr, Plass og Tilsyn, saa disse ogsaa, saavelsom de større transportable, bensindrevne, neppe passer saa godt for vort Behov som den type saakaldte Feinhammer, repræsenteret v/ Ingeniørforretningen Atlas a/s, Oslo, som jeg specielt har fæstet mig ved, og som jeg hadde Anledning til personlig å prøve ved mit Besøk dernede. Med tilbehør og 3

Meiselpistoler er prisen for dette apparat ifl. Atlas's Skrivelse av 3/11 d.a. Kr. 1145. I samme skrivelse tilbydes naar 3 Stk. kjøpes, disse for Kr. 875 pr. stk., altsaa en Reduksjon paa Kr. 270 pr. stk. I Skrivelse herfra av 11. ds har jeg tilbudt senere og kjøpe i tillegg 7 stk., ialt 10, saafremt prisen sættes til 800 pr. stk. Dette kjøp gjøres imidlertid avhengig av om de 3 første maskiner viser sig fuldt ut hensigtssvarende for vort Bruk. Saasnart Svar indløper herpaa, vil en Avgjørelse bli truffet angaaende dette Spørgsmaal.

8.

Idag døde pludselig vor tidligere formand Ingebrigt Furunæs, som var ansat her fra 1872 21/6 til 1921 1/7, altsaa praktisk talt et halvt Aarhundrede. Efter å ha tat Avsked bodde han m/familie i et selvopført hus oppe paa Strinden i nærheten av Estenstad, hvor han ved flid og arbeidssomhet hadde skaffet sig et pent Alderdomshjem. Han var av den stoe og rolige type, som skjøttet sin gjerning med trofasthed.

9.

Der er atter indtraadt Mildveir, som gjør, at vi forbereder os til paany at ta fat paa Muringen.

10.

Indklædningen paa Vestfronten av Rosen samt arrangementet for tilførsel av elektr. Varmer er iorden. Muringen venter paa ferdighuggen Sten.

12.

Sammen med Arkitekt Tverdahl og formand Hagen foretokes idag en Inspeksjonstur til Domkirkens gamle Stenbrud Klungen ved Øysanden forat undersøke Mulighetene for en gjenoptagelse av driften, som efter hvad vor gamle Stenbrudsformand Even Øye, som bor i nærheten meddelte, avsluttedes i 1899. Man fandt, at der vistnok, om en slik ny drift skulde Kunne tænkes igangsatt, maatte foretages undersøkelse ved diamantboring, da alt, hvad der var tilgjengelig i dagen viste en usammenhengende, sedimentær struktur, og efter alt at dømme, vilde det vistnok bli en kostbar sten, idet avfallsprocenten ogsaa tidligere maa ha været meget høi, at dømme efter de vældige avfallsdynger, som laa der. Imidlertid har denne Sten saa vakker en farve, at man ogsaa maa tænke paa at skaffe noget av den, om det da vil være muligt. Saken vil derfor ikke bli henlagt, men ved leilighed igjen optas.

13.

Formand Furunæs begravnes paa Tilfredshed, hvor Kranse nedlægges fra Arbeidskamerater ved Ark. Tverdahl, og fra Restaureringsarbeidet ved Albertsen.

16.

Den i oktober paabegyndte omlegning av det elektriske Anlegg paagaar, og nærmer sig sin fuldførelse for Restaureringens vedkommende. Den del som angaar Menighedskirken vil senere bli optat til særskilt Behandling.

Det store Vestfrontvindus Kapitæler ut- og indvendig er nu i arbeide.

18.

Muringen paa Fronten atter igang. Man forandrer det indklædte Rum, saaledes at endel mere av Muren kommer med paa begge sider av Vinduet. Det viser sig nemlig, at man vil faa tilstrekkelig Varme hertil av det opvarmingssystem vi har lavet.

Der indredes et tegnekontor over hvælvet i nordre Vesttaarn, hvor Tverdahl skal holde til, naar hans nuværende utenpaa hængte Kontor fjernes til Vaaren.

24.

Jeg sender Bestilling paa 3 stk. elektro-pneumatiske Hammere av det tyske firma Fein, Berlin til en samlet Sum av kr. 2685, idet jeg i henhold til nærmere Korrespondance herom, har faat prisen trykket fra Kr. 1145 til 875 pr. stk., hvilken pris, i tilfælde Efterbestillinger paa 7 stk. for samtlige 10 i tilfælde yderlige vil bli reduceret til Kr. 800 pr. stk, frit leveret her.

For et Hvælvfelt i Skibet utføres en prøve av Hvælvstilladset, som skal tjene som Utgangspunkt for dette store Arbeidet. Tanken er da nærmere at prøve Stabiliteten ved Beregning og eventuel Prøvebelastning.

29.

En av Tilsynskomiteen opnævnt Komité til Undersøkelse og Redgjørelse vedrørende Orgelspøragsmaalet traadte sammen her idag. Komiteen er sammensat av Ark. Tverdahl, prof. Kolsrud, kapelmester Joh. Halvorsen, komponisten Eyv. Alnæs, Organist Kr. Lindemann, Orgelbygger Lønseth og Ing. Platou.

Der foretas akustikprøve med Kor, Orgel, Orkester, Brigademusiken samt Solister (sang).

30.

Prøverne og Undersøkelserne avsluttes. Indstilling blir oversendt os snarest.

Idag slutter Fr. Nordtømme, og gaar over til Pensionist. Han er en av dem, man savner, fordi han alltid har utført sit arbeide til vor største tilfredshet. Han har været ansat her siden 1900 og fungerte i en aarrække som formand i Klæberstenbruddet i Vefsen.

DECEMBER 1926

1.

Kulden sat ind paany. For første gang har vi inat sat den elektriske strøm paa vore selvlavede Klæberovner i Vestfronten og konstateret, at temperaturen kan holdes.

8.

Kapitælhøiden for det store Vestfrontvindu er naad. Det første, indre – nordre – Kapitæl sættes idag. De øvrige Kapitæler nærmer sig sin fuldførelse og vil sandsynligvis kunne bli sat før jul. Atter nogenlunde Mildveir.

Ianledning Spørsmåal om Bevilgning av Indsamlingskomiteens Midler til Utbetaling av Restancen til Gabriel Kielland for utførte arbeidstegninger gjennom Aarene, har jeg avgitt en Kalkyle for Rosevinduet, gaaende ut paa, at Rosevinduet med Glasmalerier ikke vil komme over Kr. 200.000: to hundrede tusen kroner. Heri er da ikke medregnet det undre galleri, som jo allerede længe har været færdig, men glasmalerierne er medtat helt og holdent.

Jeg er foreløbig kommet til saadant Resultat:

1)	Sten	22000.-
2)	Hugning	75000,-
3)	Ornamenter	12000,-
4)	Muring	23000,-
5)	Opslag	12000,-
6)	Cement, Kalk, Sand	3000,-
7)	Stilladser og trearb.	5000,-
8)	Maskin og Haandsagning (elektr. Strøm)	10000,-
9)	Dybler, Dybling etc samt uforutset	8000,-
10)	Glasmalerier incl. Indsætning	30000,-
	Sum Kr.	<u>200.000,-</u>

10.

Resultatet av Tilsynskomiteens Andragende til Indsamlingskomiteen om Bidrag til Kielland har resultert i at der er bevilget kr. 8000, som imidlertid skal anvendes direkte til Betaling av glasmalerierne for Rosen.

13.

Vestfrontens utv. Vinduskapitæl paa nordre Side tat op og sat paa plads.

Den ved Maanedens Begyndelse foreløbig avsluttede Muring paa Langveggene viser, at der er indmuret ialt henved 70 m³ Murverk, nemlig paa søndre Side fra Taarnet til Mellemrummet mellem 4de og 5te Klerestorieparti ca 42 m³, paa nordre Side fra taarnet til mellemrummet mellem 3de og 4de Klerestorieparti ca 28 m³, tils. 70 m³.

16.

Vestfrontens utv. Vinduskapitæl paa Søndre Side, hugget av Skjørestad, tat op og sat paa plass.

18.

Bundskiftet for Rosen er tat op og indpasset, hvorefter nu Muringen av Rosen tar sin begyndelse. Efter et vældigt Snefald er det nu blit koldt, og for første gang kan altsaa muringen nu fortsætte ved hjælp av det arrangement som er truffet for Rosevinduet's Skyld, idet den elektriske opvarming med vore selvlavede Klæbervarmelegemer viser sig å fungere utmerket. Ialt er f.t. 17 mand beskjæftiget med Hugningen til Rosen, og efter alt å dømme ser det ut til, at vi skal kunne naa det maal, jeg har sat os til Vaaren, nemlig å nå op med muringen av Rosen til dennes centrum.

4 specielle Stene, bestilt for frontens baldakiner, er ankommet.

3 Mand – Ornamenthuggerne Skjørestad, Ankil og L. Olsen har paabegyndt Modellering av ornerte Hvælvslutstener til Hvælvet for Vestre Skib. Meningen er å la disse fra nu av fortsætte med Modellering og Hugning efter sine egne Modeller for de resterende Hvælvslutstener av denne type.

21.

Inat er der blit forøvet Indbrud paa formandens kontor, hvor en kontantbeholdning paa kr. 258.- fra diverse smaasalgs – er blit stjålet. Indbruddet blev strax meldt til politiet, som nu arbeider med saken.

22.

Bundskiftet i Rosen «dyttes» m.a.o. grundlaget for Rosemuringen i orden før jul.

24.

Der forsettes med Ribbehugningen til hvælvet. Ialt skal der hugges av

grater:	624` ca
langribber:	576` ca
kortribber:	480` ca
transversalribber:	<u>128` ca</u>
tils. 1080`	

foruten ornert topribbe 90`. Av alm. ribber er hittil hugget omtrent halvparten, nemlig ca. 900`. (Efter foretagne maalingen skal der mangle 952`) Dette arbeide fortsættes f.t. med 10

mand. Den ornerte topgrat er færdig. Regnes 3 dagsverk pr. 1. fot vil de 10 mand endda trænge 1 aar for færdighugningen av resten av ribberne.

28.

Arbeidet igjen optat efter Juledagene, som dette Aar har været usædvanlig uheldig hvad angaar Veiret: Regn og Storm og ufyseligt Veir hver dag, saa alle folk har maattet holde sig inden 4 Væge fordetmeste. Idag igjen nogenlunde bra, med Opholdsveir.

Finis Anno Domini

MCMXXVI

1927

JANUAR 1927

5.

Arbeidet fortsætter væsentlig med Rosen. Igangsættes Hugning av 3 Hvælvsstener.
Fortsættes med Ribbehugningen.

15.

Ianledning Saken ang. fornyelse av de elektriske Installasjoner i Menighetskirken (cfr. j. nr. 34 og 36/26 og 3/27) er der undersøkt ang Omkostningerne for det oprindelige Anlegg. Dette findes ikke i Restaureringens Regnskaper, men Fjeldseth, som har utført Anlegget opplyser, at der i tiden fra 12/11-1902 til 4/3-1903 er utbetalt herfra ialt Kr. 7018,70. (12/11: 800, 31/12: 1200, 1/1 03: 3509,35, 21/1: 1000 29/2: 495 og 4/3: 504,40).

17.

En utbredt Influenzaepidemi har i løpet av den sidste tid formindsket arbeidsstyrken i stor skala. Sykdommen er let og hersker f.t. snart sagt i hvert Hus i byen og i landet og landene forøvrigt i Europa, efter hvad aviserne vet å berette.

Vor Klæberbeholdning begynder nu å bli tvilsom. Her er vistnok en god Del Sten, men størsteparten er Sten, som er snudd og vendt på mange gange før, og kan ikke brukes til andet end mindreværigt «Kjernebruk». Har derfor maattet telegrafere for å forhøre om den isommer utbrudte last, som efter avtale skulde være her ved disse tider.

17.

Til Rosevinduet maa vi nemlig ha apsolut førsteklasses Sten, uten iallefald synlige feil og ganger. Om der kan være skjulte feil, faar vi overlate det til en fjern fremtid å reparere eventuelle saadanne.

Opmuringen i Rosen gaar sin jevne, rolige gang: hittil har alt gaat efter beregning, idet hugningen har kunnet og kan holde tritt med Sætningen.

Det gjælder da derfor meget om, snart å få hjem den nye last Kleber, som vi nu venter på.

Der er nu tillyst Tilsynsmøte til 27. janr. førstk. kl. 10 form., hvor en række Skrivelser fra dep.tet skal behandles.

Telegrafsvar mottat: 17/1: kl 11.55. «Begynder Indlastning naar kaien blir ryddig antagelig sist i uken ca 100 ton nedkjørt. Tørrisen».

Efter dette vil vi altsaa kunne have Stenen her i midten av februar, og redder saaledes situasjonen.

20.

Meddelelse er mottatt om at de bestilte Feinhammere er ankommet. De vil snarest bli ophentet og monteret.

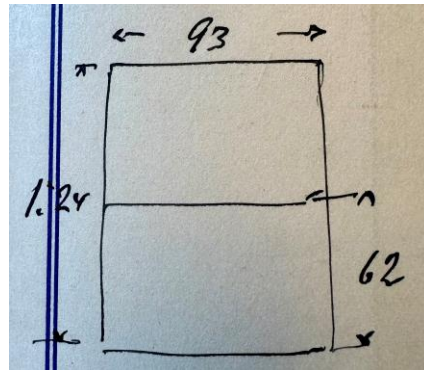
22.

Ianledning Tækningen av takene over Vestre Skib sendes idag ut anmodning til 3 firmaer her i Byen om å indsende Tilbud paa Leveringen av Kobberplater, nemlig til Thaulow, Smith og Grønning samt Raufos Patronfabrik, Gjøvik.

Efter Opgave fra Blikenslager Berntzen, som har tækket Taarn- og Tverskibstaker, er der tidligere anvendt en platestørrelse paa (3' x 4'):2. Omgjort i cm blir dette 93 x 1,24:2 cm. Naar falser fratrækkes, blir færdigtækket areal pr. plate =
 $(93 - (4+5)) \times 1.24 - (4+5) = 53\text{cm} \times 84\text{ cm}.$

Efter tværsnittstegning av janr. 1926 er takflaterne utregnet til:

Midtskibet: $14,0 \times (41,0 + 2) \times 2 =$	1204 m ²
Sideskibene: $7 \times (41+2) \times 2 =$	<u>602 m²</u>
Sum	<u>1806 m²</u>
Som er avrundet til	1800 m ²
Mønekam $43 \times 1,0:$	<u>50 m²</u>
	1850 m ²

Beregning av plateantal:

A. Der skal taktrekkes: 1800 m².

Der gaaes ut fra platestørrelse 93 x 1.20.

Fratrukket false gir dette ved deling $51 \times 84 \text{ cm} = 0.43 \text{ m}^2$

altsaa

$1800/0,43 = 4186$ plater á $93 \times 0,60$

av Storplater (4 smaa) $1,20 \times 1,86$ trænges der

$4186/4 = 1046$ stk. avr. til 1050 stk.

Der skal taktrekkes: 1800 m². Der gaaes ut fra platestørrelse 93×1.20 .

Fratrukket false gir dette ved deling $51 \times 84 \text{ cm} = 0.43 \text{ m}^2$

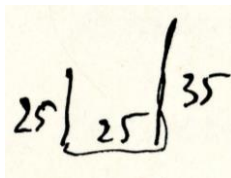
altsaa $1800/0,43 = 4186$ plater á $93 \times 0,60$ av Storplater (4 smaa) $1,20 \times 1,86$ trænges der

$4186/4 = 1046$ stk. avr. til 1050 stk.

B. Mønekam: $43,0 \times 1,0 \text{ avr} = 650 \text{ m}^2 \text{ avr.}$ 25 Stk.

C. Nedløpsrør: Ved taarnet 2 nedløp á 26,5 m
 Ved vestfronten 2 nedløp á 37,0 m
 63,5 x 2
 = 127 løbemeter

For 4'' diam. er omkrets $2\pi r = 33$ cm
 omskjøt 3 cm tilr. 36 cm
 3 bredder á ca. 36 – 1,08. Medgaar 23 pl. avr. 25 Stk.
Totalsum 1100 plater no 22 á 1,20 x 1,86

Til takrender er regnet Kobber no. 20.
 2 Længder á 41 m = 82 lbm = 41 plater 85x2,0
 Tillæg for skjøter (20 á 0,05) x 2 = 2m = 1 pl.
Sum 42 plater 85 x 2,0

Offertene indføres snarest og forutsættes Leverancen å ske pr 1/10 27 eller senere.

25.

De nye elektropneumatiske Hammere for Stenhugingen er idag prøvekjørt for første gang og viser sig å fungere efter forutsetningen. Dagen maa antagelig betegnes som en Merkedag i Restaureringsarbeidets Historie, forsaavidt som det altsaa er første gang, elektriciteten tas tilhjælp for selve Hugningen. Naar stenhuggerne faar den tilstrækkelige øvelse, vil jeg tro, det skal vise sig, at apparaterne skal kunne øke arbeidstempoet betydelig.

Mottatt idag Svar fra Domkirkens Tilsyn (Menigheten) hvori samtykkes i mit forslag av 30/12.26 gaaende ut paa, at den Mand, der besørger Renholdet for Menighetskirken, under sterke Snefald skal ha ret til å engagere den assistance som er nødvendig, for å kunne holde parapeterne fri for sne.

27.-28.

Tilsynskomiteen samlet til Møde. Ang. de forskjellige Saker, som behandles henvises til Referat i Komiteens protokol.

Mit forslag av okt. 26 ang. Kappematerialet avgjordes derhen, at der besluttedes anvendt mellembændt Sten.

Saken ang. de elektriske Installasjoner avgjordes derhen, at arbeidet maa utføres, foreløbig for Restaureringens midler.

Saken ang. Lønsregulering avgjordes derhen, at nogen almindelig Hævning av Lønnsniveauet ikke kan anbefales, dog faar Ledelsen, som før Anledningen til å kunne hæve Lønnen for enkelte arbeidere, som hertil viser sig verdig.

Ang. Glasmalerier, Orgel og Skulpturer henvises som nævnt til Tilsynskomiteens protokol.

FEBRUAR 1927

9.

Efter mange Konferancer og lange Overveielser har vi idag besluttet å forhøie timelønnerne for endel av vore bedste folk. Det samlede tillegg vil andra til ca. Kr. 5000 pr. aar, som formenes å være vel anvendte penger.

Muringen i Rosen gaar sin jevne gang, likesaa Hugningen. Allerede nu ser jeg, at det maal, vi havde tænkt å nå til Vaaren, nemlig Rosen færdig opsat til Centrumshøide vil kunne naaes, hvorved altsaa mine beregninger desangaaende vil komme til å holde Stik. Jeg regner dermed å ha indspart 1 aars arbeide med muringen.

17.

Idag sættes Centrumsstenen i Rosen, hvorefter det andet par av Hovedarmerne kan opmures. Jeg er fornøiet med fremgangen.

22.

Rosens første Sektor helt færdigmuret.

Stenmangelen begynder nu å gjøre sig gjældende, idet vi ikke har brukbare Emner mere for de største Stener i Rosen. Vi er derfor nødt foreløbig at hugge bare mindre Dele, idet den Stenlast, som nu har været underveis fra Mosjøen i over en maaned, endda ikke er kommet, takket være det urolige Veir. Brev kom forleden dog fra Skipperen med besked om at han ligger veirfast i Rørvik i Namdalen med 100 tons Kleber. For den rasjonelle drift er det meget beklagelig, at lasten er blit saa forsinket, dette kan bringe mine forutsetninger noget ut av likevægt.

I Løbet av februar har jeg været mest beskjæftiget med konstruksjon og beregning av Lærbuestillingen for Muringen av Vestskibets Hvælv. Tegninger og beregning har jeg nu oversendt en sakkyndig Statiker, Direktør Bjørnstad v/ den tekniske Høiskole, her, til gjennomgaaelse, Kontrol og Kritik. Denne meget viktige del av arbeidet finder jeg det nemlig paakrævet at faa kontrolleret. Saasnart hans skriftlige meddelelse ang. resultatet av undersøkelserne foreligger, vil da dette arbeidet kunne iverksettættes.

23.

Den ventede Stenlast er idag heldigvis ankommet, hvorved altsaa Hugningen av Rosen kan forløpe uforstyrret. (95 tons Klæber).

Hugningen av Vestfrontens 4 store Baldakinstener er nu sat igang. Specielle Emner herfor maatte i sin tid bestilles i bruddet.

24.

I henhold til anmodning fra Prof. Kolsrud har jeg opsat en Kalkyle over omkostningerne for utførelsen av Langskibsparapeterne. Min beregning viser et Beløp paa Kr. 140 000. Skriftlig meddeles ham i Skrivelse av idag at man maa være forberedt paa 140 å 150 000 kr. for dette arbeide.

Faar vi et slikt Beløp til dette arbeide var det min mening å forsøke ved Engagement av flere Stenhuggere ogsaa at få med dette arbeide samtidig med Gesimsmuringen, idet det ellers senere vil bli et noksaa stort og omstendigt arbeide at faa dette utført.

Der er nu indkommet følgende Tilbud paa Levering av Kobber for tækning av Vestskibstakene m. v:

- Nr. 1: Raufoss Amunisjonsfabrikker: (norsk) Kr 1,54 pr kg + fragt og emballage
- Nr. 2: P. Schreiner & Co. Oslo v/ Thaulow, her., (svensk vrk.) sv. kr. 1,40 = Kr. 1,46 pr. Kg
frit Thjem incl. emballage
- Nr. 3: Nordisk Metalaktieselskap (svensk vrk. v/Emil Grønning, her.) sv. kr. 1,4475 = Kr.
1.50 frit Trondhjem + emballage
- Nr. 4: E. A. Smith fra Tysk Verk Kr 1.45 frit Trondhjem incl. emballage
- Nr. 5: Arthur Motzfeldt fra Tysk Verk: USA \$36,25 pr 100 kg = Kr 1.41 frit her incl. emb.

De omstaaende Offerter har ligget nogen dage i paavente av svar fra den eneste norske fabrik, Anbyder no. 1., hvorvidt produksjonen kommer norske arbeidere tilgode, helt eller delvis. Her paa er hittil intet svar indløpet. Prisforskjellen agtet jeg i tilfælde bekræftende svar at foreslaa bevilget, saa at dette tilbud kunde accepteres. Imidlertid meldes det, at der nu er stigende tendens i prisen, hvorfor saken bør avgjøres hurtigst.

Efter en kurs av svenske kroner: kjøp: 103,90 og amerikanske Dollars: kjøp: 3,895 (pr 19 febr.), samt en Vegtsberegning av 6,6 kg pr m² for plate no. 22 og 8,5 kg for plate no. 20, kommer jeg til det Resultat, at det samlede parti vil dreie sig om ca. 17 ton, og billigste anbud (No.5) vil da komme paa en Sum av ca. Kr. 24 000 og det dyreste: (No. 1) Kr. 26 180. Hertil fragt: 8,03 pr 100 kg = Kr.1360, Sum Kr. 27540. Altsaa en Difference paa omkring Kr 3500.

MARTS 1927

1.

Det norske tilbud baserer, efter indløpet svar paa, at arbeidet utføres ved Statens Valseverk, hvorfor, det efter Konferance med tilsynets formand, prof. Meyer, besluttes å ofre differancen ca. Kr. 3500, forat pengene kan bli i Landet. Ordren sendes nu, for Leverance pr 1ste okt. førstk.

For den mængde Boringsarbeide – for dybler – vi har for Rosen og videre vil faa for Hvælvribberne, har jeg nu bestilt en elektrisk Haandbormaskin fra Firmaet Fein, Stuttgart, gennem a/s «Atlas», Oslo. Prisen er svært rimelig, kun Kr. 180. Betalingen for de pr. 26. jan. mottagne elektriske Feinhammere er idag sendt Remisse i check kr 2685 gennem Privatbanken, her.

Av Rosen er pr idag færdighugget vel halvparten, likesom Muringen er godt paavei mot halvparten. Vi kommer saaledes endog til å overtrumfe det maal, og de forventninger, vi hadde sat os.

Til dette gode Resultat har jeg Indtrykket av, at de nye maskiner har hjulpet os. De likesom bringer større fart ogsaa over haandhuggerne.

Modellør Johs Tvedt, som i sin tid var heroppe og lavet en Model 1:50 av Nordhagens bearbejdede Konkurrenceutkast, har nu atter været heroppe nogen tid, efter Tverdahls anmodning, for at hjælpe os med opmodelleringen av endel av Hvælvets Slutstene (de ornamentale).

4.

Efter mit forslag vedr. den fremtidige ordning av betjeningsrum for det elektriske anlegg, skal det nu undersøkes, om ikke dette lar sig ordne ved en fritstaaende kiosk i nordre sideskibs østre ende. Den første tanke: å anbringe den i Kjælderens i søndre Sideskib ved den nuværende trappenedgang, viser sig nemlig ikke å være så bra pga den netop her værende «synkebrønd», som gjør, at partiet her altid holder sig fugtigt, vaadt og raat. Det maa forøvrigt efter mit skjønn snart bli spørsmål om å opta Drenagespørsmålet til behandling. Hele Vestskibet og fronten maa faa et sikkeligt ordnet Kloakavløp, som nu ikke findes. De nuværende «Synkebrønde» er ikke bra. Kjælderne er derfor til stadighet raa og fugtig. Der maa i tilfelle bli helt ny Kloak rundt Vestskibet. Den største Vanskelighet vil da bli alle gravsteder, som findes Kloss ind mot væggene, og jeg kan tenke mig, det er denne Hindring, som kan bevirket, at ikke ark. Christie i sin tid med én gang har ordnet dette forhold tilfredsstillende.

9.

Idag har vi naaet Slutten med Optegnings- og Malskjæringsarbeidet for selve Rosen, og fortsættes det nu videre med Ordningen av Maler for den store Hovedbue, og sættes Hugningen av samme strax igang.

15.

Til idag er ferdigmuret Rosens 3 underste Sektorer, og endel med disse sammenhengende stykker i 4de og 5te Sektor, og er hermed det Maal naaet, vi satte ved Vinterens begyndelse, nemlig Rosen færdigmuret til Centrum.

Der fortsættes nu videre med øvre halvdel samt den store Bue, paa hvilket arbeide der etterhvert placeres flest mulig Stenhuggere. Muringen i høiden vil vel herefter ta endel længere tid pr høideenhet, idet nu hele Muren paa begge Sider kommer med incl. Baldakinen.

Tilsynsmøte er nu berammet til 6te april.

18.

Paa Andragende har Indsamlingskomiteen idag tilstillet os Kr. 50000 av det bevilgede Beløp.

25.

Dr. Wallem holdt iaften Foredrag i Frimurerlogens festsal om Domkirkens kunstneriske Utsmykning gjennom tiderne med mange Lysbilleder. Foredraget holdes til Indtægt for Kvindernes Indsamling til Rosen. Domkirkens arbeidere og funksjonærer fik billetter efter min foranledning. Merkelig nok, var der ikke fuldt hus, hvilket den dygtige foredragsholderen havde fortjent. Og som det utvilsomt vilde ha blit overalt ellers undtagen her i Trondhjem.

31.

Trondhjemsavisen «Nidaros» vet idag å berette at vi vil bli færdige til St. Hans med Rosen. Vistnok har det gaat bra med dette arbeide, med denne Oplysning skal være git av den netop hit ankomne unge Oslomand, Nic. Schøll, til en av bladets journalister i en sen nattetide. Jeg har anmodet Bladets Sekretær om å henvende sig hit, naar Oplysninger ønskes om Arbeidets gang.

Pr. idag gjenstaar av Rosegrindverket ialt 58 Stener, smaat og stort. Vi savner endel Emner til de største Stener. Hugningen vil være færdig til St. Hans, medens Opmuringen nok vil ta længre tid (cfr bemerkning herom under 15de ds.).

APRIL 1927

1.

Der opbygges en provisorisk Model av Vestskibets nye alter, til bedømmelse av Størrelsen for tilsynskomiteens møte her den 6te førstk.

4.

Endda etpar av de unge billedhugere ankommet. (Stinius Fredriksen og Berulvsen).

8.

Ved Tilsynskomiteens Møte er antatt følgende Skulpturer:

Fredriksen: 2 skulpturer og 1 grotesk

Schiøll: 1 skulptur og 2 grotesker (1 omarb.)

Berulvsen: 2 grotesker

Janson: 2 grotesker (1 omarb.)

Samuelson: 2 grotesker (1 omarb.)

Santi: 2 grotesker

Pedersen: 1 grotesk

Kvidbergskaar: 1 grotesk

9.

Idag avsløres en Mindetavle over Finnernes Apostel, Thomas von Westen. Denne anbringes i Søndre Tverskib, paa østveggen ved Baldakinen.

13.

Paaske: Hovedarbeidet i vinter: Vestfronttrossen er gaat frem mer end godt efter Beregningen:

5 Sektorer er opmuret. Der gjenstaar ialt bare 28 Stene, som endda ikke er hugget færdig. Ved

baldakinerne er de 2 første kapitæler sat. Selve Baldakinstenen blir antagelig først færdig i begyndelsen av mai. Over paaske vil man begynde at flytte ut igjen med Murerlagene.

Likesaa begyndes forberedelser til Omdannelse av Verkstedet til Kvindernes Landsindsamlings Lodsalg.

Der pakkes en Samling Gipsavstøpninger til Kunstnerforbundet, som vil holde en Utstilling i Oslo. Denne skal være retrospektiv og omfatte saavel ældre som nyere Saker. (paa foranledning av prof. W. Rasmussen).

En ny stenlast ca. 100 ton er ankommet.

20.

Elektrisk Bormaskin er anskaffet og tat i Bruk. Den virker meget tilfredsstillende.

27.

Vinteren holder sig haardnakket. Vi kan endda ikke flytte ut. Sterkt Snefald og kulde om nätterne.

Opslag av Vestskibsparapetet foretas. Likesaa forberedes Opslag for Igangsætningen av Hvælvlørbuerne.

29.

De første Stenhuggerne flytter ut, paa tross av, at Vinteren fremdeles holder sig haardnakket.

d. 27/4 reiste ark. Tverdahl til Oslo og Bergen i anledning alterutformingene.

MAI 1927

1.

Vældigt Sneveir. Hele dagen Sneskurer. Nattekoldt. Ufyseligt.

2.

Man gaar igang med Murerarbeidet paa Langveggene, paa tross av det kolde veir i haap om, at der snart maa bli en forandring.

9.

Samtlige flytter ut. Idag igjen helt vinterligt med Sne og ufyseligt Veir. Man ryddiggjør og renser, samt pusser op i Verkstedet for damernes Utstilling. Man fjerner Vinterens Omkleddning om Rosen. Vi har saaledes faat det første indtryk av denne, set fra gulvet. Indtrykket er meget gunstig.

Man paabegynder Reparasjon og Stykkerering av Sideskibenes gamle Hvælvanfængere, forat gjøre disse Klar til Muringen av ribberne begynner.

16.

Aapningen av Damernes Insamling skulde ha funnet Sted igaar, men er utsat til den 25de, da man ikke kunde række: å få alt iorden til førstnævnte dato. Nu er imidlertid lokalet rent, opmalt og iorden til å ta imot, og vil nu vel successivt motta Utlodningsgjenstandene.

Paa fronten har muringen i den sidste tid konsentrert sig om Murpartiene paa begge sider av vinduet. Man er nu naaet op til og med Baldakinkapitælerne, og skal nu med det første ta op de store Baldakinstener, som er færdige i disse dage. Ianledning Opheisningen av disse, har vi revideret heisanordningen, likesom øverste trekonstruksjon, som vi har forsterket for sikkerhets skyld.

F. t. er de sidste 7 stener av Rosen under arbeide, og vil saaledes Hugningen av Rosen være avsluttet i løpet av indeværende maaned. Flere Huggere er overført paa Hugning av Vestfrontbuen, likesom efterhvert Parapetbindere og Slutstene skal igangsættes.

Ianl. arbeidet med Hvælvets Lærbuer er indkjøpt en brukt Baandsag, som vi stiller op i Skibets søndre Sideskib, (under forretningsførerens kontor), idet Vort almindelige Snekkerloft jo blir blokeret isommer pga damernes indtog i verkstedet for Utlodningen. Her er det da Meningen og foreta al tilskjæring av Buerne, hvorefter sammensætning og montering foregaar paa det provisoriske bjælkelagsgulv som nu ligger over midtskibet, halvveis mellem gulv og Kapitælhøide i Klerestoriet.

De første forberedelser er saaledes gjort, og arbeidet sættes nu igang efterhvert.

Man har paabegyndt indmeisling for fæster for de elektriske ledninger, som ifl. tidl. notater nu skal omlægges for hele kirken. Det hele flyttes nu over til nordre sideskib, idet man benytter til stigeledningen taarnets nordvestre trap. Apparatavle blir placeret i Vestskibets nordre sideskib, længst mot øst.

DET KONGELIGE NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB.
FORHANDLINGER BD. I, NR 1

En petrografisk undersøkelse av bygningsmaterialet
i Trondhjems Domkirke.

Av
C. W. CARSTENS

(Meddelt i den naturvidenskabelige klasses møte 1ste november 1926)

Paa en av mine ekskursjoner i Trondhjemsfeltet fandt jeg for nogen aar siden, at et av Domkirkens saakaldte «klæberstensbrudd», Øie brudd i Melhus, ligger i en fra klæbersten baade geologisk, petrografisk og kemisk helt forskjelligartet bergart, nemlig i en bergart, som paa grund av sin grønne farve populært betegnes grønsten. Og ved de undersøkelser, som jeg efterpaa har foretat av Domkirkens bygningssten, har det vist sig, at store dele av kirkens, specielt av kirkens ældste dele, er opbygget — ikke bare av klæbersten — men ogsaa av grønsten. Baade i tverskibet og i koret optræder grønstenen endog i meget store mængder. I enkelte vægge indgaar saaledes omtrent like meget grønsten som klæbersten. I tverskibets sydside er grønstensprocenten op til kleristorieetagen omkring 47 (væggen er dog delvis restaureret), i nordindgangens portalvæg samt i dele av oktogonen utgjør grønstenen den alt overveiende del av bygningsmaterialet. Ingen større vægsider bestaar imidlertid udelukkende av grønsten; som regel optræder grønstenen i nogenlunde jevn blanding med klæbersten av gjennemgaaende lysegraa til blaagraa farver. Man faar indtryk av, at denne blanding av grønsten med sterk grøn farve og klæbersten med lysere farver er tilsigtet.

Den klæbersten, som findes sammen med grønstenen fra Øie (d. v. s. klæberstenen fra kirkens byggeperiode), har en lys blaagraa farvetone; den er gjennemsat av en række mindre gange og aarer av hvit magnesit, som ved forvitring erholder en lysebrun farve. Denne klæbersten er kommet fra Bakaunet klæberstensbrudd, straks utenfor Trondhjems bys grænser. Bakaunet klæberstensbrudd er imidlertid for den væsentlige del gjenraset. Driften her foregik delvis som grubedrift og stollindgangene og skattaapningerne er ikke lenger tilgjengelig. Kun smaa mængder klæ-

bersten er for tiden synlig i dagen. Men partier av den anstaaende bergart er helt av samme petrografiske karakter som den brun-aarede bergart i kirkens ældre dele. Og GERHARD SCHØNING nævner i sin «Beskrivelse over den tilforn meget prægtige og vidtberømte Dom-Kirke i Throndhjem», at i en del av bygningsmaterialet «gaae Aarer eller Lag af et Slags haardere Stene, som er hvidagtig og ligner tildeels hvide Flinte-Stene eller Qvarts. Den er brudt i et Berg Østen for Byen». De geologiske undersøkelser, som er utført i Trøndelag, viser ogsaa, at Domkirkens karakteristiske klæbersten (fra byggeperioden) ikke findes anstaaende utenfor Bakaunet brudd. Til ornamenter og lign. kan muligens allerede i middelalderen være blit anvendt sten fra Klungen klæberstensbrudd, straks søndenfor Øie. Men til kvadersten er sandsynligvis kun benyttet Bakaunets klæbersten.

Foruten grønsten og klæbersten er under byggeperioden ogsaa benyttet rødliggraa gneisgranit fra Uttrøndelag. Den findes i mindre mængde i taarnets triforiums yttervæg. Kirkens vægge er i almindelighet opført som dobbeltmur. Og overalt i de ældre dele av kirken er mellemrummet gjenfylldt med avfaldssten (grønsten, klæbersten og gneisgranit).

Kirkens fundament bestaar for en meget væsentlig del av granitblokke, gneisblokke, kvartsblokke samt skifer- og sandstensblokke. De fleste av disse er efter al sandsynlighet flytblokke (eratiske blokke), som oprindelig har ligget i kirkens umiddelbare nærhet.

Det marmor, som blev anvendt under kirkens byggeperiode, er for den væsentligste del kommet fra Almendingøen i Bjørnør. Almendingøens marmor er temmelig grovkrystallinsk, farven er hvit. Det fører i stor utstrækning indeslutninger av kalksilikater med gule til graa farver. Ved siden av marmor fra Almendingøen blev der i ældre tider ogsaa benyttet marmor fra Sparbu. Sparbus marmor er grovkrystallinsk til normalkornig, det har graahvit til snehvit bundfarve med blaagraa flammer og striper. Marmor er i Domkirken anvendt dels til utvendige og indvendige søiler, dels til pillarer, plater og lign.

Efter et gammelt sagn, omtalt av PEDER CLAUSSEN i hans skrifter, skal sten til Trondhjems Domkirke ogsaa være kommet fra Grønland og Irland. GERHARD SCHØNING, som i sit arbeide om Domkirken refererer PEDER CLAUSSENS gjengivelse, uttaler, at den sten, som er kommet fra Grønland, er en saakaldt «Talg-Steen», og at der fra Irland er kommet baade «flade Skæfer- eller blaace Taffel-Steene» samt «et Slags sortagtig Marmor, som man har brugt til Pillarer, hvoraf en Deel endnu findes udi Choret». De

store og gode stenbrudd i byens umiddelbare nærhet synes imidlertid at tale imot stenimport i større stil i middelalderen (ialfald av kvaderstene). Og det har hittil heller ikke lykkedes at paavise en eneste stenblok i kirken fra utenlandsk lokalitet (med undtagelse av marmor fra Carrara i Italien).

Under kirkens restaurering, som begyndte 1869, er der anvendt saavel kvadersten som ornamentsten fra en række forskjellige steder. Klæbersten er bl. a. bruddt ved Bakaunet like til vaaren 1896. Endvidere er der under restaureringsarbeidet anvendt sten fra Klungen klæberstensbrudd. Stenen herfra er meget vakker og let og behagelig at bearbeide. Farven er dyp blaagraa. I mindre utstrækning er der under restaureringen ogsaa benyttet klæbersten fra forskjellige forekomster i Guldalen, saaledes bl. a. fra Grytdal, ca. 2,5 km. fra Rognes st. Stenen herfra er en svovlkisrik og hornblenderik klæberstensvarietet. Den har et brunspettet utseende som følge av svovlkisens forvitring til jernoxyder. Grytdalsstenen benyttes i kirken til soiler og baand. Nordindgangens søiler er saaledes hugget av Grytdalssten. Ogsaa grønsten fra Øie er leilighetsvis blit benyttet, dog i helt underordnede kvantiteter. For tiden anvendes til kvadersten i kirken kun klæbersten fra Bjørnaa brudd i Vefsen. I restaureringens første periode er der i større utstrækning ogsaa benyttet graa sandsten fra Hovin. Saaledes er flere av veggene i Maria-kapellet opbygget av denne bergart, likeledes et av hjørnene i sydlige tverskib og korets hovedpillarer. Endvidere er grundmurens sokkel delvis hugget i sandsten. Som fyldningsmateriale i dobbeltmurens mellemrum er under restaureringen i almindelighet benyttet lyserød gneisgranit fra Ingdalen. Store masser gneisgranit benyttes fremdeles hertil. Det nødvendige marmor-materiale er under kirkens restaurering dels utbruddt paa Almenningøen, dels i Sparbu. Tillike er en del marmor i nyere tid kommet fra Leifsæt marmorbrudd i Salten. Høikorets alterplate er forarbeidet av hvit marmor fra Bustad i Rissa.

De bergarter, som for den alt overveiende del har utgjort bygningsmaterialet i middelalderens Domkirke (altsaa den kirke, som stod helt færdig omkring 1320), er saaledes grønsten fra Øie og klæbersten fra Bakaunet. Disse 2 bergarter, som i teknisk henseende staar hverandre meget nær, er imidlertid, som allerede nævnt, helt forskjelligartet i kemisk, petrografisk og geologisk henseende. Grønstenen fra Øie representerer saaledes en omvandlet basaltisk lavabergart, klæberstenen fra Bakaunet efter al sandsynlighet en omvandlet dyperuptiv av peridotitisk sammensætning. Den første har efter W. OSTWALDS farveskala totalvirkning omkring lg 83, den sidstes totalvirkning ligger omkring lg 67.

I Domkirken findes i forholdsvis stort antal paa forskjellige steder brunfarvete grønstens- og klæberstensblokke, som viser sterk paavirkning av høie temperaturer. Disse stene fører navn av brandstene. En undersøkelse, som tidligere er utført av klæberstens-kokeplater, har vist, at naar klæbersten i længere tid udsættes for temperaturer, som ligger omkring 700° , undergaar materialet en tydelig omvandling (metamorfose). Denne omvandling, som samtidig betinger en merkbar volumkontraktion, har til følge sprækkedannelser og avskalning i overflaten. Grønstenens mineralselskap tyder paa, at ogsaa denne bergart underkastes omvandling ved lignende temperaturer. Domkirkens byggemateriale er saaledes ikke absolut ildfast ved de temperaturer, som gjør sig gjældende ved ildebrandstilfælde (1000° eller deromkring). Men baade klæberstenen og grønstenen er meget daarlige varmeledere, og omvandlingen ved høie temperaturer gaar derfor i store kvaderstene meget langsomt fremover. Det er vel imidlertid ikke helt udelukket, at bygningsmaterialets mangel paa absolut ildfasthet i mindre grad kan ha bidraget til kirkens sterke sammenfald efter de hyppige ildebrande.

Av ovenstaaende oversigt fremgaar, at middelalderens Domkirke for den væsentlige del er opbygget av 2 forskjellige bergartstyper, grønsten og klæbersten, som begge er anstaaende i byens umiddelbare nærhet. Likeledes er kirkens gamle marmorsoiler og marmorpillarar hugget av norsk marmor, av sten fra Almendingøen og Sparbu. Og med undtagelse av helt underordnede mængder Carraramarmor, som er benyttet i høikorets finere skulpturarbejder, kan ogsaa alt stenmaterial fra kirkens restaureringsperiode lokaliseres til norsk forekomst (Trøndelag og Nordland).

«Vi optog», skriver HENRIK MATHIESEN i sin bok «Domkirken i Trondhjem og det norske folk», «vor kristne lære og vor kristelige bygningskunst fra England. Domkirken viser paavirkning baade af engelsk og fransk arkitektur. Men den er ingen efterligning, hele kirken er tvertimod et selvstændigt og enestaaende verk. Norske geistlige, bygmestre og stenhuggere har optaget indkaldte læreres kunst og skabt en norsk udvikling. Den kan derfor heller ikke bedømmes af udlændinger». Og MATHIESEN tilføier: «Domkirken i Trondhjem er det norske folks historie hugget i sten».

17.

Hel fridag for første gang.

18.

Den første stor Baldakinsten (paa søndre Side nærmest vinduet) er tat op og sat i muren.

19.

Damerne rykker ind i Verkstedet med sin Utstilling av haandarbeider til Roseindsamlingen.

25.

Damenes Rose-indsamling aapnes Kl. 1 for endel indbudte (cfr. Referat i byens aviser).

30.

Først nu har vi faat vakkert Veir, om det end er koldt fremdeles. En masse Sne ligger nemlig fremdeles rundt om byen.

Etpar mand til forsterkning er sat paa Sideskibenes Hvælvanfængerreparasjon.

Fotografiutsalget flyttes ut av Skibet, ind i et særskilt Skur, strax tilvenstre for nordre portal. (med den alm. Utgang) - provisorisk ordning.

JUNI 1927

1.

Sammen med Ark. Tverdahl og formand Hagen foretas en tur til Mosviken forat se paa en Klæberforekomst (inde ved Skarnsundet). Forekomsten ligger like ved sjøen. Grundeieren, Johannes Duklæth, Mosviken, gav sin tilladelse til, paa vor anmodning, at faa undersøkt fjeldet nærmere ved å løsne etpar dynamitskud. Dette vil bli gjort med det første, og besøges av K. Køppen, Mosviken, som hittil har været vor formidler.

„Norske kvinders innsamling til Rosevinduet i Trondhjems Domkirke“.

Utstillingens aapning onsdag 25de mai 1927.

Prolog

av Vilhelm Tvedt.

Vi var et folk i tvil og splid
Vi var et folk i nedgangstid.
Kristkirken faldt med folkets fald
Nu reiser sig den Herres hall
med taarn og tak;
Et Guddomstegn, et aands-symbol
omstraalet av den gode sol,
som lot vor frihet gro paany
i lys av Eidsvolds morgengry
og junis klare dag.

*Det var vort eget sind i vekst,
som skapte denne nye tekst,
der gav paa vore længsler svar:
Bliv hvad du var!*

Vi føler, vi gjenreises selv
naar vi gjenreiser Dömens hvælv.
Hver sten paa sten, som der blir lagt
er tilvekst til vor egen makt;
vor makt til daad, vor makt til id
i aandens og i haandens strid
for folk og land.
Men endnu ligger mangen sten
og venter paa, at hver og en
— Hver enkelt, og i samlet flok —
skal føie sammen blok for blok
i denne høie himmelbro —
symbolet paa vort haab, vor tro . .

Vi vil! Vi kan!

Men under hvælvets gotisk svungne buer
maa lyset glide mildt og dæmpet ind,
saa ikke dagens haarde strengthet truer
de ydmygt bøiede og trætte sind.

Derinde bange sjæle søger hvile
og trøst for angst og smerte, sorg og nød.
Derinde maa Guds Moder stille smile
i lysets dunkle, milde farvelød.

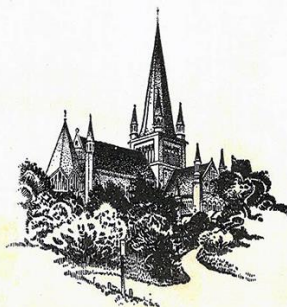
Ja, der maa være lys, som mildner smerte,
som strømmer — med et rolig dæmpet skjær —
lik varmen fra et ædelt kvindeherte
Ja, kvinderne maa skape lyset der!

Den ottebladete rose
var engang lysets symbol.
Gjennem en ædel karfunkelsten
gjenspeilede dagens sol.

Og selv under kveldens mørke
lyste den ædle karfunkel
med efterglans av den sunkne sol,
men blot mere gyldendunkel.

At fæste roser, hvor roser bør være
er kvindens dont.
Norske kvinder vil fæste solrosen
paa Dömens front.

Den ottebladete rose,
som skapes ved kvinders virke
skal føre det gode og milde lys
ind i den hele kirke.

Nidaros-rosen.

*Gud satte paa himlen en rose ved kveld
Over staden og landet der rinder
Fra himmelens porter et straalende veld.
Som i natten og dypet hensvinder.*

*Paa Nidaros-Domen vi satte mot vest
En rose, som lyser og gløder,
En regnbuebro til den himmelske fest —
De bedende hjerter den møder.*

*Men rosen i Domen har fældet sit blad
I flammer den sank og blev borte,
Men rosen har levet i sagn og i kvad
Og i drømmer om himmelens porte.*

*Og se hvor vort drømmefrø spirer av jord
Og atter fra himmelens rike
Skal rosen gi lys til de hellige ord
Og til sind, som mot himmelen higer.*

*Vi fandt den igjen i mark og i skog,
Den straalte paa barnekinder,
I gyldengraat korn, der det gror efter plog,
I alt ædelt paa jorden, vi finder.*

*Vi fandt den, vi spandt den, vi samlet den ind,
Vi bærer den frem til Guds ære.
Og rosen som blomstret i drømmende sind
Vi atter til Domen vil bære.*

J. Gl.

4.

Samtlige Baldakinstener i Vestfronten sat. Stillaserne forandres for å skaffe fri Passage for den videre Muring. Der sættes nu væsentlig Kjerne mot Langskibsveggene (granit), for å nå op i Gesimshøide snarest, idet man nu paa Sydsiden er naaet saa langt, at der kun gjenstaar 1 parti nærmest fronten. Man forbereder nu sætning av Hovedgesims paa sydsiden. De første parapetbindere er under arbeide, likesom Gesimsens øverste led (Rende- eller parapetgulv.).

8.

Den sidste Sten til Rosen leveret. Hermed er altsaa Hugningen av selve Rosen avsluttet, og har saaledes tat ca 10 maaneder, hvilket man siges å være raskt expederet, og i virkeligheten oversteget vore forutsetninger. I den sidste Tid har man muret videre paa begge sider av rosen. Store Stilladsændringer er gjort for den videre fremføring av Vestfrontmittpartiet, kjernen føres nu op i granit mot langskibsveggene, idet man foreløbig sløifer veggens ytre arkitektur, som maa gjenstaa, til fordel for Hovedgesimsarbeidet, som nu er i god gjenge. Den første Sten nærmest Hovedtaarnet, indeholdende Rendeutløp, grotesk, m. v. sættes i dag. Forøvrigt arbeides nu paa Parapetbindere og Rendedæk til Hovedgesimsen.

9.

Forberedelser igangsættes til arbeidet med sideskibenes Murkroner: Skinnegang for traller skal bygges over det gamle sideskibstak, i likhet med de i fjor byggede Baner for Langskibsveggene. En Bryggeheis er bestilt til særskilt Heisning for dette arbeide.

Alt er klart til paabegyndelse av Lærbuerne for Hvælvene. Dette arbeide maa imidlertid utstaa endda en tid, da vore tømmermænd er sterkt optat med Stilladsforandringer, etc.

Arbeidet med det nye elektriske Anlegg er i god gjenge. Indmeislingen av fæstejern i nordvestre Hovedtaarntrap er færdig og Ledningernes fremføring videre ned til Vestskibets nordre sideskibs østvegg igangsettes.

16.

Klæberforekomsten i Mosviken er undersøkt nærmere, men devsærre befundet ikke å tilfredsstillende vore forhaabninger. Vi er saaledes fremdeles henvist til Bjørnaa.

Gjennem brukseier Grimsmo, Surndalsøren, inviteres vi til å bese en Klæberforekomst i Surnadalen. Ark. Tverdahl, formand Hagen og jeg drar ut paa ny færd for at muligens å skaffe os nyt Brud.

17.

Retur fra Surnadalen. Forekomsten maa nærmere undersøkes. Den ligger op for gaarden Øye, høit oppe i Lien. Tung Adkomst. Stenen er lys, men konsistensen ganske bra. Vi faar nærmere undersøkelse kvaliteten kemisk og mekanisk.

20.

Den nye elektriske Kabel er kommet og skal monteres nu.

28.

Man paabegynder Sætningen av Knæmur og Parapetbindere paa søndre Langvegg, nærmest Taarnet.

Likesaa er paabegyndt Opmuring av det resterende paa Sideskibsmuren, (nordre Side) nærmest Tværskipet.

Det i Midten av mai paabegyndte Reprasjonsarbeidet av Sideskibsanfængerne er allerede fuldført for nogen dage siden.

JULI 1927

1.

Ved Intrædelsen i det nye Budgetår 1927/28 er vi:

- 1) netop kommet op i fuld Høide nærmest Hovedtaarnet paa søndre Side med Knæmuren. Til Gesims og Knæmur med parapetreder har vi her for første gang benyttet «Sika» tilsætning til mørtelen, for å gjøre fugerne og murverket motstandsdygtig mot Vandets gennemtrængen, og har hermed ment å skulle spare os nogensomhelst Tækning med bly, som ofte brukt tidligere.
- 2) paa nordre Langvæg anlægges den første Sten av gesimsprofilet nærmest Hovedtaarnet.

- 3) Muringen paa Vestfronten er naaet inclusive Hovedbuen op i Høide med 5/8 av Rosen.
Man gjør sig klar til å fortsætte Rosemasverket og Hovedbuer.
- 4) Paabegyndt saa smaat den første gurtbuestilling for Hvælvet.
- 5) Hugningen Koncentrerer sig f.t. om Parapetbindere og Sten til Langskibsknæmuren og Sideskibsknæmuren.
- 6) Muringen av Sideskibsknæmur færdig for første Parti; nærmest Tverskibets nordre Side.
- 7) En bestilt ny «Bryggeheis» ankommer og remplacerer den gamle umoderne Krabbekran som i stedet flyttes over til Sideskibsmuringen.
- 8) Er indset nye glasmalerier i Koromgang og østre kapel.

4.

Forberedelser gjøres til Igangsetning av driften i Ingdalen. Herunder laves av et tomt Vinfat ny Forankringsbøie, som skal placeres derute for fortøining av vore Stenlægttere, om uveir indtræder. Forberedelse til Fastgjøring av Klerestorievinduerne i Skibet foretas: Smeden laver Vindjern.

3 nye elektriske Meislingsanlegg er ankommet, saa vi nu er rustet med i alt 6, hvilket vi anser tilstrækkelig.

6.

Brudformand Norum med 6 Hjælpere reiser ut til Ingdalen for 5 á 6 ukes drift i Granitbruddet. Vor i fjor hjemførte Beholdning er nu omtrent opbrukt, og den igjenliggende Last fra i fjor vil bli hittransportert snarest.

Varmen er nu sat inn for alvor, saa extra Vanning utenfor arbeidstiden maa igangsettes.

11.

Den nye Bryggeheis er prøvekjørt i dag med det dobbelte av den paalydende Belastning (1400 kg) og har fungert tilfredsstillende med 35 ampéres sikringer.

Den gamle Heis (Krabbekran med Remskiver) overføres til nordre Sideskib for Heisingen av Murmaterialet her.

18.

Feriernes og Turisternes Tid er inde, hvorfor Arbeidet nu delvis maa pausere, medens til gjengjæld Kirken saaatsi daglig fyldes av fremmende Besøkende.

19.

Efter anmodning har jeg tilstillet «Indsamlingskomiteen for Rosen» ved fru Bispinde Gleditsh en Opgave over Opgjøret vedkommende Hugningen av Rosen:

Hugningen var kalkuleret til	kr. 7.1910
Sten til sammen	<u>kr. 2.1384</u>
Til sammen	kr. 9.3294

Hugningen har kostet kr. 47372,20

Stenen (1051 Kub') kr. $\frac{12.612}{1051} = 12,00$ 59.984,20

Besparelse kr. 33.309,80

vilket motsvarer ca 35 % besparelse. Der gjenstaar å gi Opgjør for Muring, Ornamenthugning, o.s.v.

Efter dette synes det, som vi skal kunne komme ned i en samlet Utgift av ikke over kr. 150.000,-

25.

Endelig ordentlig regn efter lang tørke. Man ruster sig for hjemtransport av Sten fra Ingdalen. Likesaa for Igangsætning av Drift i Bjørnaa.

Ingeniør Axel Krefting, Oslo, besøkte os i dag, og kunde, som den, der ved sin faders side helt fra liten gut hadde fulgt arbeidet her ved kirken, og ogsaa deltat i sin Tid aktivt i arbeidet, berette mangen en karakteristisk Episode ang. de forskjellige Assistenter og arkitekter op gjennem Tiden, og ellers vedrørende selve arbeidet og dets fremme her. Hr. Krefting hadde indtil i dag hilst paa samtlige Arkitekter her ved Kirken undtagen paa mig. Han havde i dag den Tilfrædsstillelse og kunde si, at han nu kjendte og hadde hilst paa samtlige Arkitekter, som hadde arbeidet her. Paa den anden Side mente jeg det maatte være en sjelden Oplevelse å kunne faa følge dette Arbeide og se dets fremgang helt fra begyndelsen i 1869 og til i dag. Dette er nok ikke blit mange forundt.

28.

Første Stenlast fra Ingdalen iaar ankommet. Formand Waldum avreiser til Bjørnaa for Gjenoptagelse av Driften i Bruddet.

Første Lærbue for Hvælvet reist. Mange Arbeidere nu paa ferie, saa det gaar smaat f.t.

AUGUST 1927

3.

Nordre Sideskibs Murkrone færdigmuret. Murerlaget her gaar over til søndre Sideskibsmur.

Tilsynsmøde omberammet til 28de og 29de førstk.

For ev. senere Benyttelse noteres her, at

Driften i Bjørnaa i fjor kostet	Kr. 36.217,31
For 4 mands drift i Ingdalen	" 12.162,00
I 1926 foretokes Reparasjoner paa	
og anskaffelser av nye Maskiner for	" 13.026,70
	Tils. Kr. 61.406,01

6.

Avholdes Møte i Indsamlingskomiteen, hvor jeg tilkaldtes for nærmere å redegjøre for etpar Punkter ianledn. min i sin Tid indsendte Budgetoversigt. Efter denne følte Fylkesmannen sig trygg, for at Indsamlingskomiteen hadde nok Penger til selve Fuldførelsen av Interiøret. Ang. det i Oversigten nævnte punkt vedr. Skulpturen og dens fortsættelse, kunde Indsamlingskomiteen intet avse hertil. Prof. Meyer som var syk, hadde meldt forfald til møtet.

9.

Anden Stenlast fra Ingdalen ankommet.

Muringen paa Rosen og Langvæggene gjenoptakes efter Ferien.

10.

I Korkapellene er nu innsatt Kiellands nye Glasmalerier i løpet av de sidste dage. Man har paabegyndt den endelige Fastsætning av Vestskibets Klerestorievinduer, som blev opsat til prøving i fjorsommer. Billedhugger Samuelsen hugger f.t. de 2 smaa hoder over Vestfrontportalets (søndre Side indvendig) efter sine egne Modeller.

12.

En Klæberprøve, sendt os fra Johs Tvedt, Hardanger, viser sig ganske brukbar. Den sendes nu til Høiskolens Materialprøvningsanstalt for å få fastslått, om den er ren, og kan anbefales os.

Et Trappetrin i Søndre Tværskibs Vindeltrap er defekt og utskiftes nu med et nyt. Der blir kun lit av baksiden + Spindelen gjenstaaende av det gamle.

17.

I dag sættes Slutstenen i Rosehjulet, arbeidstegningens no. 95. Dermed er vi altsaa kommen til enslags Avslutning av Roseopmuringen. Partiet mellem «Hjulet» og Spisbuen bestaar av 22 stener, og fuldt opmuret til Spisbuen vil vi antagelig være engang i slutten av September. Det har under den hele Opmuring vist sig, at de grundige forberedelser som blev gjort ved Opslaget i fuld størrelse har git gode renter i form av nøiagtig Tilpasning, idet vi ikke faar noget somhelst Efterarbeide. Alt passer godt sammen, hvilket maa sige at være særdeles tilfredstillende paa et saa vanskelig Murarbeide.

19.

Firmaet «Atlas», Oslo, som har formidlet vore Inkjøp fra Fein, Stuttgart, av elektr. pneumatiske Hammere, har faat Lov til å foreta en del Prøver paa elektr. puenumatisk Boring i granit her, for en række Interesserte Ingeniører og Direktører rundt om fra. Hertil anvendtes en større kompressormaskin paa 3 Hestekræfter. Maskinen viste sig å arbeide meget godt. Formindsket Arbeidstiden til 1/3 av vanlig tid. Det bør henstaa til Observasjon, om ikke ogsaa vi bør anskaffe en lignende (mindre) ved leilighet.

27.-28.

Tilsynskomiteen holder Møter. Samtlige opmøtte.

Der indkjøpes 7 nye Modeller til Kleristoriebaandet og 4 nye Modeller til Hovedslutstener i Hvelvet. Ang. videre forhandlinger henvises til Protokollen.

31.

Driften for iaar i Ingdalen Stenbrudd avsluttes.

SEPTEMBER 1927

2.

Slutsten i Rosen, arbeidstegningens no. 67 sættes. (fotograferet). Til Rest staar nu av Rosen bare "Indmaten", i de 3 øvre Sektorer. Som tidligere beregnet, vil antagelig det hele kunne være færdig opmuret om 14 dager á 3 uker.

I Sakristiet paabegyndes Meisling for Friskluftsventil bak Radiator. I løpet av de senere Aar er nemlig Sakristiet blit utsat for Fugtighetsgjennomslag, spesielt paa vestre vegg og paa hvælvene. For at søke dette undgaaet maa der skaffes Luftveksel hvilket sker ved Luftindtak, og Aftræk gjennem Vindeltrappen, hvorfor Døren op til denne skaffes et Hul, hvorigjennem Luftdraget kan gaa. Videre skaffes Utløp over Tak paa Baksiden. Forhaapentlig vil dette Arrangementet vise sig å hjelpe paa den nu saa mislige Tilstand.

4.

Roseutstillingen lukker sine Porte for godt.

5.

Oversender fru Bispinde Gledisch etpar av de sidste fotografier av Rosen, som viser sidste Slutsten sat i mur.

7.

Saaledes, som jeg i sin Tid fik arrangeret med fast Entré ved Omvisningen i Domkirken, har jeg nu ogsaa faat istand egen Entré Kr. 0,25 for Omvisning eller Ledsagelse i Hovedtaarnet. Hittil har nemlig Omviseren hat en ganske pen, privat Indtægt paa dette, hvilket ikke har været saa absolut i sin Orden. Til Gjengjæld økes Omviserens faste Løn fra næste Sæson til

Kr. 3000. Jeg vil anta, at denne nye Ordning skal gi Fotografikassen en aarlig Merindtægt paa mellem 4 og 5.000 kroner. En av vore arbeidere vil faa Hvervet å følge publikum op mot en alm. timebetaling. Da Sæsonen er slut for iaar, blir det først fra næste aar, Ordningen trær ikraft.

Billedhuggerne Schiøll og Fredriksen har paabegyndt Hugningen av etpar av sine Figurer for Kleristoriebaandet.

Glasmalerierne i Kleristoriet, nordre Side sættes nu fast for godt. Dette Arbeide har allerede været i gang en Tid. De 4 første vinduer nærmest Hovedtaarnet er færdig.

8.

Det nye Tegnekontor i nordre Vesttaarn er færdig, og ark. Tverdahl rykker nu ind her. Saasnart Flyttingen er besørget, paabegyndes Nedrivningen av det gamle Tegnekontor, hvorefter Bygningen av de nye kontorer over Spiselokalet paabegyndes, med Benyttelse av alle de gamle Materialer fra tegnekontoret som kan brukes.

Ny Last Klæber ca. 100 tons ankommet idag. Losningen tar strax sin begyndelse.

15.-20.

Inspeksjonsreise til Bjørnaa Brud. Bruddet viser iaar litt lysere Utsikter til den fortsatte Drift. Dog maa der anlegges nyt Plateau fra øverste Top: for senere å kunne undgaa utoverhængende fjell. Med 14 Mand iaar er der utbrudt større og mere sten end tilsvarende Tidsrum ifjor. Da Driften nu blir avsluttet ved denne Maanedes Utgang for kanskje flere Aar fremover, har jeg ved mit Besøk deroppe git forskjellige Ordre angaaende Ordning og Bevaring av alt Materiel saasom Kraner m. v. For den fremtidige Drift maa der forøvrigt en Omarrangering til for Fremføring av Blokkerne, som vi i sin Tid nærmere maa se paa.

17.

Under mit fravær i Bruddet er sidste Sten i Rosen sat idag Lørdag d. 17de sept. Muringen av Rosen begyndte ifjor i begyndelsen av Aug. og har saaledes tat ca 13 ½ md., heri dog indbefattet endel utenom Rosen, (Baldakinpartierne m.v.), saaledes at man kanskje kan si, at der er medgaat rundt ét aar for 3 mand til dette arbeide.

(*Skrevet i margen:*) Rosen ferdig heelt.

21.

Lærbuer for 1ste Skifte (ut- og indv.) av Spidsbuen for Vestfrontvinduet er opstillet, og Muringen av denne skal nu ta sin Begyndelse.

23.

Murkronen paa Søndre Sideskibs Vegg fuldføres. Hermed er man klar til å ta imot Sideskibstakene. Det med dette Murarbeide hittil beskjæftigede Murerlag føres nu over paa nordre Langvegg til hjælp for de der beskjæftigede Murlag.

Trækningen for Roseutstillingen avsluttedes igaar. Man faar nu Spiselokalet igjen i Besiddelse efter Sommerens Utstilling.

Se her er nogen Snapshots, jeg tok paa min sidste Inspeksjonstur til Bjørnaa Brud. Billederne er tat under meget ugunstige Veirforhold, idet det var baade tåket, regn og surt.

Eilert Bjørnaas Gaard, Bjørnaa i Vefsen.

*Her ser man endel av Stentippen
nedover den bratte Li, efter
hvilken Stenblokkerne
nedtransporteres i Dalen.
Terrænet er noksaa vanskeligt
for denne Transport.*

*Broen over Indgangen til
Bruddet, som Domkirken maatte
bygge ifjor, og som danner den
eneste forbindelse med
Utenomverdenen for etpar
ovenfor liggende gaarde.*

*Endel av denne Sommers
Produksjon, nedkjørt til Dalen.
Endel av Tippen sees ovenfor.
Øverste del sees ikke paa dette
Billede.*

← Til Trondhjem

Til Mosjøen ca. 12 km →

Utsigt fra forannævnte Bro ned i Dalen. Eilert Bjørnaas gaard ligger i nedre Kant av Billedet.

← Her oppe i siden av fjeldvæggen er der drevet ut isommer. Væggen reiser sig herop i 50 – 60 ms høide. Som nævnt tidligere maa her optas Drift ovenfra øverste Top, da det vil bli for risikabelt å fortsætte ind.

Blik fra Broen ned i Stenbruddet. De store Blokker, som skytes ut av fjeldet trækkes frem med Kraner og Kjettingen. Tildannes paa Stedet til prismatiske Blokker, som føres frem v. hjælp av traller paa skinnegang til et foreløbigt Oplagssted før de kjøres ned i dalen.

Gruppe av endel Arbeidere foran en Arbeiderbrakke:

Fra venstre til høire: 1) Peter Nilsen 2) Andr. Andaas, 3) Mikal Kolbentsen 4) Lars Valdum, formand, 5) Eilif Mosheim, 6) Trygve Pettersen.

Gruppe av Arbeidere i Bruddet, hvorav 2 ikke er blit med:

1) Langvand, 2) Andaas, 3) Trygve Pettersen, 4) Peter Nilsen, 5) Eilif Mosheim, 6) Torgeir Bjornaa, 7) Ola Langvand, 8) Bendik Myrstad, 9) Gudmund Fretheim, 10) Einar Bjornaa, 11) Jørgen Bjornaa, 12) Mikal Kolbentsen (borte paa billedet).

En Veteran: Andr. Andaas, som har været med i Bjørnaa Brud sammenhængende siden Driften blev aapnet saavidt huskes omkring Aarhundredeskiftet.

Lastekaien i Mosjøen, hvor al sten til Domkirken indlastes.

28.

Der er nylig avholdt en Konkurrence om Nybygg for Thjems Kunstforening paa det gamle Statsarkivs tomt v/ Bispegaten. I denne er medtat Reguleringsforslag for Domkirkens nærmeste Omgivelser. For eventuelt fremtidig Behov bekoster Domkirkens fotografikasse fotograferet Utkastenes Reguleringsforslag, som kan være av Interesse å ha, naar Spørsmålet engang i fremtiden skal nærmere utredes. Fotografiene vil bli samlet i et Album og vedlagt Arkivet.

Endel Utvidelser av Stilladserne foran Vestgavlen i Skibets bredde utføres forat lette Adkomsten under Muringen her.

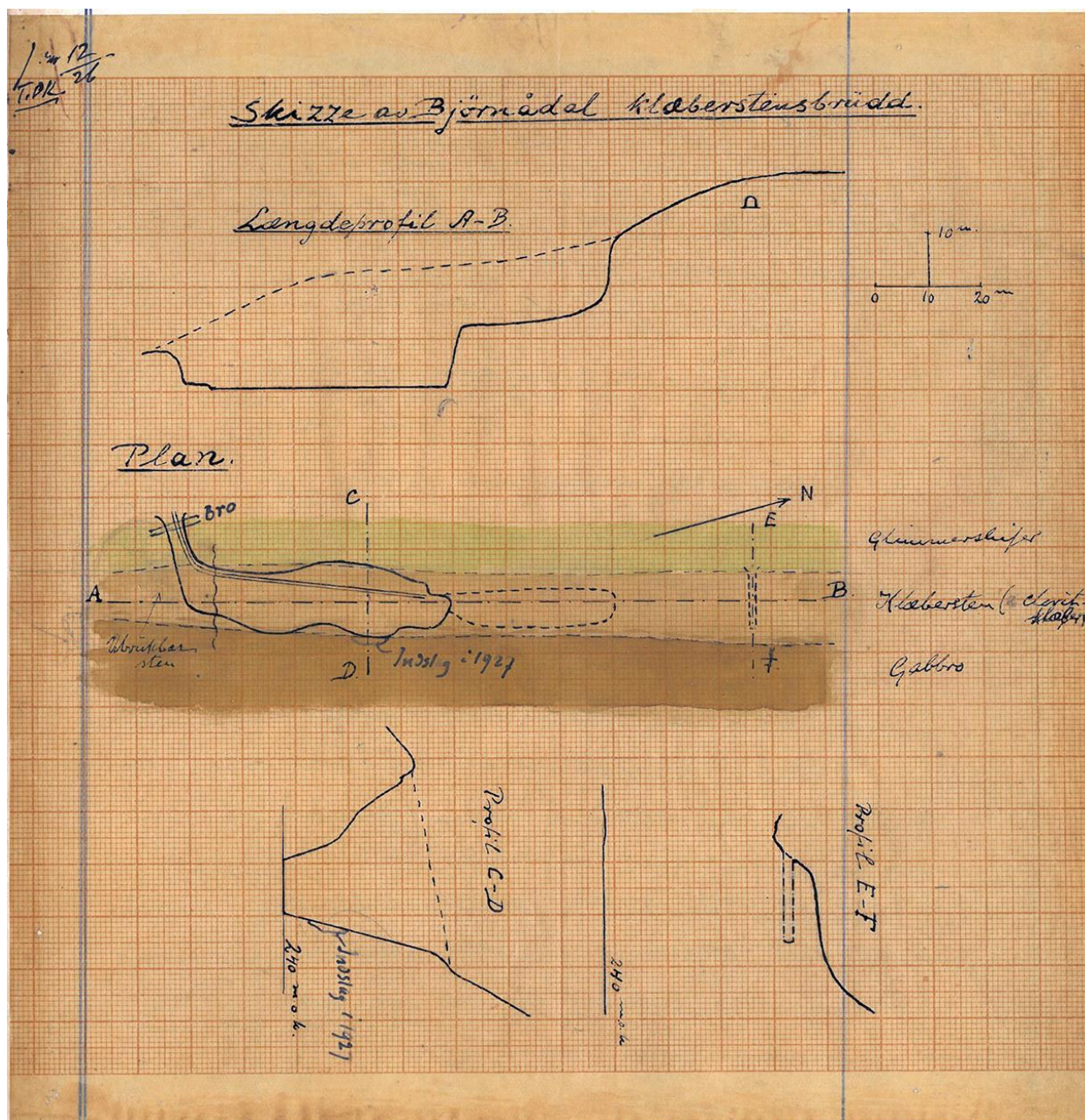
Billedhuggerne, som hittil har været beskæftiget med Modellering, og nu saavidt har paabegyndt Hugning av Grotesker i Skibet, er f.t. bortreist, etpar paa Ferie og en enkelt til Utlandet paa Studietur.

Forberedelser til Opslag av Gavlfeltet over Vestfrontvinduets Spidsbue igangsættes. Man har Model færdig til søndre Grotesk (Hest) som skal opta Gavllisten. Til nordre Side skal Model leveres av Billedhugger Schiøll, som ogsaa har leveret ovennævnte søndre grotesk.

SKISSE

Jeg vedhefter her en Krokiskizze optat ifjor av Bjørnaadalen Klæberstensbrudd. Av denne, sammen med de paa pag. 181-83 indklæbede fotografier vil fremgaa, hvorledes Driften i Bruddet har været drevet.

(Illustrasjon neste side.)

Optat av Statsgeolog Steinar Foslie.

30.

I Budgetaaret 1926/27 har vi brukt 160 fat Cement, ialt kr. 2488,70, rundt for kr. 2.500.

OKTOBER 1927

7.

Reiser paa Ferie.

26.

Retur fra Ferie.

Under mit fravær er Muringen fortsat. I Vestfrontvinduet med den store Spidsbues 1ste, 2det og 3die Skifte. Groteskerne med Ansats for Spidsgavlens Dæk er paabegyndt og maa indsættes i mur i raa boss for ikke å hindre fortsættelsen av muringen. Til den ene mangler endda model. Paa Langveggene fortsættes fremdeles muringen.

Man paabegynder forberedelse til Indklædning for Vinteren, idet vi agter likesom ifjor at drive vintermuring paa fronten.

De nye Kontorer er paabegyndt og halvt færdige. Antagelig Indrykning her om 14 dage á 3 uker.

Alle Stenhuggere er nu indflyttet i Stenhuggerverkstedet, som efter Utstillingen isommer danner et lyst og triveligt rum.

Vedr. det nye elektriske Anlegg paagaar nu Montering av Tavle med brytere.

Billedhugger Berulvsen er kommet tilbake og fortsætter med Modellering av endel Slutstene.

Hugningen av grotesker vil vel nu først kunne gjenoptakes til Vaaren.

NOVEMBER 1927

1.

Vi har ufyseligt Veir, Sneslud og Koldt. Man fortsætter dog alt Murarbeide fremdeles. Maalet er i løpet av Vinteren å naa Parapethøiden paa fronten.

Samtlige Kleristorievinduer paa nordre Langveggs vinduer paabegyndt. F.t. indsettes Grisaillevinduer i søndre Vesttaarns triforieetage.

Samtlige Rosens felter er likeledes allerede færdig til brænding. Til Vaaren blir, saasnart Stilladserne fjernes, disse dele prøvet og brændt, saa Indsætning for godt kan begynde næste Høst.

3.

De 2 store figuransatsstene for prydgavlens Dæk er sat i raa boss i muren. Figurernes Hugning vil vi forsøke å få gjort til sommeren.

I Sakristiet gjensætter luftaabningerne i gulvet for å hindre daarlig luft fra fyrrummet i å trænge op. Dette likeledes som et ledd i bestræbelsen for at rette paa de mislige forhold, som her har hersket med hensyn til luftvexel og fugtighet. Den tidligere isommer indsatte ytre ventil, har allerede bedret forholdene adskillig.

5.

En hel del av Huggerne er nu gaat igang med Hugning av de endnu resterende Hvælvribber til Midtskibsvhvælv.

Paa Korottekantens blytækkede taarntak har Stormen i det sidste revet løs blyet nærmest Spiret paa graterne. Vi har nu været nødt til å få dette repareret. Flere steder omkring er tækningen løsnet, hvilket samtidig repareres. Blyet siger, og viser sig å være upraktisk paa saa steilt tak, hvilket man jo forøvrigt let kan tænke sig. Jeg antar, man en vakker dag i fremtiden vil bli nødt til å skifte ut hele blytækningen her og istedet tække med Kobber. Det er jo heller ikke så apsolut morsomt å sende folk op i denne Høide og se dem hænge som fluer i luften. hvilket man vel ellers vil være nødt til nu og da.

7.

Man forutsetter nu å få utskrevet Anbudene paa Jernkonstruksjonen til Vestskibets Takverk før Jul: Konstruktøren for dette er hr. Direktør Bjørnstad, Høiskolens Matrialprøveanstalt. Tegningerne har været færdig nogen Tid. Imidlertid maa, efterat jeg nærmere har studeret dem, en forandring gjøres med forankringsanordningen i Taarnveggen, idet man ellers, slik som de foreligger, vilde kollidere med Vindeltrapperne. Forankringen anordnes derfor paa Midten istedetfor paa Siderne. Mot Vest kan vi, efter mit forslag for Hr. Bjørnstad, istedetfor å mure en provisorisk Murgavl, sætte Aapningen igjen med treverk.

9.

Idag har Kulden foreløbig stanset al Muring, idet vi endda ikke har rukket å få færdig Indklædningen for vinteren paa fronten.

Kronerne i Koret maa faa nye Holdere og Lamper. Dette er idag gennemgaaet og samtidig en forandring bestemt m.h.t. Belysningen i Klerestoriet, idet ogsaa her Overledning finder sted og selve Holderne nu er defekte. Prisopgave blir os tilstillet fra Fjeldseth.

14.

Arbeidet med Reparasjon av Blytaket over 8-kanten er færdig. Blytækningen over Korets Smaataarn maa ogsaa revideres, idet her likeledes tækningen er løsnet. Dette blir derfor medtat samtidig.

17.

Den av Kulden avbrudte Muring gjenoptas saa smaat igjen, idet Indklædningen nu nærmer sig sin Fuldførelse, og vore Klæberovne fra ifjor sættes igang.

Prøver med forskjellige Lysestyrker er nu foretat i Koret. Vi tilkaldte Menighedsraadet, som bifaldt vort Forslag til forandring. M.h.t. Utgifterne, vil Menigheten selv bekoste Lamperne, saafremt Virkningen blir tilfredsstillende. Refusjon maa søkes for Resten av Anlegget.

Ark. Tverdahl reiste igaar til Oslo for Konferance med Prof. Kolsrud og Dep. tet. Reiser videre til Chartres og Paris, blir borte ca. 14 dage.

18.

Mottat Meddelelse fra Departementet, at Glasmaleriforslagene til Koromgang og Vestfrontrose godkjendes. Videresendt til K. Kielland.

24.

Idag hadde vi Besøk av Kronprins Olav, som er heroppe i anledning Grundstensnedleggelsen for det nye Studentersamfund her. Der blev ringt op, og Forretningsfører tok imot, idet jeg var ute paa Arbeidsplassen netop da. Saaledes blev Kronprinsen vist om først av Aasheim, siden av mig. Prinsen var meget interessert i alt han fik se og høre.

25.

Indklædningen paa Fronten færdig, og Muringen i fuld Sving.

29.

Indflytning i det nye kontor for Forretningsføreren paabegyndes.

Efterat træarbeiderne nu er færdig med Indklædningen overalt for Vinteren gaaes der løs for Alvor med Hvælvbuerne.

Dette Arbeide maa vi søke å klare færdigt i løpet av Vinteren, saa vi fra Vaaren kan komme igang med Hvælvmuringen med et stort Antal murerne.

DECEMBER 1927

1.

De nye Kontorer utenfor Kirken helt færdige fra Snekkerens Haand. Det gamle Tegnekontor i kroken utenfor nordre Vesttaarn er fjernet. De under nævnte Kontor værende Klokker, ophængt i et eget lite Hus, vil fremdeles bli her, indtil de engang er tænkt å kunne bli tat direkte op i Taarnet.

5.

Ark. Tverdahl kommet tilbake fra sin Reise.

En gammel, jernbeslaat Trekiste er tat op fra Rødboden og gjort om til Fattigbøsse. Var for første gang i Bruk ved Gudstjenesten igaar.

12.

Mit kontor flytter til de nye Pauluner. Foreløbig benyttes mit gamle Kontor til Opslagsrum og Verksted for Lærbuer til Sideskibene.

15.

Arbeidet med Lærbuen for Midtskibet fortsætter.

I Taarnveggen indmeisles Spor for Skjoldbuen.

20.

Muringen paa den store Bue om Rosen nærmer sig sin Fuldførelse. De første Stener paa hver Side av Gavllisten sættes. Muringen av granit i Væggens tykkelse fortsætter.

Vi har havt en periode med streng Kulde over 20°. Arrangementet med det indpaneledede Rum og den elektriske Opvarmning har staat sin Prøve, idet vi der ikke har havt lavere temperatur end 4°, saa ingen Avbrydelse av Arbeidet har været nødvendig.

20.

Ark. Tverdahl reist til Oslo for Ordning av sin Pensjonssak.

Prof. Meyer meddeler, at han idag har faat Besked om at tiltræ Juryen for den kommende Arkitektkonkurrance.

Jeg har i Løpet av nov. og decb. stadig purret om å få sætte igang hugningen av Hovedslutstener, uten at dette hittil har lyktes, paa grund av, at der skyldes paa, at modellerne endda ikke er approbert. Jeg har sagt fra, at dette arbeidet maa være igang senest i Løpet av januar, hvis jeg skal være med og ta noget Ansvar for Fuldførelsen av Interiøret.

Likeledes maa nu Anbudet paa takverket snarest utskrives. Der meddeles idag gjennom prof. Meyer, at Departementet gaar med paa Fastsettelsen av Takvinkelen, slik, at naar nu de forandrede tegninger (cfr. pag. 189, 7.11-1907) fra Bjørnstad foreligger, kan dette bli gjort.

21.

Forandringen i takverkstegningen gaar ut paa å anbringe Forankringspunkt i Hovedtaarnets Vestvæg paa midten, mot tidligere tænkt ved hver Langveggs Endepunkt mot taarnet. Dette sidste kunde ikke la sig gjøre, paa grund av, at man ellers vilde ha kommet ind i Taarnets Vindeltrappe. Prof. Meyer er litt ængstelig for Forandringen, idet han mener, at Overføringen av Vindtrykket (40 ton) vil være skadelig for Taarnet paa dette punkt. Det kan derfor bli Spørsmål om anbringelse av en Betonbjælke til Avstivning tvers over taarnet i Skibets bredde. Dette vil Ing. Bjørnstad undersøke og utrede.

23.

Den store Spidbue om Rosevinduet er idag muret færdig ved Sætning av Slutstenerne ut og indvendig. Det ornerte Dækled vil bli sat efterhvert som de tilstøtende vægpartier mures.

(Skrevet i margen:) Den store Spidsbue over Vestfronten helt færdigmuret.

Der har i Menighedskirken i lang Tid været klaget over, at man ikke kunde beholde Varmen, og at det trak saa frygtelig. Ved nærmere Undersøgelse oppe i Vindeltrappetaarnet, fandt jeg at dette ikke var saa merkelig, da begge de her anbragte døre var i uorden. Nu er dette bragt i orden, og Virkningen er paatagelig bedret. Den ihøst foretagne Lufttilførselsanordning i Sakristiet prises ogsaa nu i høie toner av dem, som er henvist til å opholde sig der nu og da. Man merker da ogsaa tydelig Forskjellen paa Luften idetheletat der mot før.

Arbeidet i Glasmalerverkstedet drives nu paa Korets Sideskibsvinduer.

30.

Idag averteres Anbud paa Jernkonstruksjonen over Skibet, Takarbeider i tre samt Tækningsarbeidet. Liebhavere skal melde sig inden 10. janr. førstk., hvorefter Anbudsdokumenterne tilstilles hver enkelt.

De første Diagonalbuer reist for Hvælvkonstruksjonen.

FINIS:

Anno Domini MCMXXVII

1928

JANUAR 1928

3.

Ivrigt beskjæftiget sammen med Tverdahl med å få istand de nødvendige Anbudsdokumenter for jern, tre- og tækningsarbeiderne, hvortil nu anmeldelserne begynder at komme.

Hugningsarbeidet i Verkstedet gaar sin Gang: Der gjenstaar endda av Ribber til Hvelvet å hugge ca 100 lbmt. (300') grater (diagonaler), samt samtlige transversalribber ca 128', Resten er nu færdighugget. Av Hvælvsstener er der hugget ialt 21 stk.

Under arbeide er	7 ''
Tilsammen	28 stk.
Rest	11 stk.

Lærbuearbeidet for Hvælvene er igang med 2 Mand for Midtskibet og 2 Mand for Sideskibene.

Muringen av Veggpartierne paa hver side av Vestfrontvinduet fortsætter.

Skal vi kunne nå vore Maal? Med den nuværende Styrke tror jeg, det vil holde haardt. Bedre Oversigt over dette Spørsmaal vil vi faa, naar hvelvmuringen er sat igang, og kommet et stykke paa vei.

5.

En av vore arbeidere, Martin Johansen, som er en av de 3 Mand, som har vært med paa Muringen av Rosevinduet slutter idag og gaar av med Pensjon. Han har været ansat her i ca 30 Aar, og har altid med sit lyse Humør, været en av dem, som har holdt sig længe ung og rank. Han fortjener Restaureringens Tak for Flid og Pligttroskap.

12.

Anbudsdokumenterne vedrørende jernkonstruksjon, takarbeider i tre og tekningsarbeider i Kobber er nu utsendt.

Anbudsfristen for jern er sat til 1ste mars. Til dette Arbeide har meldt sig ialt 11 firmaer, hvorav 5 utenbys. Til Trearbeidet har meldt sig 13 firmaer, hvorav et utenbys, til Tekningsarbeidet 5 firmaer, alle indenbys.

Fristen for Indlevering av Anbudene til disse sidste arbeider er sat til 1ste februar.

13.

Ianledning det fra 1/1 28 for Statsfunksjonærer almindelige Lønsnedslag, besluttet av Stortinget er henvendelse gjort til Departementet fra Tilsynskomiteen ved Skrivelse av 11.1.28, den, at Lønningerne fra Domkirkens Vedk. bør bli uforandret, da disse er fastsat av Departementet, og saaledes ikke gaar ind under de samme Bestemmelse, som øvrige Statsfunksjonærer. Indholdet av Skrivelsen er meddelt Arbeidernes Tillidsmænd. Ved Ordre fra Departementet av 29/12.27 skal fra nu av alle Checker, som utstedes av den tekn. adm. leder paraferes av en dertil bemyndiget funksjonær ved restaureringen. Til dette Hverv har jeg foreslaaet Forretningsføreren Hr. E. Åsheim, hvilket forslag er tiltraadt av Tilsynskomiteens formand ved Skrivelse av 12.1.28.

Tilsynsmøte og jurymøte er nu tillyst til 25. janu. førstk.

14.

Ved Meddelelse gj. Stiftsdireksjonen har Departementet reduceret Funksjonærernes Løn med 10% fra 1/1.28. Dokumenterne i Saken gaar nu til tilsynskomiteen, som da vil sende dem hit.

16.

Til Bruk for senere Sammenligning skal her noteres det overslag som i sin Tid er blit opstillet for Takverket (Bjørnstad og Tverdahl):

1. Midtskibets Tak:	1) Jernkonstruksjoner	Kr 31.500,-
	2) Spærrer 2"4"	2.100,-
	3) 1100 m ² bordtak 5/4" 6/m	6600,-
	4) Kobbertækning	28.600,-
	5) Vindfakverk	15.200,-
	Sum	Kr 84.000,-

3. Sideskibstakene:	1) Trekonstruksjon m. bordtak	Kr. 16.200,-
	2) Kobbertækning	13.520,-
	Sum	Kr. 29.720,-

eller tilsammen rundt Kr. 114.000, -.

atagelig vil vi nu komme under denne Sum.

17.

Som sidste Led i Nyanskaffelser for det forcerede Arbeid, har vi nu faat Surstofapparat for Autogen Sveisning, hvilket jo burde ha været anskaffet her for mangen god dag siden for Vindusrammearbeidet. Der gjenstaar dog endda saa meget Arbeide for Vindusrammer, at Apparatet snart vil ha tjent sig igjen. Det koster mellem 5 og 600 kr.

Videre er en Fræsemaskinen for profiler til Kr. 360 med Verktøi ankommet og prøvekjørt idag. Virker utmerket.

18.

Ianledning Hærens 300-Aarsdag holdes Mindegudstjeneste i Domkirken.

Hugningen av Baldakinerne er naaet op under Kapitælerne for Buefris under Hovedgesims. Ornamenteer gjenstaar underveis. Det er foreløbig Hensigten å avslutte Muringen paa Vestfronten i denne Høide. Skulde vi bli færdig med dette Arbeide saa tidlig paa Vinteren, (sandsynligvis i beg. av mars) at det endda er for tidlig å tenke paa Hvælmuringen, kan det være, vi fortsætter op saa langt, at vi faar Hovedgesimsen med.

Man gaar nu over alle fundamenter for Hvælvstilladser. Hvælvbuer for Midtskib og Sideskib er under Arbeide. Dette viser sig for Midtskibet å bli et baade møisommeligt og langt Arbeide. For Sideskibene er det enklere

19.

Tilkaldt til Kirketilsynsmøte igaar, blev jeg anmodet om: 1) Reparasjon av døre mellem Tværskib og kor, 2) Konferance m. Direktør Thiis, naar han om faa dage kommer her, vedrørende Malerierne i Sakristiet og deres forsvarlige Vedlikehold, 3) Undersøkelser vedr. Sandstrøing om Vinteren (Berg.).

23.

Juryen for den nye Arkitektkonkurrance Sammentraadte i Møte her idag, Juryen bestaar av Herrerne: Byarkitekt Aars, Oslo, Direktør Thiis, Kunstmuseet, Oslo, Riksantikvar Harry Fett, Oslo, samt Tilsynskomiteens 3 Arkitektmedlemmer.

25.-26.

Tilsynskomiteen holder møte, behandles Forslag til nye Instruxer fra en Komité bestaaende av Dir. Dedekam, Ark. Reimers og Gabriel Kielland. Utsætter avgjørelsen. Forslag til nye Glasmalerier i Koret fremlas. Kunstforeningens Byggesak: Komiteen ser helst, at der ikke bygges paa Statsarkivets tomt, og ønsker helst, at Staten ved Makesifte gir Kunstforeningen en anden tomt.

Efter Forslag av mig, anmodes Prof. Rasmussen om at komme hit for å ordne med Bearbejdelsen av indkjøpte modeller, som endda ikke er i orden. Hugningen av de store Slutsten er sat igang og maa derfor Modellerne nu strax bringes i orden.

FEBRUAR 1928

1.

Idag kl. 12 utløp Fristen for Innlevering av Anbud paa Trearbeidet for Takene og Tekningsarbeidet. Av Treanbud var innkommet følgende:

Sideskib	Midtskib	Sideskibsalternativ	
N. Kristiansen:	kr. 15.940	kr. 14.442,80	kr. 14.250
E. H Schistad	kr. 12.210	kr. 7.043	kr. 11.200
Ellef Branem	kr. 14.660,40	kr. 8.439,60	kr. 13.275,60
a/s Martin Jakobsen	kr. 10.144	kr. 8.384	kr. 9.300
Stendahl og Rektorli	kr. 12.658	kr. 9.696,50	kr. 10.750
Aug. Johs Strand	kr. 13.830	kr. 11.209	kr. 11.750
Andr. Sand	kr. 13.020	kr. 6.711	kr. 11.250
Joh. Kunig	kr. 11.646	kr. 6.463	kr. 9.775
B. O. Bjerkan	kr. 11.252	kr. 8.260	kr. 10.500
O. J. Dahle	kr. 13.940	kr. 11.382,06	kr. 12.000
K. Sebulonsen	kr. 13.034	kr. 7.038	kr. 1.1250
Alfr. Kristensen	kr. 10.424	kr. 5.136	kr. 8.700
O. A. Henriksen	kr. 12.520	kr. 6.726	kr. 1.1000

Av Anbud paa Tekningsarbeide var indkommet følgende:

M. Olsen	kr. 7.997
H. P. Berentzen	kr. 9.560,45
O. A. Moxness	kr. 6.621
A. Martinsen	kr. 11.059,20

Efter nøiere Gjennemgaaelse og Korreksjon vil Rækkefølgen av Treanbyderne bli følgende:

A <u>Sideskibene med triforieguly</u>	I Høvlet
1) a/s Martin Jakobsen & Søn	Kr. 10.144,-
2) Alfr. Kristensen	" 10.424,-
3) B. O. Bjerkan	" 11.252,-
4) Joh. Kunig	" 11.584,-
5) E. H. Schistad	" 12.210,-
6) O. A. Henriksen	" 12.520,-
7) Stendahl & Rektorli	" 12.658,-
8) a/s And. Sand	" 13.020,-
9) K. Sebulonsen	" 13.034,-
10) Ang. Johs Strand	" 13.830,-
11) O. J. Dahle	" 13.940,-
12) E. Branem	" 14.660,40
13) N. Kristiansen	" 1.5940,-

4.

Alternativ:

<u>Sideskibene med triforieguly</u>	II Øxet
1) a/s Martin Jakobsen & Søn	Kr. 10.144,-
2) Alfr. Kristensen	'' 10.424,-
3) Joh. Kunig	'' 12.021,40
4) B. O. Bjerkan	'' 12.852,-
5) Stendahl & Rektorli	'' 13.158,-
6) E. H. Schistad	'' 13.210,-
7) K. Sebulonsen	'' 13.434,-
8) A/S Andr. Sand	'' 13.770,-
9) Aug. Johs. Strand	'' 14.830,-
10) J. O Dahle	'' 14.940,-
11) O. A Henriksen	'' 16.040,-
12) E. Branem	'' 16.534,80
13) N. Kristiansen	'' 1.7190,-

Midtskibets Tak:

1) Alfr. Kristensen	Kr. 5.136,-
2) Joh. Kunig	'' 6.463,-
3) a/s Andr. Sand	'' 6.711,-
4) O. A. Henriksen	'' 6.726,-
5) K. Sebulonsen	'' 7.038,-
6) E. H. Schistad	'' 7.043,-
7) B. O. Bjerkan	'' 8.260,-
8) Martin Jakobsen & Søn a/s	'' 8.384,-
9) E. Branem	'' 8.439,60
10) Stendahl & Rektorli	'' 1.4940,-
11) Aug. Johs. Strand	'' 11.209,-
12) J. O. Dahle	'' 11.382,06
13) N. Kristiansen	'' 14.442,80

For Trearbeidet indstilles foreløbig paa:

I Valg av Alternativet II for Sideskibene: Med øxede Spærrer etc:

Anbyder no. 4: B. O. Bjerkan med Kr. 12.852,-

II Midtskibet:

Anbyder no. 3: A/S Andr. Sand med Kr. 6.711,-

Trearbeider tilsammen saaledes for: Kr. 19.563,-

En av Tilsynskomiteens Konsulenter Direktør Hans Dedekam døde iforgaars i Oslo. Han har været Konsulent for glasmalerierne siden Dedekam var en retlinjet og grei personlighet som vil bli dypt savnet i vide kredser. Kondolanceskrivelse og Krands sendes herfra idag.

Sees ovenst. Anbud samlet for Midtskib og Sideskib paa samme Anbyder, faaes Rækkefølgen som anført nedenfor:

Alfr. Kristensen	Kr. 16.160,-
Joh. Kunig	'' 18.484,40
M. Jakobsen & Søn	'' 19.028,-
O. A. Henriksen	'' 20.246,-
E. H. Schistad	'' 20.253,-
K. Sebulonsen	'' 20.472,-
Andr. Sand a/s	'' 20.481,-
B. O. Bjerkan	'' 21.112,-
Stendahl & Rektorli	'' 22.854,50
E. Branem	'' 24.974,40
Aug. John. Strand	'' 26.039,-
J. O. Dahle	'' 26.322,06
N. Kristiansen	'' 31.632,80

Anbyder no. 1 Alfr. Kristensen er ikke anmeldt til Firmaregisteret og kan derfor ikke komme i Betragtning. Hvis Arbeidet opdeles vil billigste Anbud bli:

Sideskib:	Martin Jakobsen & Søn a/s	Kr. 10.644,-
Midtskib:	Joh. Kunig	'' 6.463,-
Sum		<u>Kr. 17.107,-</u>

Hvis Arbeidet ikke deles blir Kunig
billigst med Kr. 18.484,40

Som det sees, vil det første ligge ca. 2500 og det andet ca. 1000 kr. under det paa pag. 204 foreslaaede. Grunden til det første opstillede impulsive Forslag ligger i, at de 2 Anbydere, Jakobsen og Kunig sitter svært daarlig økonomisk i det. Dog faar vi vel nærmere undersøke deres Kvalifikasjoner i saa Maate, før endelig Avgjørelse treffes.

7.

Offerte indhentes paa Levering av Jern til de endnu gjenstaaende Vinduer i Koret, (Sideskibsvinduerne, som her skal utskiftes). Der gjenstaar her endda paa Søndre Side 3 Grupper, paa nordre 2, tils. 5 grupper samt 4 enkle og 2 Portalvinduer. Hertil vil medgaa 110 lbm. 1'' x 3/8'' jern og 110 lbm. 1'' x 1/8''.

Tekningsarbeidet foreslaaes efter gjennomgaaelse og konferanser delt mellem H. P. Berntzen og M. Olsen med en Halvpart hver:

Berntzen:	Søndre Side 9.560,45 : 2 =	Kr. 4.780,23
Olsen	Nordre Side 7.997 : 2 =	'' 3.998,50
		<u>Kr. 8.778,72</u>

Hertil vil komme endel Extra for Rendearrangement v/Sideskibene etc, saa der vel ialt maa regnes med et Beløp paa ca Kr. 1000.

9.

Meddelse og Kontraktutkast sendt Berntzen og Olsen.

10.

Der forhandles med billigste Treanbyder (no 2) (No. 1 maa utgaa, da vedk. ikke er anmeldt til firmaregisteret). No. 2 maa skaffe extra garantier, da han nylig har gaat Konkurs, og ellers har

store økonomiske Vanskeligheter å kjempe med. Kan vedk. skaffe de Garantier, som forlanges, vil det kunne Anbefales å la ham faa Arbeidet. Resultatet vil Antagelig kunne foreligge om etpar dager.

Ved Uveirssperioder, som f. Ex igaar, har man i lengere Tid observeret, at Vandet trænger ind gennem Hovedtaarnets Tekning, fylder delvis Hvælsækkerne og trenger gennem Kapperne ind i Kirken. Dette er selvsagt uholdbart, og vi maa derfor til Sommeren forsøke å få rettet paa dette. Feilen som her i sin Tid er begaat, er at Spikeren for fæsterne har været for Kort og er av jern. Den har Kun været saa lang som bordtykkelsen. Den maa mindst være næsten dobbelt saa lang, sa den kan krokes paa Indsiden. Denne Feil skal iallefald ikke bli gjort nu, naar Skibets Tak skal tækkes. (Vil bli utført m/Kobberspiker).

Likeledes viser det sig ogsaa Vanskeligheter med indsettende Vand mellem Lektoriet, Tverskibet og Koret, hvilket har sin Aarsak i Taknedløb, som hver Vinter ødelegges av Sneen. Vi vil nu her forsøke å anbringe Snefangerne, utvidet Rendeløp for Vand fra Tverskibstaket m. v.

Arbeidet med Hvælvstilladsne gaar nu sin jevne Gang. I nordre Sideskib er 5 felter færdige. Over Sideskibet næsten 2. Muringen paa Fronten fortsætter og er vi her nu naaet saa langt, at der gjenstaar ca 3 alen til parapethøiden. Det blir nu efterhvert her saa store Masser, at man avancerer forholdsvis senere i høiden. Tanken er det dog å kunne naa Parapethøiden til Vaaren.

13.

Foruten det (pag. 194) nevnte Tetningsarbeide for Menighetskirken, er der ogsaa nu senere ordnet med Utgangsdørene, saa disse er blit tette og gaar lydløse igjen. Hængsler og laas er gaaet over, Filt paasat indre døre og nye Luftpumper paa de ytre.

Videre er nu Forandringen med nye lamper i Kronerne bragt i orden, likesom disse samtidig er blit oppusset.

Ianledningen av, at en Nordmand i Amerika har tilbudt fri Reise over Atlanteren for etpar norske Experter for å studere amerikansk Orgelbygging holdes idag et Møte her, hvortil indkaldt Organist Lindeman, ing. Platou, Oslo, Fylkesmann og Biskop. Desuten deltar Prof.

Meyer, begge Arkitekter her, samt Indsamlingskomiteens Sekretær, Kapt. Knudsen. Organist Lindeman og Ing. Platou reiser den 8/3 til New York. Tilbudet er git uten Forbindelighet.

Efterat Anbyder no. 2 for Trearbeidet a/s Johan Kunig nu har gaat ind paa de herfra Stillede Betingelser, foreslaas Arbeidet tildelt ham for Kr. 18.484,40.

Heri er Tilsynskomiteen v/ Prof. Meyer enig. Kontrakt opsættes nu og oversendes Kunig.

16.

Til Jernkonstruksjonen er indkommet følgende 6 Anbud.

1)	a/s Heramb Støberi mek. Verksted Elverum:	25.819,20	
		<u>+ 748,80</u>	26.569,-
	Montering avsl. 15/9		
2)	Trondhjems mek. Verksted		29.264,-
3)	Erik Ruud, Grefsen m. Oslo:	29.664	
		<u>+ 975</u>	30.639,-
	5 ukers leveringstid (montering)		
4)	a/s Sentelson Verksted Oslo:	3.2991,20	
		<u>+ 792</u>	33.783,20
	8 ukers montering		
5)	Vulkan, Oslo:	44.825	
		<u>+ 936</u>	45.761,-
6)	Isidor Nielsen, Thjem:	55.224,40	
		<u>+ 1.411,20</u>	56.635,60
	Montering 2 ½ à 3 uker		

Anbudene sendes til Direktør Bjørnstad som vil indstille og opsette Kontraktutkast.

18.

Idag meddeler Avisene at Staten har bevilget 200.000 Kr. for neste termin. Samtidig nevnes, at takvinkelen endda ikke er approberet. Indtil saa sker, kan altsaa ikke jernkonstruksjonen bortsettes. Hvis dette nu ikke ordnes strax av vedk. Myndigheter, vil takverket ikke kunne settes i arbeide isommer, og som følge derav kan intet Ansvar tas for, at Kirken kan bli færdig til 1930 som forutsat. Prof. Meyer sætter sig i denne Anledning strax i forbindelse med Departementet.

20.

Prof. Rasmussen ankommet paa vor Anmodning for å ordne med Modellerne som hittil ikke er i orden for Hvælvslutstene.

21.

Anbudene paa Konstruksjonen returneres fra Direktør Bjørnstad, som indstiller Thjems mek. Verksted til å erholde Arbeidet for en Sum av Kr. 29264. Hermed er saaledes alt Arbeide vedrørende Takene over Skibet bortsat og ordnet, alt til Trondhjemsfirmaer.

Alt Arbeide for takerne, samlet, bortset fra Kobberleverancen vil saaledes efter kontratssummerne komme paa Kr. 56.526,92.
Kobberet ca 27.540, ialt 84066,92 eller max. 85.000.

I forhold til det i sin Tid opstillede Overslag, utgjør saaledes Besparelsen ca. Kr. 29.000.

22.

Meddelelse om Overdragelse av Jernkonstruksjonerne sendes Thjems mek. Verksted. Det 3die Hvelvfelts Lærbuer over Midtskibet fra Vest regnet, paabegyndes.

Igaar demonstrertes for Kirketilsynet det nye Lysarrangementet i Koret, som vakte samtliges udelte Bifall. Efter den indgaaede Overenskomst vil saaledes nu dette Arbeide bli betalt av Menighetskirken efter Attestasjon herfra.

22.

Prof. Rasmussen returnerer efter å ha gjennomgaat og godkjend 3 store, 3 smaa Slutstene samt 3 grotesker og 1 fig. for centralvinduets Dæk.

24.

Endel av vore yngre Arbeideere danner en Domkirkeklubb med formaal: Selskabelig Samvær, Belærelse i Bygningskunsten, kunstnerisk Underholdning, etc. I et festlig Samvær, hvori deltog ca 25 Mand Konstituertes Klubben iaften. Hovedformaalet skal dog være å Samle Midler til en Sportshytte i Bymarken. Paa Anmodning har jeg stillet mig som Klubbens Beskytter. Paa Møtet iaften fremviste Tverdahl en Række Lysbillede fra Kathedaler. Klubben er startet av Rosnes, Vatnvaag og Erling Waage.

25.

Hugning og Muring paa fronten har uforstyrret gaat sin Gang og er vi nu færdige med Hugningen op under de smaa Kapitæler mellem Dæklist og Baldakin. Det første av disse Kapitæler er sat i Arbeide. Ribbehugningen har gaat bra fremover. Der gjenstaar idag ca 168' ribber alm. og 128' Transversalribber. 3 Hovedslutstene er i arbeide. Resten av Smaaslutstener blir vi sandsynligvis færdige med til Vaaren. Til paabegyndelse av Hvælmuringen til Vaaren synes derfor nu alt å ligge godt an. Lærbuerne i nordre Sideskib er færdige og blir nu de tilsvarende i søndre Sideskib paabegyndt en av de første dage. Over Midtskibet arbeides f. t. med 3die felt fra øst. I ethvertfall vil vi kunne ha 4 felter – halvparten – færdig til Muringen skal begynde til Vaaren.

For Kapperne utføres f. t. endel Brændingsprøver for os ved Trondhjems Aktieteglverk. Det er tanken å bruke sten brændt av lere og sagmug, for å lette vegten.

27.

En Stenlast, som nu har været 3 Uker underveis fra Mosjøen ligger f. t. i Sensø, Flatanger. Skipper Tørrisen har maattet gjøre 2 Vendereiser paa Folla med den paa grund av Uveiret. Denne Last er den vigtigste paa lange Tider, for av denne avhenger det, om vi skal kunne fullføre de partier, som skal være færdig til 1930.

28.

Følgende Kontrakter er nu iorden:

a/s Joh. Kunig	Kr. 18.484,40
H. P. Berntzen	'' 4.780,23
a/s Thjems mek. Verksted	'' 29.750,- (avrundet fra Anbudssummen for å undgå Veining).

MARS 1928

1.

Meddelelse fra Departementet er nu Kommet om, at Arbeidernes Lønninger skal staa uforandret, hvorimot Funksjonærenes Lønningen skal reduceres med 10% fra 1/1 28.

Samtidig er fra Tilsynskomiteen meddelt, at den er enig i, at Opvarmingsspørsmålet for hele Kirken skal utredes. Forslag til Ordning av denne Sak skal opstilles og indsendes med det første.

2.

Vi paabegynder Meisling for Anbringelse av Søttekonsoler for Takkonstruksjonen over søndre Sideskib. Der blir 3 i hvert Sideskib.

Det er nu i løpet av Vinteren gaat saa haardt ind paa Beholdningen av Graniten, at vi nok ogsaa iaar allikevel blir nødt til å opta en kortere Drift i Ingdalen. Vi haaper allerede over Paaske å kunne igangsette denne. Dette blir da desværre utenfor Budgettet, men det er aldeles utrolig, hvorledes det store Lager av Sten vi hadde ifjor er skrumpet ind, naar det kom i Muren.

5.

Den lenge ventede Stenlast er idag ankommet, hvorved saaledes nu Omsorgen for Sten er avhjulpet. Denne Last har saaledes nu været over 4 Uker underveis fra Mosjøen, hvilket vel er noget av den længste Tid, som er brukt paa denne Færd.

6.

Diskonteret Vexel fra Thjems mek. Verksted paa de første Kr. 10.000 for Takkonstruksjonen undertegnet idag (paa 4 mnd). Prof. Meyer er underrettet herom og er enig heri, trods at endnu ingen Besked fra departementet er indløpet vedr. Takvinkelen.

19.

Universitets- og Fagskolekomiteen var her idag paa Besøk, væsentlig ianledning Takvinkelen. Komiteen bestod av 4 Herrer: Pastor Mansaaker, Nordlie, Lothe og Solberg. Prof. Meyer mødte og fremholdt Vigtigheten av, nu å få dette Spørsmaal ordnet.

24.

Fru Bispinde Gleditsch har idag oversendt Resten av de for Rosen indsamlede Midler med ialt Kr. 86.070,22, idet tidligere er mottat Kr. 63.929,98, tilsammen Kr. 150.000, hvilket er det Beløp som i sin Tid er opgit, som det sandsynlige for Omkostningerne. Endeligt Opgjør for dette Arbeide vil ikke kunne foreligge, før Ornamenthugningen i Dæk ut- og indv. er fuldført. Naar dette kan bli gjort, er endda uvisst.

25.

Omstaaende vedføies det i sin Tid forlangte Arbeidsreglement for Kleberbruddet i Bjørnaa utarbeidet efter fabrikinspeksjonens paalegg. Foreløpig vil dette ikke bli aktuelt da Driften nu nogen aar kommer til å hvile deroppe.

(Regelement neste side.)

Arbeidsreglement

for

Trondhjems Domkirkes Kleberstensbrud i Bjørnaa, Vefsn.

1. Arbeiderne antas og opsis av den til enhver tid fungerende formand i bruddet. Ved ansettelsen leveres der arbeideren et eksemplar av nærværende reglement. Opsigelsen leveres skriftlig saavel fra arbeiderens som fra arbeidsgiverens side.
2. Den gjensidige opsigelsesfrist for faste arbeidere er 14 dage.
3. Den daglige arbeidstid for arbeidere over 18 aar er 10 timer, deri indbefattet ialt 2 timer hvil, hvorav 1½ time middagshvil.
4. Lønningen foregaar hver fredag paa arbeidsplassen. Ved lønningen utbetales hvad der er optjent til og med hver torsdag.
5. Arbeiderne har at møte punktlig frem til den fastsatte arbeidstid og maa i arbeidstiden ikke forlate sit arbeide uten tilladelse.
6. Enhver har at etterkomme sin foresattes ordre og utføre det ham paalagte arbeide med flid og omhu samt at behandle med forsigtighet bedriftens maskiner, inventar, materialier o. s. v.
7. Enhver har at holde sig etterrettelig de av de offentlige myndigheter utferdigede bestemmelser og paalæg til sikrelse av liv, helbred og eiendom, særlig maa de av vedkommende departement utfærdigede regler for behandling av ild, lys, ildsfarlige saker og sprengstoffer nøie overholdes.
8. Enhver har at opføre sig sømmelig og høflig mot dem, som han kommer i forbindelse med i bedriften eller paa dens omraade.
9. Ingen maa uten tilladelse gi uvedkommende adgang til bedriften.
10. Ingen maa vise sig beruset under arbeidet eller inden arbeidsomraadet eller der fortære eller lade hente berusende drikke.
11. Den, som er forhindret fra at fremmøte til arbeide, har snarest mulig at underrette formanden om sit forfald og om grunden til dette.
12. Skade paa maskiner, verktoier bygninger, inventar, materialier eller produkter, der er forvoldt forsætlig eller ved grov uaktsomhet, plikter den skyldige at erstatte.
13. Enhver arbeider kan uten opsigelsesfrist avskediges av formanden naar han gjør sig skyldig i en alvorlig krænkelser av reglementet eller forøvrigt i en alvorligere forgaaelse, saasom hvis han:
 - a) uten skjellig grund negter eller forsætlig undlater at etterkomme foresattes ordre med hensyn til arbeidet eller ordenen paa arbeidsstedet eller viser opsætsighet mot sin overordnede i arbeidet,
 - b) gjentagne ganger eller vanemæssig og trods modtagen advarsel undlater at møte frem til arbeidet i rette tid,
 - c) møter frem til arbeidet i beruset tilstand eller henter eller fortærer berusende drikke paa arbeidsstedet,
 - d) gjentagne ganger gjør sig skyldig i fredsforstyrrelse paa arbeidsstedet,
 - e) begaar graverende eller gjentagne forseelser, som kan medføre fare for folks liv og lemmer eller helbred eller for større ødeleggelse eller beskadigelse av gods. Grunden til avskedigelse meddeles paa arbeiderens forlangende skriftlig.

Trondhjem, Bjørnaa, 20/8 1927.

Trondhjems Domkirkes Restaureringsarbeider.

Aug. Albertsen.

At ovenstaaende reglement mindst 14 dage har været forelagt de i overensstemmelse med fabriktilsynslovens § 35 valgte representanter for arbeiderne bevidnes.

Bjørnaa Kleberstenbrud 8/9 1927.

Andreas Pettersen,
Andaas.

Trygve Pettersen.
Dolstadsjøen.

Arbeidsraadet har i møte mandag den 19/12 1927 godkjendt dette arbeidsreglement som gjældende indtil videre.

J. M. Lund.
Arbeidsraadets formand.

25.

Indvendig i Taarnet var Jernkonstruksjonens Vindavstivning paagaar. Binderhugning for parapetet gjenoptat. Slutstener fortsettes P. g. a. Ombestemmelse av Baldakinernes avslutning under Kapitæler, omhugges her de sidste Skifter, og blir saaledes her en Forsinkelse, som ikke var paaregnet.

Lærbuer utføres nu i 4de parti fra øst for Midtskibet. I Søndre Sideskib arbeides likeledes med 4de parti. Prøver av Sagflisblandet Mursten for Kappemuringen sendt Høiskolens Materialprøveanstalt for Undersøkelse av Sp. V. Vandopsugningsevne og trykfasthet for Bestemmelse av Indkjøb til Hvelvmuringen.

27.

Gjenoptages Arbeidet med Indsetning (Fastsettelse) av Glasmalerierne i Søndre Vegg's Klerestorium; paa hvilken Side ifjor blev stanset med det første Vindu nærmest Taarnet. Fortsættes nu med no. 2. Arbeidet er bortsat paa Akkord til en Pris av Kr. 200,- pr stk.

28.

Det ifjor bestilte Kobberparti for Tækning av Takene er nu rekvideret avsendt. Meddelelse er mottat, om at Partiet sendes fra Raufoss omtr. d. 30de ds.

Menighetsraadsmøte kl. 6 Em. idag berammet ianl. Orgelspørsmaalet.

30.

Konfererte idag med Prof. Meyer ang. Maling og Reparasjon av Hvelvkapperne i Koret, samt ang. Tretaket i Tverskibet. Disse Arbeider maa forberedes saa det hele kan være iorden til Paasken næste Aar. For Tverskibets Vedk. vil det dog maatte utsettes til Sommertiden. Ang. Farvevalg m. v. skal Hr. Kielland fremkomme med Forslag.

APRIL 1928

3.

De almindelige Hvelvribber er nu færdighugget. Der gjenstaar nu kun Transversalribber, ialt ca 128', disse sættes nu i Arbeide.

De 4 første Hvælvfelters Lærbuer over Midtskibet er nu opbygget. Av Sideskibsfelter gjensaar 4 stk.

5.

Paaskeferier.

Ianledning Indkjøb av Teglsten til Muring av Hvelvene har vi nu faat foretat Prøver av en speciel Sort Sten, brændt sammen med Sagflis, i den Hensigt å lette Vegten. Der viser sig dog, efter de foretagne Prøver, at Vegtsbesparelsen for mellembændt Sten kun ændres til ca 12%. Vandoptagningen er ogsaa saameget større, at man finder det mest hensigtssvarende å benytte alm. mellembændt.

Sp.v. fra Sagflisstene er fundet 1,47

Sp. v. fra alm. ubr. er fundet 1,67

I Beregningerne for Lærbuerne har jeg regnet med Sp. V. 1,8, saa man saaledes er paa den sikre Side.

Vandoptagningsprocenter er for Sagflisstene:

Vektsprocent 24,2,

Volumsprocent 35,4,

For alm. m. br. Vektsprocent 18,1,

Volumsprocent 30,3.

I saa maate vil derfor alm. m. br. bli å foretrekke. Nyt Pristilbud indhentes derfor.

10.

Pris fra Strinda Teglværk: Kr 65 pr. 1000 mbr. frit her.

Prøve: Midlere Vekt: 3,28 kg. pr. st.

Midlere Dimensjon 23,5x11,0x7,0 cm.

Trykfasthet 499 kg/cm² i middel.

Vandoptagning: 12,1 % av tørvekt.

Indhold av vandopløselig salt: Gløderest: 0,138 vekstprocent (v/ koking).

Vandopløselig salt: Gløderest: 0,153 vekstprocent efter henstand med koldt Vand

Forbindelser til Igangsetning av Muring paa Langvegger og Hvælv gjøres.

11.

Endel Hjelpearbeidere engageres.

Kobberet til Taktækningen ankommet. Vegt noget over 10 ton. 10.282 kg. Fragt kr. 364 fra Raufoss. Kjøres op til de to Blikkenslager som skal ha Arbeidet, idet disse strax begynder med Opgjøring av Render m.v. Det viser sig, at dette kun er vel Halvparten av det bestilte Parti.

15.

De første Stene i Hvælv over Skibet (Midtskibet) settes. Det er Skjoldbuen paa Hovedtaarnets Vestvegg vi begynder med. Hvelvribbemuringen begynder saa smaat.

17.

Muringen paa Langveggene igjenoptatt med 2 Murerlag paa hver Side. For Øieblikket er ingen Muring igang paa Fronten, idet her nu nedtakes Vinterens Igjenpaneling og derfor saalænge pauseres her.

De gamle Kontorer rives nu.

Fuld kraft paa Hvelvmuringen kan vi ikke faa foreløbig, før det meste paa Langveggene er undagjort, hvilket vi haaber, maa kunne ske om en Maanedes Tid. Indtil da maa ogsaa det

meste være undagjort med det gamle Taks forstrækning, idet dette baade skal tjene til fremføring av sten og som Stilladsgulv for Montering av Jernkonstruksjonen.

Pristilbud fra Thjems Aktieteglverk paa Levering av mellembændt Sten til Hvælvne er acceptert med en Pris av Kr. 65 pr. 1000 – 5 % - 2 % Kontantrabatt.

Da det viser sig ved de foretagne Prøver, at Vegtsforskjellen kun utgjør ca. 10 % er vi blit staaende ved å ville anvende alen mbr. (se forøv pag. 217 herom, 05.04.1927).

Stortingsmand Kapt. Bergersen, som nu reiser paa Stortinget, var oppe her forleden dag for å konferere om Takvinkelen, hvorpaa Approbasjon endda ikke er indløpet. Han fik da hos mig Besked om, at Arbeidet ikke kan bli færdigt til 1930, om denne Approbasjon nu ikke kommer. Materialerne er bestilt, og alt klart til å sette arbeidet igang. Efter kontrakten skal jernkonstruksjonen være reist pr. 31. aug. førstk.

20.

Ianledning Spørsmal fra Prof. Kolsrud, som f. t. er i Italia ang. Bidrag til Utarbeidelse av et Diplomatarium for Domkirken, og hvorom han har henvendt sig til ark. Tverdahl, har jeg undersøkt Fotografikassens stilling. Der indestaar i Kreditbanken pr. idag kr. 2701,50, som imidlertid er spærret, da Banken er under off. Administrasjon. I ny Regning er der kun kr. 180,73, likesom der gjenstar ubetalt fra forrige aar kr. 378,83 paa Fotograf Schrøders Regning. Kassens Stilling er saaledes f. t. ikke slik, at der kan gjøres Regning paa noget Bidrag til nævnte Øiemed av denne.

Den sidste Rest av Klæber i Bruddet, Bjørnaa i Vefsen ankommet idag. (ca. 50 ton). Det er hermed foreløbig slut med al Klæberdrift deroppe. Naar det igjen kan bli optat Drift deroppe er uvisst.

21.-22.

Inspeksjonsreise til Ingdalen Stenbrud for å få opmaalt det der fra ifjor gjenliggende Lager av granit, for derved å faa fastslaat, om Drift blir nødvendig ogsaa i aar. Paa Budgettet er der regnet med Indstilling av Driften iaar.

23.

Det viser sig, at vi nok allikevel blir nødt til å drive en stund ogsaa iaar.

Vort Lager stiller sig slik:

Lagret ved Vestfronten: 126 Blokker tils.	ca. 13,7 m ³
I Ingdalen	ca. 27,36
Hertil Kassabel Klæber	<u>ca. 11,5</u>
Sum	<u>62,56 m³</u>

Sat i Mur kan dette Stenlager antagelig regnes å utgjøre ca. 45 m³.

Der tiltrenges ifl. min Opmaaling av 20/4:

Paa Vestfronten:	13,3 x 1,50 x 1,80	= 36,45
Paa Søndre Langvegg:	8,5 x 1,10 x 1,30	= 12,15
	3,3 x 1,10 x 0,30	= 1,1
	15,0 x 0,660 x 1,0	= 9,0
Paa Nordre Langvegg:	7,90 x 0,60 x 1,0	= 4,75
	10 x 1,10 x 1,30	= <u>14,3</u>
Ialt		<u>77,75 m³</u>

Der mangler os saaledes ca. 33 m³ i mur, hvilket lavt regnet utgjør ca 40 m³ løs Sten, Motsvarende ca 112 tons. Pr. Lægter hjemføres som Regel ca. 40 ton. Vi maa saaledes endda utbryte ca 3 Lægtere m/ Sten.

Konklusjon: Driften igangsettes saasnt det blir mere vaarlgt. Igaar gik Snestorm kraftig derute under mit Besøk, likesom Storm og Regn vexlet.

Vi faar hermed altsaa ta en Overskridelse paa Budgettet paa Posten Stenbrud.

24.

Abeidet med Forsterkning og Forandring av det gamle Tak over Skibet paabegyndes saa smaat. Dette er et Arbeide, som skaffer os adskillig Møie. Taket skal nemlig samtidig tjene som Montagestillads for Jernkonstruksjonen. For horizontalavstivningen maa der skaffes frit oplag, dette vil medføre, at de nuværende Støtter maa fjernes, og Opstillingen maa derfor ska paa forskjellig Vis, bedst man kan, eftersom Leilighet gives.

MAI 1928

4.

Det viser sig ved nærmere Undersøkelse og Overveielse, at det ikke vil lønne sig å bibeholde det gamle Tak v/ å forsterke det. Taket maa helt fjernes for at faa en greiere Ordning m/ Stilladset for Jernmonteringen. Jeg klarlegger derfor nu dette ved Utarbeidelse av en ny Konstruksjon, som blir å beregne baade for Jernmonteringen og Transport av Sten til Hvælvene.

Opmuringen av det manglende paa Langveggen og Vestfront gaar nu raskt fra Haanden, og vil sikkert kunne paaregnes helt færdig i god Tid, før Jernmonteringen skal begynde.

Graastenslageret her er nu skrumpet ind til et Minimum. Om etpar dage reiser vore Folk ut til Ingdalen for å ordne med Hitsendelse av etpar Laster.

Lærbuearbeidet skrider jevnt frem. Der er tat endel fotografier nu for å vise Arbeidets nuværende Stilling.

8.

Vore Folk reiste til Ingdalen igaar. Vi har nu igjen fuld Vinter med Sne og kulde hver dag. Vi sender omtrent samtidig d. v. s. imorgen etpar Mand indover til Skogn, for der å utbryte 3 Gravplater av Marmor for Domkirkearkitektenes Graver. Vi har tidligere lagt en Klæberstens plate paa Christie's grav. Denne er imidlertid saa daarlig, at den nu blir utskiftet.

8.

Arbeidet m/ Sideskibstakene paabegyndes, idet Joh. Kunig, hvem dette Arbeidet er overdraget, idag rykker ind med sine Folk og Materialer i Provianteringsskuret paa Exercherhaven, hvor vort tidligere Opslagsrum for Rosevinduet nu vil bli benyttet til dette Takopslagsarbeide, likesom ogsaa Materialerne der vil bli behandlet, før monteringen. Ved Skrivelse til Borgermesteren har jeg for en Tid siden meddelt, at Skuret av os endda vil bli brukt til Midtsommers 1929.

Ianledning Forespørsel fra «Adresseavisen» om de hittil til Restaureringen anvendte Midler, har forretningsføreren gjort et Sammendrag fra Restaureringens Begyndelse. Der vil ifl denne pr. dette Budgetaars Utløb 30/6 28 være anvendt ca. 8,3 millioner kroner.

10.

Tilsynskomiteen holdt idag Møde til Avgjørelse av Orgelplassen, div. Skulpturspørsmål, Glasmalerier m. v. (Konfr. Avisutklip for 11/5-28 «Nidaros»). Man har likeledes faat Meddelelse om, at Erkebispergaarden vil bli overgitt til Stensamlingen. Arbeidet med dette vil derfor begynde og bli utført til neste Aar.

14.

Forberedelser til Takets Anslutning til Hovedtaarnet agtes igangsatt. For å få tèt forbindelse vil de nuværende Marmor – Arkedesøiler maatte fjernes først.

16.

Opgave sendt Indsamlingskomiteen, at denne endda maa tilskyte 240 á 250.000 kroner for Resten av Terminen til 1930 (nøiagtig 234.000) (Opgjort paa basis av tidligere opstillede Budgetter).

17.

Kr. Himmelfartsdag.

23.

Man har begyndt Forberedelser til Takets Avslutning mot Hovedtaarnet (Vestsiden). De nuværende Marmorsøiler nedtages, et Spor vil bli hugget ind for Taktækningen, likesom de 2 Vinduer delvis maa igjenmures for den dels Vedk. som kommer under den nye Takflate.

Al Kobber til Takene er nu mottatt og Remissen Kr. 25.091,70 sendes med det første. Der er leveret 2150 stk. plater no. 22, 25 pl. no. 22 extra haardvalset og 50 plater no. 20 haardvalset (cfr. febr. 1927).

(Skrevet i margen:) Kobberets kostende til Skibets Tak: Kr. 25.091,70

Nu er vi omtrent helt læns for graasten. Der indlastes idag en Last i Ingdalen. Denne ventes hit inat.

De sidste Lærbuer for Sideskibene utføres. Forberedelser til utskiftning av det gamle Tak gjøres.

JUNI 1928

1.

Det var Meningen, at Sideskibenes Tak, som er bortsat i privat Entreprise, nu ved disse Tider skulde paabegyndes å reises. Hr. Kunig har ogsaa nordre Side Ferdig hertil. Imidlertid er der f. t. Streik paa Grund av Voldgiftslovens Bestemmelse, saa vi foreløbig ikke kommer iveri hermed. Vi maa derfor se tiden an kanskje en Uke eller 2. Hvis Streiken skulde dra lengre ut, kommer vi antagelig til å måtte agere Streikebrytere, ved selv å overta ogsaa dette Arbeidet.

Forberedelser til Hvelvmuring i Sideskibene gjøres v/Hugning og Muring av Tilpasningsstene, før ret Ribbeløp kan iverksettes. Hugning av Grotesker i Skibet er paabegyndt av Santi og Kvidbergsskaar, som nu har hver sin første Figur færdig. Fortsettes foreløbig med disse 2 Mand.

Hugning av Ornamenterne i Rosen utvendig er paabegyndt for ca. 14 dage siden og skrider raskt frem. Det er vore 2 Døve, Skjørestad og Ankile, som utfører dette Arbeidet paa Akkord. Søilerne under Baldakinerne er nu opsat, og saasnart alt Ornamentarbeide utvendig er iorden, vil vi begynde å fjerne Stilladserne paa Vestfronten, saa Glasprøvningen i Rosevinduet kan paabegyndes.

Nyt Stilladsgulv for Montering av Jernkonstruksjonen paabegyndes, hvor efter det gamle Tak fjernes.

De i Hovedtaarnets Klerestorium mot vest beliggende 2 Vinduer imures nu delvis, for å komme over det nye Tak.

4.

Kirkestatsraaden og Expedisjonschefen har idag været her paa Befaring ianledning div. Spørsmaal vedr. Jubileet i 1930.

Den længe ventede Approbasjon paa Takvinkelen er endelig ankommet.

8.

Streikesituasjonen tilspisses. Herved bringes der Forstyrrelse ind i vort Program for Arbeidets Fullførelse. F. t. vet ingen, hvorledes Løsningen skal komme.

11.

Man har besluttet sig til hel Igjenmuring av Taarnvinduerne mot Vest, nærmest av hensyn til å undgaa for store Stene til Transport over det for øieblikket saa Skrøbelige gamle Tak, som staar for Fald, idet nu et nyt Stilladsgulv lægges istedet.

Paabegyndes Paamuringen av det sidste skifte av Murkronen paa Skibets Langvegger (Søndre Side). Vi har grund til å håpe, at alt skal klaffe, saa det efter vor Kontrakt med Thjems mek. Verksted kan være iorden pr. 1ste Juli til å motta Jernkonstruksjonen.

I Sideskibene forberedes Hvælvarbeidet i Vestfrontens to smaavinduer indpasses Glas, m. v.

12.

Jeg reiser imorgen nedover til Oslo for å konferere med Departementet ang. Streikesituasjonen og de Forholdsregler, som i den Anledning bør tas.

19.

Kom tilbake for 2-3 dage siden fra Oslo. Resultatet av konferansen blev, som jeg paa Forhaand hadde ventet mig, negativ. Regjeringen kunde intet gjøre for å faa Arbeidet igang. Man maa saalees være forberedt paa, naar engang Streiken er slutt, å få sat igang Skift. Dette ga jeg derfor Kirkeministeren Besked om, og forberedte saaledes Regjeringen paa, at vi vilde faa stor Overskridelse paa denne Post. Stadsraaden fandt det var rigtig, at jeg hadde tat denne Tur for å orientere Landets Styre i denne Sak.

Foreløbig blir saaledes nu intet foretat for Fjernelse av «Skuret» rundt skibet, idet dette først tas umiddelbart før vi kan gaa igang med Reisning av Sideskibstakene.

25.

Andragende innsendes gj. Stiftsdireksjonen til Kirkedepartementet om å få benytte «Takfondet» til Vestskibets Tak.

Vi har nu hat stor Nedbør i flere Dage, og med denne Tilstand, Taket nu er i, over Skibet, ser det lite tiltalende ut hos os der. Dragersystemet til det nye Stilladsgulv er nu færdig oplagt, og saa følger i raskt tempo fjernelsen av resterne av det gamle Tak, hvorav Materialerne tænkes brukt til (*vanskelig å tyde hvilket ord*).

26.

Inspicerte forleden Dag arbeidet paa Jernkonstruksjonen v/ Thjems mek. Verksted. Man har desværre endda ikke faat alle bestilte Materialer, saa her blir det nok ogsaa en Forsinkelse. Antagelig vil de første Jerndeale kunne monteres omkring 15de juli, 14 dage senere enn forutsat.

27.

Hugning av Groteskerne i Klerestoriebaandet er nu bra igang, idet 4 Mand arbeider hermed, nemlig Santi, Kvidbergskaar, Schiøll og Berulsen. Til dato er 4 stk. helt ferdig hugget.

28.

Vi har fremdeles et ufyseligt Veir: det ser ikke ut, som vi skal faa virkelig Sommer iaar, og netop iaar, som vi hadde haapt paa en virkelig «tør» sommer. Følgen er, at vi faar en masse Vand ned i Kirken.

Igjenmuringen av de 2 Vinduer mot vest i Taarnets Klerestorium fullført idag.

Det hermed beskjaeftigede Murelag tar saa fat paa Opmuringen av de smaa Buearkader paa Vestfronten, som nu er saagodtsom færdighugget, hvorefter her avsluttes med Hovedgesims. I Mellemtiden vil antagelig det nye Stilladsgulv være færdigt. Nogen Hvælmuring i større Maalestok vil det vel dog neppe kunne bli, før de fleste av Folkene har havt sin Ferie, m. a. o. først i aug. maaned kan vi vente å være ordentlig igang hermed.

I Budgettaaret 1927/28 har vi havt akkurat 1000 Sykedage, hvilket utgør ca 5,4 % av det samlede Antal Arbeidsdage.

29.

Idag mottok vi de av Pengelotteriet bevilgede Midler gjennom Indsamlingskomiteen, nemlig kr. 100.000.

30.

Det ufysiselige Veir fortsætter. Som et kuriosium kan jeg notere, at jeg idag – midtsommer – er nødt til å brenne lampe, naar jeg skal arbeide ved mit tegnebord.

Budgettaaret 1928 – 29

JULI 1928

2.

Det nye Budgettaar begynder, i henhold til det, som er anført foran, ikke akkurat ideelt: Streiken varer fremdeles, det daarlige Veir likesaa, og det bevirker tilsammen, at Humøret ikke akkurat er paa Toppunktet.

Det gamle Tak rives nu, og Matrialen benyttes til det nye Stilladsgulv.

Murkronerne paa Langskibsveggene nærmer sig sin Fullførelse, Buearkaderne paa Vestfronten sættes. Hugningen av Groteskerne i Skibet fortsætter med 4 Mand. Forøvrigt begynder nu ferierne, saa noget Hvelvarbeide i større stil, blir det neppe før i august. Endel manglende arbeider i Triforium nærmest Vestfronten utføres (Søileopsetning m. v.), likesaa kompletteres Vestfrontens 2 Vinduer i 2den Høide med Søiler, Masverksblade etc.

3.

Andragende indsendes til Militærvæsenet om å faa bygge et Skur paa v. Houts Bastion til Opbevaring av Gipsmodeller. Trevirke hertil tænkes anvendt av alle de Matrialer vi faar tilgode, naar Skuret om Skibet nu snart skal nedrives.

9.

I Streikesituasjonen meddeler Dagsposten, at Forhandlinger i Oslo er avbrudt uten Resultat. Vi er saaledes fremdeles avskaaret fra å kunne igangsettes Sideskibenes Takverk.

10.

Svar er mottat fra 5. Divisjon paa vor Ansøking om Reisning av et Skur paa v. Houts Bastion. Andragendet er indvilget. Tegninger og dispensasjonsandragende indsendes nu til Bygningsmyndighetene.

Nedbørsveiret fortsætter.

18.

Sommeren lar fremdeles vente paa sig. Streikesituasjonen uforandret. Det ser saaledes fremdeles lite lysteligt ut.

I henhold til indhentede Oplysninger fra Thjems mek. Verksted kan ingen Jernmontage begynde før den 1ste aug. Vi blir i god tid ferdig med Muravslutningen paa Langveggene til å ta imot Jernet. Derimot kan vi intet foreløbig foreta os med Hvelvmuringen, da slik en masse Vand gaar ned. Stilladsgulvet er under arbeide. Naar dette blir færdigt, haaper vi, det skal bedre sig noget med alt Vannet, idet vi anordner indvendige Nedløp fra dette Stilladsgulv. Disse føres til særskilte Beholdere som kan tømmes.

Vi har paabegyndt Opsetning av Marmorsøiler paa Vestfrontens 1ste, 2den og 3die Høide. Søilerne er hugget og slipt for flere Aar siden, og har ligget lagret i Skibets Kjeller siden dengang. Forøvrigt hugget f. t. for det meste Kvader.

Andragendet om Opsetning av et Skur paa v. Houts Bastion er anbefalt av Bygningsmyndighetene.

Damekomiteen v/ Fru Bispinde Gleditsch i Spissen vil skjænke kirken et stort, pragtfullt «Blomsterglass» av Sølv. Tegning er levert av Tverdahl og er Modell i fuld størrelse er lavet her for å bedømme Virkningen, før Arbeidet bortsettes.

Materialet til den nye Arkitektkonkurrance er nu ferdigt og blir avsendt i en stor kasse en av de nærmeste Dage.

Feriernes Tid er nu inne, og en hel del Arbeidere er borte, desværre faar de vel ikke stort godt av sin ferie i det eksempelløst daarlige Veir vi har iaar.

Kirkeminister Hasund var igaar i Byen ianl. Utstillingsplanerne. Han besøkte Domkirken efter Arbeidstid.

23.

Det skrækkelige Sommergeir fortsetter uforstyrret og blir bare værre og værre. Streiken fortsetter likesaa her i Trondhjem. Det begynner derfor å bli litt av en prøvelse å ikke skulle faa bedre Vilkaar for Arbeidets Utførelse. Nu er vi jo kommet saa langt paa aaret, at vi uværgelig kommer langt inn i Vinteren med Takarbeidet, selv om vi skulde komme igang med det første, og det er saaledes ikke lystelige Utsigter vi gaar imøte.

25.

Aviserne meddeler, at Arkitekt Prof. W. Simpson er død i London. Han var Medlem av den utenlandske Komisjon, som bedømte Macody Lunds System her ved Domkirken. Restaureringsarbeidet sender gjennom den norske Legasjon i London en Krans til hans Baare.

Til Forsterkning av Taarnet mot Vest paa det Punkt, hvor den horizontale Vindavstivning indføres, vil det bli konstruert en Jernbetonbjælke, som føres tvers over taarnet fra nordre til søndre Langvegg. Ing. Bjørnstad, som har leveret tegningerne til Jenkonstruksjonen utfører nu tegninger til denne Avstivning, hvorefter antagelig Anbud blir indhentet.

Orgelbygger Lønseth har nu for en Tid Siden avsluttet sit Reparasjonsarbeide paa Orglet.

30.

Endelig begynner det å lysne baade i Streikesituasjonen og Veiret. Den første Forsendelse fra Thjems mek. Verksted mottok vi iforgaars. Det nye Stilladsgulv er klart til å ta imot Jernet. Og nu gaar det løs med Nedtakning av Skurveggene, saa ogsaa Sideskibstakenes Opsetning kan paabegyndes. Anbud indhentes paa Støpning av en Jernbetondrager til Styrkelse av Hovedtaarnets Vestside, nærmest foranlediget ved, at Konstruksjonen av Horizontalavstivningen maatte forandres (kfr. tidligere Notater herom).

31.

Jeg noterte igaar, at det begyndte å lysne med Veiret. Det er vist litt forhastet; noget bedre er det jo, idet solen titter frem litt hver dag, men like sikkert faar vi ogsaa fremdeles regn hver dag. Avdekningen paa Nordre Langvegg er nu i god Gjænge. Og den nye Vegg vekker allerede Opmerksomhet. Vi tar et fotografi under Avdekningen for å vise den nuverende tingenes Tilstand.

AUGUST 1928

2.

Idag – 2 maaneder senere enn programmet, paabegyndes Opsetningen av Sideskibstaket paa nordre Side. Sandsynligvis vil vi nu ikke kunne faa det hele færdigt før langt ut i Vinteren.

Bekjendtgjørelse om Lederstillingen og den nye Konkurrance er nu Kundgjort i Landets Aviser. Fristen er sat til et aar – 1ste Aug. 1929.

4.

Mottat Departementets Meddelelse om at de første 100.000,- av Bevilgningen for 1928/29 kan utbetales av Skattefogden i Trondhjem.

6.

Montørerne fra Thjems mek. Verksted begynner sit Arbeide paa Reisningen av Jernkonstruksjonen, foreløbig med Ordning av Heiseapparater.

Glasmalerierne for Parti 2 fra Vest i Korets søndre Sideskib er nu indsat.

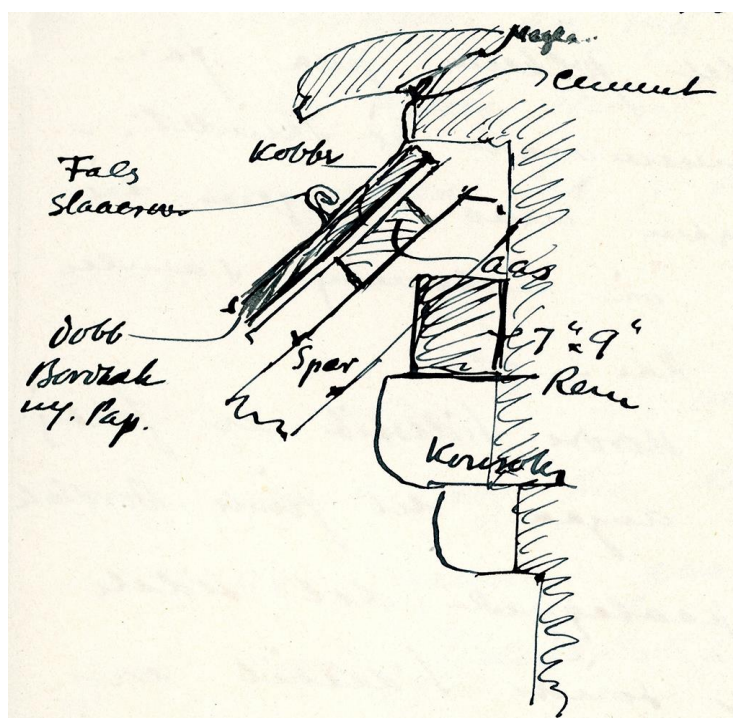
Man fortsetter med Indsetning og Ordning av de endnu i Skibet manglende Partier (Vinduerne i de tidligere Kontorer).

Forsterkningsbjelken for Taarnet Støpes. Her tas etpar fotografier fra dette Arbeide. Plassen paa Stilladsgulvet ryddiggjøres og det store Jernarbeide tar sin Begyndelse.

9.

Jernbetonbjelkens Forskalling fjernet. Den er nemlig støpt med Al-cement Lafarge. (Hurtig bindende). De sidste Oplagerundermuringen (i taarn og ved Vestfront) utføres.

I Dækbaand utv. over Sideskibstak utmeisles Slids for Kobbertækningen. De her indlagte Blyplater er ikke lange nok, og gjøres derfor Anslutningen som hosst. Skizze viser:

13.

Selve Jernmontagen begynner.

Nordre Sideskibstak paalegges nu det første Bordtaklag.

Man paabegynder Arbeidet med et provisorisk Skur paa v. Houts Bastion for lagring av diverse.

14.

Igaar døde en av vore gamle Stenhuggere, som nu har været pensjoneret endel Aar, nemlig Peder Wærnes, som blev vel 70 Aar gammel. Snart er nu den gamle Garde helt forsvunnet. Der lever dog endda endel av dem her i Byen f. Ex. Even Melvold, som nu er over 90 aar, Even Evensen, Karl Myhre, Sivertsen o. s. v. Ved leilighet vil dette nærmere bli undersøkt, hvor mange der er endda er ilive av de gamle Veteraner.

17.

Idag er der igjen frygtelig Regnveir – efter nogen dagers Ophold og bra Veir, som gjør, at det egentlige Arbeide utendørs maa indstiller, idet folkene paa faa minutter blir gjennomvaate til Skindet. Omtrent hele Styrken maa engageres til Vandbæring, idet vi indvendig samler op i Stamper og Kar.

Taket over Nordre Sideskib er færdig paalagt forsaavidt angaar det første Bordtak v/ Pap. Samt paabegyndt det sidste Bordtaklag. Over søndre Sideskib er selve Konstruksjonen omtrent færdig reist.

Av Jernkonstruksjonen er første Bind nærmest Taarnet reist. Her blev man nødt til en del Meisling i Taarnveggen der, hvor denne er mest ujevn, samt i de av ark. Christie indsatte Dækslister for det av ham projekterte Tak.

Forøvrigt raader nu Jernfolkene grunden alene oppe paa taket, idet al Muring og Placering av Støpejernsoplagrene er fullført fra vor Side for nogen Dage siden.

Man gjør sig Klar til å motta de første Blikkenslagere, som skal paabegynde Tækningsarbeidet paa nordre Sideskibstak fra imorgen. Foreløpig vil disse ha å sette istand sin Arbeidsplass, som anvises dem inde i Kirkens nordre Sideskib.

Aviserne meddeler idag, at vort Bysbarn Ing. Cappelen – Smith har besluttet å skjænke 20.000 Dollars til Anskaffelse av nyt Orgel for Domkirken, og synes hermed Anskaffelsen av dette betydningsfulde Led i Interiøret å være sikret.

24.

Min Pessimisme under 2de ds. vedr. takene synes å skulle vende sig til det motsatte. Det har nemlig gaat svært raskt og godt med Sideskibstakene, naar vi først kom i Sving. Træarbeidet er nu for selve takene omtrent helt færdigt paa begge Sider. Resterne av det gamle tak fjernes nu og snart vil vi derfor kunne begynde og forberede Hvelvmuringen i Sideskibene.

Med Monteringen av Midtskibets Jernkonstruksjon gaar det ogsaa raskt fremad. Man er ifærd med Reisningen av 4de Bind fra Taarnet. Forøvrigt har Murere og Huggere været og er beskjæftiget med Hugning av Spor for Kobbertækningen rundt om, hvor denne støter til Mur. Paa Nordre Sideskibstak er Kobbertækningen igangsat, og snart følger Søndre Side efter.

H. M. Kongen har varslet sin Ankomst til Byen bl.a. ved å invitere os to arkitekter til Middag i Stiftsgaarden den 28de ds. Sandsynligvis vil da ogsaa Majestæten se, hvad vi har utrettet heroppe i det sidste.

29.

H. M. Kongen kom op idag Kl. 11 ½ og blev vist rundt av os: Ialt opholdt han sig her incl. et improvisert Besøk i Erkebispegaarden – 1 ¼ time. For Anledningen hadde vi avdækket endel av Rosen, som blev iagttat fra Kongsgaardsgaten.

Sideskibenes Taker er færdige hvad Angaar Trearbeidet. Kobbertækningen er godt igang paa begge Sider.

Jernkonstruksjonen er halvveis reist. Endel av disse arbeider er i disse Dage filmet.

30.

Ark. Tverdahl drog idag bort paa nogen Dagers Ferie.

Meislingen paa Hovedtaarnets Vestvegg for Kobbertækningen er fullført. De her beskjæftigede Lag vil nu efterhvert bli dirigeret ned til Paabegyndelse av Hvelvmuring i Sideskiberne.

Glasmalerier er nu ogsaa indsat i de tidligere Kontorers Vinduer paa Sydsiden, incl. Søndre taarn.

De 2 større groteskfigurer for Vestfrontvinduets Gavllist er sat i arbeide.

Det nu utarbeidede Budget for 1929-30, som ifl. Departementets Anmodning skulde ha været indsendt inden 1ste September kan, paa Grund av, at Tilsynskomiteen ikke kan møte før i midten av Sept. ikke bli indsendt før efter denne Tid.

Paa v. Houts Bastion, Marinen, er nu paabegyndt Opsetningen av en større Bod 7x13 m. til Opbevaring av Gips m. v., hvortil Materialer tas fra Stilladser og Skur, som nu er fjernet om Vestskibet.

De Extrafolk, i alt 7 Mand, som har været engageret, opsiges i dag til Fratredelse om 14 Dage.

Til Marmorgulv i Skibet er der fra Ankerske Marmorforretning indhentet endel prøver og priser. Der vil yderligere bli indfordret endel andre prøver og Priser, før Bestemmelse tas. Materiale for Gulvet forutsettes bearbeidet til Fliser Vinteren 1929-30, idet det da sandsynligvis vil komme til at skorte paa andet Stenhuggerarbeide.

31.

Atter drabeligt Regnveir, som vanskeliggjør Takarbeidet.

SEPTEMBER 1928

5.

Hvælmuringen i begge Sideskib begynner med 3 Murelag i hvert.

Trearbeidet paa Hovedtaket er saa smaat sat igang.

Tilsynsmøte er nu tillyst til 19de Sept. førstk. En Utredning ang. de unge Billedhuggeres fremtidige Arbeider skal utarbeides og oversendes Tilsynskomiteen.

Kobbertækningen paa Nordre Sideskib er nu halvveis utført. Paa søndre er den endda bare saavidt kommet ordentlig igang.

Kirkens Revisor, Nils Bye, er død. Han har fungeret som Revisor i ca. 30 aar.

Restaureringsarbeidet sender en Krans til hans Baare. Som hans Eftermand er foreløbig antatt Kontorchef Hr. Mittet f.t. ved Vinmonopolet. Hr. Mittet er tidligere av Hr. Bye utpekt som sin Efterfølger (under sin Sykdom).

6.

Til idag har Montagen av Jernkonstruksjonen varet 1 Maaned. Der arbeides nu overtid, saa man regner med å være færdig fra idag i løpet av ca 6 å 7 arbeidsdager.

7.

Fhv. Domkirkearbeider John Gorseth er død. Han arbeidet her fra 1895 til 1922 og traadte av med pensjon for ca. 6 aar siden. Han var ogsaa en av den trauste gode type, med et lyst og godt Humør, og trofast i sit Arbeide.

10.

Ark. Tverdahl retur fra Ferie.

13.

Den første Bue i Sideskibshvelvene (1ste gurt fra øst i Nordre Sideskib) er spændt. Hvelvarbeidet er godt i Sving med 4 Lag i hvert Sideskib. Tanken er å forsøke å få Sideskibshvelvene færdigmuret i høst.

13.

Ark. Tverdahl paa Tur til Tautra.

Ianledning Takets snarlige Fullførelse har jeg foreslaaet å få istand en liten Festlighet «Kranselag», hvortil Midlerne tas av Fotografikassen. Da det jo ikke er nogen almindelig dagligdags Affære å få et Slikt Tak reist, har jeg ment, det vilde være paa sin Plass ved denne Anledning å lave en liten Festlighet. Tanken er bifaldt av Ark. Tverdahl og Prof. Meyer.

14.

Ark. Tverdahl Retur.

For Optagelse av Takvann og Drenering for Skibet er Planer og Anbudsdokumenter nu utarbeidet av Ing. Wangsmoe. Dokumenterne er idag utsendt til Anbud blandt Byens Rørleggerfirmaer. Fra Sydsiden er det Tanken og føre Vandet ind gjennem Kjælderen og ut paa Nordsiden, hvorved en først projekteret stor Ledning paa Sydsiden vil undgaas og derved indspares et betydelig Beløb.

18.

Monteringen av Jernkonstruksjonen avsluttes idag, og har saaledes tat ca. 6 uker. De sidste par Uker har der været drevet Overtidsarbeide saa langt utover Kvelden som det har været mulig å se, d. v. s. til 7 ½ og 8. Det utførte Monteringsarbeide maa siges å ha gått meget raskt og de hermed beskjæftigede Arbeidere har været nogen prægtige Folk. Specielt maa noteres Basen, Hr. Kjesbu, som har vist sig å være en fremragende Arbeider paa Omraadet.

Mønsaaslaget, som nu er fastsat til førstk. Fredag d. 21. blir feiret i Haandverkerforeningen, og Arrangementet hermed Stræver jeg nu med om Dagen.

Rammen er nu blit betydelig utvidet fra, hvad jeg oprindelig tænkte mig - paa prof. Meyers Raad - og dette medfører noget større Utgifter end oprindelig tænkt. Alt i alt er nu 172 Personer indbudt.

*«Vestfronten» sept.
28 tat fra
Kongsgaardsgaten.
Tilfældig
Amatørbillede
forært av
Dyre Halse.*

24.

Saa er da Kranselaget avviklet, og som jeg tror paa en heldig Maate. Jeg henviser til Trondhjemspressens Omtale for 21de ds. (cfr. Avisutklipssrotokoll).

Jeg vedhefter her de i Anledningen nødvendiggjorte Tryksaker: Indbydelseskort, Menu og Bordplan.

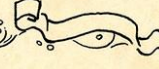
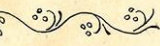
Indbydelseskort

Opgjøret for Kranselaget viser en Totalutgift av Kr. 1.419,85, som er anvist av Fotografikassens Midler.

Trondhjems Domkirkes Restaureringsarbeider

Kranselag

i anledning Fuldførelsen af Skibets
Tak, Fredag den 21de sept. 1928 kl. 8 Aften
i Trondhjems Haandverks- og Industrifore-
nings Festsal.

1. Mat: Stek - Øl - Rødvín
-
 Dessert - Hvidvin
2. Kaffe - Cigarer
3. Sang
4. Musik
5. Film
6. Gemytlig Samvær

Sr. _____

Herr

Trondhjems Domkirkes
Restaureringsarbeider

Bordplan

ved

Kranselaget

i

Trondhjems Haandverk- & Industriforenings festsal

Fredag 21. sept. 1928

25.

Kobbertækningen færdig paa Nordre Sideskibs tak.

26.

Kobbertækningen paa Stortakets nordre Side paabegyndt.

27.

Kunig færdig med Stortaket.

Albertsen og Tverdahl reiser til Fauske i Salten ianledning Anskaffelse av Marmor til Skibets Gulv.

OKTOBER 1928

Okt. 1.

Kloak og Drenering for Vestre Skib er efter Anbudsindbydelse overdraget Rørleggerfirmaet Chr. Setsaas & Co a/s for en Sum av Kr. 5270 + 7,50 pr m³ Kult opm. Arbeidet paabegyndt.

2.

Albertsen retur fra Fauske.

Tækningen paa Stortakets søndre Side paabegyndes.

Gavlanslutningen mot Stortaket er igjensat med dobbelt Træpanel. Utv. supanel og doble Vindskier. Det hele overstrøket med mørk Carbolineum. I Veggen anordnes Port for Indføring av Slutstener til Hvælvet.

Det fortsætter med det vante ufysiske Veir, som gjør, at det er næsten umulig i Midtskibet med Væte.

I Sideskibene gaar Hvælmuringen sin Gang. I hver av dem er nu 4 Partier færdige hvad Ribberne angaar. Kappemuringen er paabegyndt i Søndre Sideskib med 1 Lag Extramandskap, Specialister.

3.

En gammel Trønder paa Besøk her i febr. har sendt os nedenstaaende snapshots fra Amerika. Manden heter Paul A. Ytterdahl, 3801 Ashworth Ave, Seattle, Washington og var en ren Enthusiast for Trondhjem og Domkirken. Han tok disse 2 Billeder da han var her oppe. Jeg sender ham til Gjengjeld en Hilsen med etpar Billeder fra Takreisningen her.

4.

Tverdahl retur.

Albertsen

Tverdahl

5.

De første par Hvælvkapper i søndre Sideskib (parti 1 mot øst) er sammenkneppet. Der er engageret et extra Murerlag hertil, Reinholdt Dahl med Sørum Einar samt Ole Olsen og Karl Raanes (Beg. 1/10 28). Foruten disse vil nu efterhvert Brødrene Mathiesen og Karl Vatnvaag gaa over til Kappemuringen, efterhvert som Ribberne Spændes Færdig.

6.

Første hele Hvælvfelt færdigmuret. Efterhvert gaar nu Murningen bedre og bedre, som Murerne faar bedre Øvelse.

Den isommer paabegyndte Omvisning i Taarnet har indbragt brutto kr. 1.048, 85 (3.873 Bill. á 0,25; 806 á 0,10). Vi haaper paa endnu større Indtægter herav næste Aar.

9.

Det 3die Hvælvfelt gjøres færdig, samtidig som nu Muringen av Ribberne i begge Sideskib nærmer sig sin fuldførelse. Det viser sig herunder, at der er hugget en god Del Ribber formeget. De tiloversblevne vil bli lagret og kan maaske bli brukt engang senere for Vestfronttaarnens forskjellige Hvælv. Om man saaledes finder dette hensigtssvarende.

Der er i løpet av de senere Uker tat Gipsavstøpninger av Statuenischerne (5stk) paa Vestfronten (2den Række), som dels skal tjene Billedhuggernes Statuemodellering, dels moteres i det vordende Domkirkemuseum paa Kongsgaarden. Al denne Gibs lagres foreløbig i vort nye Skur, som er bygget nede paa Marinen (med Adgang fra Domkirkegaarden).

Det paabegyndte Kloakarbeide har vi foreløbig maattet stanse for nærmere å undersøke fundamenternes dybde, hvor Kloakken passerer Nordre tverskibs nordvesttaarn. Hvis Dybden av Fundamentet er utilstrekkelig, maa Kloakken antagelig gives en ny Retning.

Taktækningen gaar sin Gang paa trods av det fremdeles meningsløse Veir. Vi har sluttet å reagere. Det fæle Nedbørsveir skal vel vare helt ut, til vi er færdige med Taket.

Lynavlederkabel er bestilt for Vestskibet. Denne forbindes med Lynavleder fra Taarnet og med Kobbertækningen over Skibet og føres ned til Plate gj. Ledning langs Stræbepillar no. 1 fra Vest paa Skibets søndre Side (gj. v. Krogh's Gravsted).

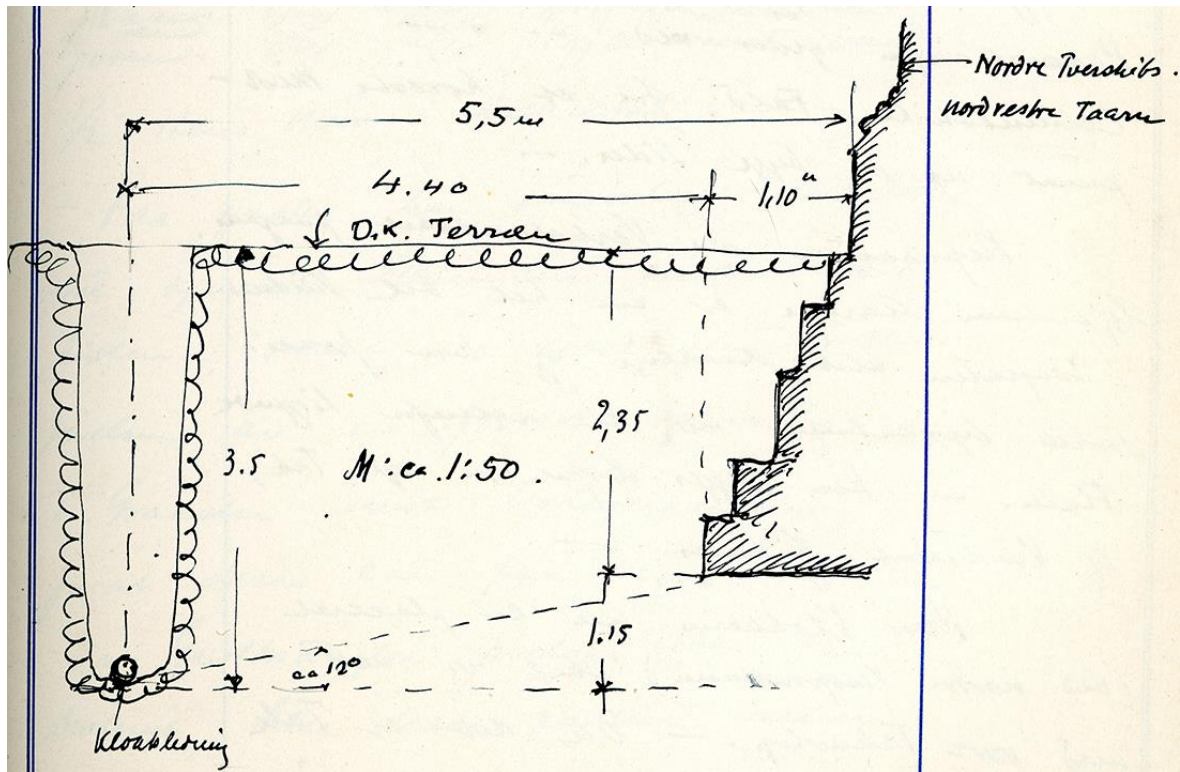
10.

Vi legger nu Skinnegang over Stilladsgulvet for Fremføring av Hvælvslutstenene. Saasnart Anledning gives vil dette Arbeide bli paabegyndt.

11.

De første par Kuldegrader indfinder sig og minder om Vinterens komme.

Fundamentdybden under Tverskibet befandtes å være 2,35 m og Kloakken bøies derfor ut noget saa forholdet blir omtrent som i vedl. Skizze:

Oprindelig planlagt Gjenomgang gj. Skibet med Tak- og Drensvand, viser det sig nu ved nærmere Undersøkelser, at det for Ytermurens Vedk. vil være forbundet med noksaa store Vanskeligheder å komme frem under Fundamentsaaen. Vi beslutter derfor å forandre Planen derhen, at Ledningen lægges over Gulvet, hvilket maa bli å anse som provisorisk Ordning.

Det første færdigmurede Hvælvfelt i Søndre Sideskib avdekkes. Fotograferes fra Undersiden og pusses (til Prøve).

Omordning av Taknedløpene fra Sideskibene igangsættes efter samme System som fra Midtskibsparapeterne, altsaa 2 større Avløp – et i hver ende av Skibets længde istedetfor de nu anbragte mange Nedløp gjennom øverste Dæklist. De nye takes ut gjennom Ornamentskiftet. Selve Parapetgangen gives ved et Sikablandet Cementskikt Fald fra et høieste Midtpunkt ut til begge Sider.

Reparasjon av Verkstedstaket paagaar. Gjennem Aarene er en hel Del Vinduer i Takflaten blit daarlige og har forsaarsaket Opraatning av de nedenfor liggende Flater. Her lægges derfor nu nyt tak, og Vinduerne fjernes.

Hvor Klokkerne nu er placeret (ved nordre Vestfronttaarn) skal vi ned med vort Takavløb. Da det er Tale om å anbringe Klokkerne i egen Støpul til 1930, maa vi her foreløbig faa en provisorisk kloakforbindelse, som først kan bringes i endelig Form efterat Klokkerne er flyttet til sin nye Plass, som foreløbig ikke er endelig bestemt.

15.

For Adkomst til Taklukerne, som anordnes paa Takets Sydside, nær Mønet, er det overdraget Hr. Kunig å utføre en Plankevandring med Gelænder, hvortil senere vil føre en bratt trap av træ eller jern.

4 Hvælvfelter er nu idethele færdigmuret i Søndre Sideskib, og det første er færdigpusset paa Undersiden. Den indtil Tverskibets triforium her førende dør blir igjenmuret med $\frac{1}{2}$ stens Mur i Kalkmørtel.

Paa gavlen har murerlaget Axel Hoem nu opmuret Gesimsen mot Dekklisten, samt er iferd med Fullførelsen av en foreløbig opmuring i Graasten mot Oplagerplaterne, for at disse kan faa nogen Bakmur. Da Gavltrianglet foreløbig ikke er bestemt, blir disse partier muret i løsere Kalkmaterial, da det vel er sandsynlig, at her senere vil bli Forandringer.

Gjennembrytningen i Sideskibenes Parapet for de nye Taknedløp utføres.

Revisorstillingen opslaaes ledig. Den vikarierende Revisor har allerede indsendt sin Ansøgning.

16.

Ribbemuringen i Søndre Sideskibs Hvælv er idag fuldført. Paabegyndt d. 5te Sept. har altsaa dette Arbeide tat vel 5 Uker. I nordre Sideskip kunde Arbeidet med Ribbemuringen ogsaa ha været færdig samtidig hvis ikke en Forsinkelse hadde opstaat derved, at sidste Slutsten mot Vest er besluttet omhugget. Næsten samtlige Slutstener i Sideskibshvælvne (hugget i perioden 1917-25) har ikke faat saa helt god Avslutning av Ribbeprofilene til Buerne, saa der er en liten knæk tilstede paa de fleste. Dette forhold blev tydeligere, jo længer man kom mot Vest. Den sidste var saa slem, at den derfor maatte omhugges. Jeg har begrundet Haap om, at

noget lignende ikke skal bli Tilfælde med Slutstenene for Midtskibshvælv, hvilke jeg selv har havt Anledning til å følge ved Hugningen.

17.

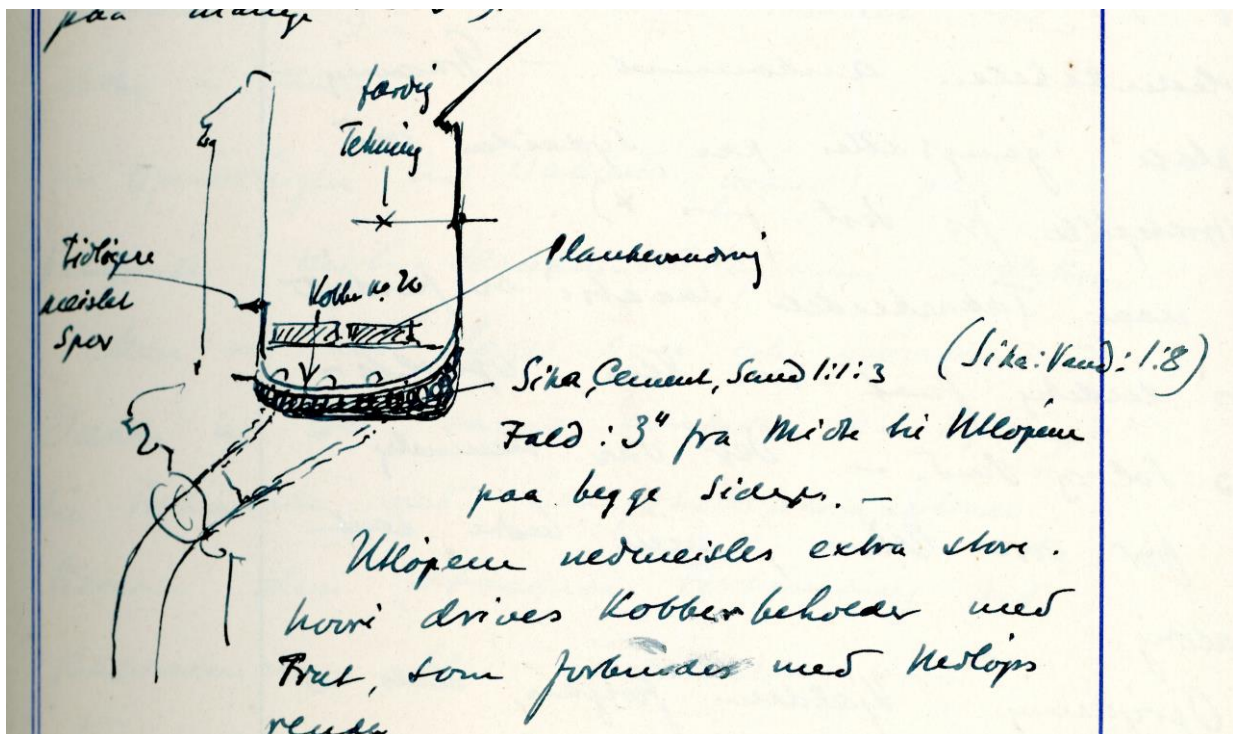
Verkstedstaket repareres: De tidligere Takvinduer fjernes og igjenlægges med nye Bord. Taket var paa sine Steder opraatnet. Pappen utbedres. Fullføres idag.

18.

Kapperne i de første 5 Felter fra øst i Søndre Sideskib er nu muret med en Kapperadius av ca 5,30 m. Resten faar et Tillæg i Pilhøide paa ca $1\frac{1}{2}$ ", hvorved Radien blir ca 3,85 m.

19.

Sideskibsparapeterne gjøres klar til Utlekning av Fald i Sika og Cement. Paa dette Underlag agtes lagt Kobber som hosst. Skizze viser. (Det gamle Cementlag som laa i renden viste sig å være daarlig og løst paa mange Steder).

Sika, Cement, Sand 1:1:3 (Sika: Vand: 1:8). Fald: 3" fra Midte til Utløpene paa begge Sider. Utløpene nedmeisles extra store hvori drives Kobberbeholder med Trut, som forbindes med Nedløpsrende.

22.

Platetekningen paa Hovedtakets Søndre Side fuldføres. Paa Nordsiden gjenstaar endda et lite Stykke.

Uttalelse ang. Ing. Wangsmos Plan for Kloakgjennemgangen tvers igjennem Skibet er indhentet fra vor Statikexpert, Ing. Bjørnstad, som uttaler at Planen kan gennemføres uten Risiko for Fundamentene. Selve Kloakledningen lægges i extra sterke Mannesmannrør 3/8" tykt gods, som presses ind under Betonplaterne.

Forberedelser til Ophængning av Midtskibshvelvets Slutstener gjøres ved Anbringelse av Kraftige Tredragere i Takkonstruksjonen. Skinnegang over Horizontalfakverket er lagt, likesom Ribber fra Lageret i Kjælderen tas op. Topgraten viste sig herunder ikke å være helt fuldført, hvorfor dette nu besørages.

23.

Lynavlederkabelen ankommet. Graving for Plate igangsættes paa Sydsiden ved 1ste Stræbepille fra Vest. Foreløbig utsatt.

Nu, naar Takarbeidet saaatsi er færdigt har vi endelig faat bra Veir, Opholds- og med Sol og Vind. Det var temmelig sent for vort Behov, men bedre sent end aldrig.

Oprydning i Kjælderen forgaar, dels av Hensyn til Fremføring av Kloak, dels av Hensyn til Hvælmuringen.

De fleste av de Stenhuggere, som nu ikke er beskjæftiget paa anden Maate flytter ind, ikke paa grund av Kulde eller daarligt Veir, men paa grund av Mørket.

For Fremføringen av Kloak tvers gjennom Langskibet er der foretat indgaaende Beregninger av Røret for Stabiliteten ved Ing. S. Bjørnstad (cfr. Pag. 254-55). Røret beregnes at taale 1023 Kg. pr. cm². Det anvendes Rør av 3/8 " = 9,5 m/m's godstykkelse.

Vi beslutter os for at gaa ned ogsaa paa Nordsiden med en gren av Lynavlederen.

24.

Orgelkomiteen har konstitueret sig her idag. (Tverdahl form. Platon, Huus-Hansen, Oslo, Lønseth, Steinkjer, Lindeman, Thjem). Denne komité skal indby til Anbud.

Opmuringen av Bakmur (granit) paa Vestfronten mot Jernkonstruksjonen avsluttes. Man vil her lægge over et provisorisk Dække av tre, samt anordne en Passage til Forbindelse med Langskibsparapeterne, likesom den staaende Fortanding ved Baldakinerne blir indpanelet med Supanel.

26.

Den første store Slutsten til Midtskibets Hvælv opheises og anbringes paa Plass. En mindre Senkning av Transversalbuerne viser sig nødvendig.

29.

Et nyt, kraftig Nedbørsveir, som sætter alt under Vand, generer os nu heldigvis ikke saa meget, da Kobbertækningen paa det nærmeste er færdig.

30.

Et Murerlag begynder i Nordre Sideskib med Hvælvene, da muringen i Søndre Sideskib nu nærmer sig sin Fuldførelse.

Orgelkomiteen arbeider fremdeles med sin Indstilling.

31.

Muringen av Søndre Sideskibs Hvælv avsluttes, hvorved min Beregning av tiden klaffer nøiagtig. Arbeidet paabegyndtes den 1. okt. og jeg regnet med 1 – én – Maaned, hvilket altsaa holdt stik. Arbeidet paa nordre Sideskibshvælvene burde efter dette, hvis intet uforutset indtreffer, kunne avsluttes omkring 27. eller 28 nov. førstk.

Der fortsettes med Opstilling av Slutstene i Hovedhvælv. Nogen videre Muring kan det neppe bli tale om her iaar.

Til den averterte Revisorstilling har der meldt sig ialt 54 Ansøkere. Ansøkningsene blir nu gjennomgaat og Indstilling indsendt til Tilsynskomiteen, som ønsker at behandle dem. Møte er tilsagt til 14. nov. førstk.

Idag utskrives Konkurrance om Kantate til Jubileumsfesten i 1930.

NOVEMBER 1928

6.

Sneen og Vinteren kommer, og bringer os endel Vanskeligheter med Resten av Takarbeidet (Mønne, Lynavleder, Render m. v.), likesaa Kloakarbeidet, som nu paagaar.

8.

Snekkerloftet utvides ved Hevning av Taket over Formændenes Opslagsrum.

Pastor Cathrinus Finsås, Levanger, har oversendt mig til Utdeling blandt alle Arbeidere her vedheftede vakre Salme. skrevet til alle os, som arbeider med «Atterreisningi» av Nidarosdomen.

(Salme neste side.)

Reis deg, du vigde Kyrkjehus!

(Til alle som arbeider med Atterreisfingi av
Nidarosdomen og Stiklestadkyrkja).

Mel.: Kyrkja ho er eit gammalt Hus.

Reis deg, du vigde Kyrkjehus /
Over vår heilage Soga!
Kvelv oss ein Himmel over Grus / Late so
Kjertene loga / Lyfa utover Norigs Land / Kveikja
ein heilag Hjartebrand / Både for Tid og for
Gva.

Reis deg, du høge Nidarom / Over vårt daglege
Yrke! / Ordet i Stein, um Gjerd, um Dom, /
Maktene ljose og myrke! / Reis deg GUDS
Bustad, høge Hall, / Kongen pånytt du
lyfa skal / Etter til æveleg Signing!

Reis deg GUDS Hus på Stiklestad / Minne
um Olav som blødde / Seig i sitt Livsens
Solarglad / Han som for ABZIGANZES
glødde! / Her skal ein hogreist Kyrkje for /
samla oss Kristmenn um GUDS Ord /
minna um Krossen sin Siger.

Reis deg GUDS Kyrkja, her hjå oss / Høgt
til din HERRE si Gva! / Reis deg til
Bern um KRISTZ Kross / Den skal vårt
Kongemerke vera / Reis deg GUDS Tempel
i mi Sjæl / So skal GUDS And meg
gjera sæl / visa meg Vegen til Frelsa!

Cathrinus Finsås.

9.

Ark. Tverdahl avreist til Oslo ianledning Orgelsaken.

Vi begynder saa smaat med Forberedelser til Igangsetning av Parapethugning for Skibet.
Selve Opslaget er gjort tidligere, saa der nu bare igjenstaar Frontmaler.

Kloakgravningen paa nordre Side er færdig og fortsætter paa Sydsiden.

Kobberslageren stræver i Sneen med Mønnetækningen.

Slutstenophængningen i Midtskibshvelevet fortsetter.

12.

Det til 14de ds. berammede Møte ang. Orgelsaken er foreløbig avlyst. Det skal være Riksantikvaren, som foreslaar en Anden Placering av Orgel. Tilsynsmøte er berammet til den 15de ds.

Kloakgravningen paa søndre Side sker langs veggen gjennom Kroghs Gravsted. Vi har tidlig isommer varslet familien Krogh, og faat deres Tiladelse. Gravningen bringer os desværre i kollisjon med Likene her, og Folkene som Graver synes det er ufyseligt Arbeide, men frem maa vi med vore Ledninger.

Paabegyndt 4de Hvelvfelts Muring paa nordre Side. Paa søndre Side farves Kapperne med Kalkmelk, tilsat Totenkop, Erde og Oker.

Ark. Tverdahl tilbake fra Oslo.

14.

Tilsynsmøtet til imorgen er ogsaa avlyst.

15.

Møtet utsatt til fredag d. 23de ds.

Forberedelser gjøres til Igangsetning av Ribbemuring i Storchvelvet over Midtskibet.

17.

Orgelkomiteen, ark. Tverdahl, Orgelbygger Lønseth, Ing. Platou og Organist Huus-Hansen reiser idag til England og Frankrike for nærmere å orientere sig i anledning Anskaffelsen av nyt Orgel for Domkirken.

Anbudssindbydelse utsendes med det første (blev utsendt i aften) (til 28 firmaer, norske, svenske, danske, tyske, engelske, franske og amerikanske).

Man paabegynder Arbeidet med Tregulvlegningen over Søndre Sideskibs færdigmurte Hvelv.

Rosen igjenpaneles til Vinteren.

19.

Et uforutseet arbeide igangsettes: Nemlig Omhugning av Storhvelvets Transversalribber: Disse skal nu, efterat de er færdighugget for lang Tid siden som regulært profil hugges med Ornament som Hovedtopgraten. Beslutningen herom er fattet av ark. Tverdahl & prof. Meyer i forening, vil dog nermere bli sanksjoneret paa Tilsynsmøte d.23 ds. Sandsynligvis vil dette bety et plus for Hvælvets Utseende, og blir forøvrigt i Overenstemmelse med ark. Christie`s tegninger, hvor det samme er forutsat. Forsaavidt kan det vel kanskje siges, at man kanskje tidligere ikke har været opmerksom herpaa. Men det er altsaa endda ikke forsent.

20.

Macody Lund har igjen ladt høre fra sig ved Utgivelsen av «Ad Quadratum II», supplerende sit første Verk «Ad Quadratum». Verket er blit Anskaffet til Domkirkens Bibliotek.

22.

Et vanskelig og spændende Arbeide paagaar idag og inat med Anbringelse av Varekassen av Sammenklinkede Differdinger-Bjælker no. 30 for Kloakledningen under nordre Sideskibsmur, hvor vi er over 1 m under Fundamentets Underkant. Under en støpt Betonplate paatræffes store Kampestene, som først maatte tas op. Idetheletaget maa det vel siges, at det Kloakarbeide, som f. t. paagaar er noget enestaaende i sit slags, og maa betegnes som et av de vanskeligste arbeider, vi har havt heroppe.

23.

Tilsynsmøte Kl. 10 og 15., hvor en Rekke Saker behandles. Bl. a. er H. P. Mittet ansat som Revisor. Orgelsaken og Riksantikvarens Forslag behandles, Saken om Aspaas`s Pensjonsordning anbefales og indsendes til Departementet.

24.

Tilsynsmøte fortsætter idag kl. 10 m/Besøk i Stensamlingen og Erkebispegaarden ianl. Overflytningen. Forslaget om nye Transversalribber (m/ Ornament) forkastedes igaar, hvorefter den igangsatte Hugning herav stoppes. I Møtet fastsloges likeledes, at

Vestfrontskulpturene v/sin nye Opstilling i Erkebispegaarden helst ikke skal ha nogen Bakgrund av Nischeavstøpninger, hvorfor dette Arbeide, som av Tverdahl var igangsat isommer, stoppes. M. h. p. nyt Atelier for Billedhuggerne, som tidligere er besluttet, kom man til det Resultat, at man faar nøie sig med Verkstedbygningens vestre Fløi, som faar bli omgjort hertil. Det nu her lagrede Glas m.v. maa der skaffes en anden og tarveligere Plass til.

27.

Parapethugningen igangsettes.

Lynavleder og Snefangere er under Opsetning. De første Par Hvælvsekker i Storchvelvet er opmuret og fylldt. Ribbemuringen fortsetter.

Forsterkninger rekvireret og mottat for raskere Fullførelse av Kloakledningen. Den første Differdingerkasse mellem Pillarfundamentene er inddrevet idag v. h. a. Domkraft. 3 Mand arbeider paa Sydsiden med Opkastning av de tidligere igjenfaldte Grøfter.

30.

Samtlige Differdingerkasser indsat, Kun paa Sydsiden opsat.

DECEMBER 1928

1.

Det kloaksystem, som nu legges tvers gjennom Skibet maa, og er av os betragtet som et nødtvunget Provisorium, som saa snart det blir mulig, bør utskiftes med en Generalkloak førende ut til Prindsens gate eller Elven fra Vestfrontsiden. Kloakrørene - Soilpipes - ligger nu frit i Differdingerkasserne, som, i tilfælde, der skulde gaa for lang Tid, senere bør igjenstøpes med Beton.

3.

Orgelkomiteen er idag i Paris ifl. telegrafisk Hilsen.

7.

Sidste Sten sættes i Sideskibshvelvene (nordre Side), hermed er et betydningsfuldt Led i arbeidet avsluttet. Naar dette arbeide ikke kunde avsluttes 27. nov. som jeg hadde beregnet (se foran) har dette sin Grund i, at ogsaa Pussarbeidet paa Kapperne er utført av de samme Folk. Der gjenstaar nu kun nogen faa Dagers arbeide med denne Puss, hvorefter de extra engagerte Murere permitteres. Begge Sideskibshvælv har saaledes tat vel 2 maaneder at bygge, hvilket maa siges at være raskt expederet. Kapperne hvittes nu efterhvert.

Professor Kolsrud har faat oversendt 28 fotografier av Statuer og fragmenter til Statuer i anledning av Opstilling av Program for Modelleringen av Vestfrontstatuer.

Midtskibshvelvets Muring er i god Sving. Her arbeider nu 20 Mand. Den rimelige temperatur nu gjør, at arbeidet her kan gaa uhindret. Ribberne i første Felt nærmest Hovedtaarnet er allerede saa godtsom helt Opmuret, og Hvælvssäkkerne er opmuret paa ialt 7 anfængere.

De manglende Lærbuer for de 2 sidste Felter nærmest Fronten er sat i arbeide, likesom i samme Anledning Forberedelser gjøres til fjernelse av den hittil benyttede Trappeopgang til Hvelvloftet 3: over Hvelvet. I den anledning maa vi bygge en ny Trappe utvendig med Adkomst gjennom Sydvestre Trappetaarn. Paa Frontpartiets søndre Ende opsættes fra ferdig Mur en Vindeltrapp, som indpaneles.

Kobbertækkerne har fuldført tækning i Sideskibenes parapeter (nordre Side). I søndre f. t. under arbeide. Likesaa er Takrender og Murbeslag paa Hovedtaket under Arbeide. Snefangere og Lynavleder er delvis færdig.

Kloakarbeidet, som delvis har været ugunstig stillet paa grund av meget Ruskeveir, nærmer sig nu sin Avslutning.

Paa Sydsiden har jeg besluttet paa eget Ansvar å sløife takrender nærmest Strebepillaren v/ Tverskibet og føre dettes Vand i et nyt Utløp i forbindelse med det nye Nedløp fra Hovedtaket.

Forberedelser gjøres til Flytning av vor nye store Baandsag, som indkjøptes og placertes foreløbig i søndre Sideskib; den blir nu placeret paa vort utvidede Snekkerloft, som efter Forandringen er blit godt og rummeligt.

Snefangerplanker av 2 ½ x 6" Ekeplanker gjøres istand til Opsetning.

3 Hovedslutstener er under Hugning v/ Skjørestad, Berulvson og Fredriksen. 2 mindre v/ Santi og Ankile.

Vor nye Gipsbod paa Marinen er tat i Bruk og kommer godt med. Den er allerede fylt m/ Modeller. Dispensasjonen er mottat, og Erklæring til Tinglesning undetegnet og avsendt.

10.

Ser av Aviserne idag, at der hittil har meldt sig 7 Deltagere i Konkurransen om Lederstillingen her. Konkurransen har fornylig paanyt været averteret, sandsynligvis som Resultat av Hr. Reimers's Henvendelse til Byark. Aars, efter sidste Tilsynsmøte her den 23. nov. sidste.

11.

Sideskibshvælv m. puss helt fuldført. Det Extramandskap, som har været engageret hermed – 3 Murere og en ung gut – permitteres nu. Antagelig vil vi senere ikke komme til å trenge nogen Extrahjælp ved Kappemuringen i Storchvelvet, da dette nu allerede har faat et godt Forsprang, takket være den rimelige temperatur som fremdeles hersker. Som Stillingen nu fortøner sig med Henblik paa Fullførelsen av Interiøret, ser det ut, som vi skal kunne bli færdige i rigtig god Tid med alt indvendig Arbeide, naar undtas gulvet, som jo heller ikke har været medtat i programmet. Efter alt å dømme, maa vi ogsaa kunne klare å fullføre iallefald én Side av Langskibsparapetet, som jo heller ikke oprindelig har været medtat i programmet til 1930.

Utlaant idag til Trøndelagsutstillingen for Reproduksjon i Utstillingsbrosjyre: Akvarel, Cliché og etpar Fotografier.

For å kunne gi Arbeiderne fri paa Julaften og Nytaarsaften arbeides 2 Lørdage itrekk med fuld Dag mot som vanlig fri Efttermiddag.

Orgelkomiteen telegraferer idag Hilsen fra München, «Hotel Deutschen Kaiser.»

12.

Kloak- og Dreneringsarbeidet er nu i det store og Hele fuldført. Av Gjennemføringen gjennom Kirken under fundamenterne har konsulenten Hr. Ing. Wangsnes leveret en detaljert Utførelsestegning i Maalestok 1:20. Om det ønskes senere, kan nu Vandclosetter indlegges i Kjælderen, idet Grenrør er avsat for en slik Eventualitet. Foreløbig er Avløpsledningerne lagt frit i de indpressede Differdingerbjælker. Skulde, som tidligere antydnet, denne Kloakgjennemføring bli permanent for al fremtid, maa helst Mellemmrummene mellem Rør og Bjælker igenstøpes med Beton. Mot jordmassen er Aapningerne dyttet igjen med Stry (i Kjælderen).

13.

Kulden har indfundet sig og foreløbig sat en Stopper for Murarbeidet i Storhvelvet. De fleste av de her beskjeftigede Arbeidere gaar nu over til Parapethugning. Endel Extraarbeidere permitteres.

Ved Gravning for Lynavlederen paa Sydsiden nærmest Tverskibet paatraffes et muret Gravkammer fra 1660-aarene (Dreyer). Det er ondt å måtte forstyrre Gravfreden, men dette vil nok bli endda mere nødvendig, naar den projekteerte Varmetunnel fra Kongsgaarden skal bygges. Nærmest Skibet vil da vort nye Nedløp og Lynavlederkabel komme til å krysse denne Tunnel.

Der er for Kort Tid siden skedd Henvendelse til Billedhugger Gustav Vigeland ianledning paatenkt Hugning av hans i 1898 modellerte Relief for Kongeindgangen. Hr. Vigeland har imidlertid svaret, at han nu ikke ønsker at hans 30 aar gamle Arbeide skal foreviges i Sten. Herom er senere Professor Rasmussen underrettet med Anmodning om Forslag til Løsning av denne Sak.

14.

Ianledning Roald Amundsens Minnedag holdes Gudstjeneste Kl. 12. Arbeidet stanser helt i 2 Minutter, som overalt ellers.

Idag utlønnes Akkordtilleggene for Sideskibshvælvenes Muring. Regnskapet ser slik ut:

Vore folk, ialt 8 mand: Regulær Løn	4.660,80
20 % Akkordtillegg	932,16
Extrahjælp 4 mand, Regulær Løn	2.724,50
40 % Akkordtillegg	<u>1.089,80</u>
Sum	<u>Kr. 9.407,26</u>

Muring og Puss av Hvælvkapper (64 sty) i begge Sideskib koster ialt Kr. 9.407,26.

Hertil medgaat ca. 14.000 Mursten til en Værdi ca Kr. 910.

18.

Idag nedlegges den 3die og sidste Lynavlederplate paa Skibets Sydside v/ Vesttaarnet. Den gamle paa Sydsiden er sat ut av funksjon, idet baade render og lynavleder nu er flyttet. Man har saaledes nu 2 ved Taarnet og 1 ved Vesttaarnet. Nu mangler det bare å få Renderne og Forbindelserne i orden.

Efter foranstaltning av Tilsynskomiteens formand, er der paanyt ved Ing. Bjørnstad foretat en statisk Undersøkelse av Skibets Hvælvbuer, pillarer og Stræbepillarer og –buer ned til Triforiegulvets Niveau. Undersøkelsen som er dateret 15 december 28 er mottat idag. Herfor anvist Honorar kr. 250.

19.

Aviserne meddeler, at Orgelkomiteen er vendt tilbake. Til turen er der altsaa medgaat ca. 5 Uker.

Tverdahl kom idag. Turen har været lærerik, sier han.

20.

Billedhuggerne Fredriksen og Berulvsson reiser paa Juleferie. Utbetalt dem Rest paa Hugning av 2 Slutstener kr. 350 hver + Forskud kr. 300 (9/12 – 9/1.29)

21.

Departementet sender Meddelelse om Anvisning av Statsbevilgningens 2den Halvdel for 1928/29, Kr. 100.000 og Utbetaling gj. Skattefogden.

22.

De sidste Soil-rørstumper oplegges, hvorefter man kan si, at det nye Kloak- og Dreneringssystem er fuldført.

23.

Søndag

24.

Jul

27.

Inat døde plutselig Jon Furuness broder av den ifjor avdøde tidligere Arbeidsformand Furunes. John Furunes har arbeidet her i ca. 27 aar.

Paabegyndt Lægning av gulv over nordre Sideskibs Hvælv. (Sidste del av Kunigs Akkord).

28.

Opsetningen av Nedløp paa søndre Side paabegyndes.

Finis: Anno: Domini MCMXXVIII

1929

JANUAR 1929

2.

Det nye Aar indledes med, at Arbeidsstyrken følger sin Arbeidskamerat John Furunes til Graven. Med Furunes avsluttes en samlet Arbeidsdag av samme Familie paa 107 Aar, idet Far og Broder har arbeidet her i resp. i 31 og 49 aar, hvilket maa siges å være sjeldent.

3.

Fra en Kort tid før Jul har paagaat og paagaar fremdeles div. Temperaturmaalinger m.v. v/ Prof. Watzinger, ianl. projekteringen av det nye Varmeanlegg. Forslag til dette imøtesees til engang ut paa Vaaren.

En rekke inden- og utenlandske Anbud paa nyt Orgel for Domkirken er nu indløpet.

Saagodtsom hele Arbeidsstyrken er nu beskjeftiget med Parapethugningen.

7.

Avslutningen paa Kloakarbeidet vil føre til Voldgift, idet Vedkommende Rørleggerfirmas Opgjørregning ikke kan godtakes. Mindelig Ordning er forsøkt, uten at dette har ført til noget Resultat.

Fra Jul til nu har Kunigs Folk været beskjeftiget med Legning av Triforiegulvet paa nordre Side. Dette er nu fuldført. Av hensyn til fuktigheten i Hvelvene blir det paa begge sider igjensat et par Bordbredder som nu passende kan besørges igjenlagt næste Vaar.

Blikkenslagerne arbeider fremdeles, nu med Taknedløpene.

12.

Aviserne meddeler, at Staten for 1929/30 har bevilget 200.000 + Extraordinært 195.000. Dette maa bero paa en Feiltagelse, thi i Henhold til en foreløbig Meddelelse, som sendtes

Departementet blev Kr. 95.000 opgit som Extraordinært. Senere efter at Tilsynskomiteen hadde behandlet Budgetforslaget, kom det Extraordinære op i Kr. 107.000.

14.

Holdes Tilsynsmøte og Orgelkomitemøte. Arkitekt Arnstein Arneberg fra Oslo, som av Departementet hadde faat i Opdrag å utforme en av Riksantikvarens fremsatt Idé om Orglets Placering rundt begge østre Taarnpillarer, var tilstede og demonstrerte sine Tegninger. Resultatet av Behandlingen blev, at Forslaget forkastedes og det av Kolsrud og Tverdahl fremsatte Forslag anbefales bibeholdt. Kielland fremla et par ufærdige Tegninger til de vestlige Vinduer i Korets nordre Sideskib. Til næste Møte vilde hele Serien foreligge færdige fra Kiellands Haand.

Tilstede i Møtet var Reimers og Kolsrud. Kolsrud meddelte, at han paa Basis av de fotografier, jeg for en Tid siden hadde sendt ham, av Statuefragmenter, hadde kunnet identificere hele 12 Stk. og vilde ved nærmere Bearbeidelse kunne sætte op et helt nyt Program for Vestfrontens Skulpturutsmykning.

15.

Billedhugger Fredriksen returneret fra Juleferien og gir...

18.

Endel Meddelelser til Avisen (Se Utklipsprotokoll for 18/1 29).

Orgelkomiteen blev igaar færdig m/ Gjennemgaaelsen av Anbudene og instiller med 3 mot 2 stk. paa Steinmeyer, Øttingen, Bayern, som det billigste og bedste. Indstillingen skal fremlegges paa et senere Møte i Tilsynskomite, Skiftsdirektion m.v. før Bestilling sker.

23.

Tverdahl til Oslo ianl. Orgelplaceringen, (Indkaldelse til Dep.tet).

24.

Lærbuer for sidste Hvælvparti (nærmere fronten) i arbeide. Baade Understøttelser og Buer blir her utformet noget anderledes end i de øvrige Partier. (cfr. Skemategninger, utarbeidet hertil.)

Fra tid til anden har nu Aviserne Artikler ang. Macody Lund og hans Behandling under Bedømmelseskomisjonens Arbeide her. Det later til, at der skal søkes istandbragt en ny Domkirkestrid, naar nu den nye Konkurrances Resultat foreligger. Oui vivra, verra!

26.

Tverdahl retur fra Oslo.

28.

Ved Opgjør viser det sig, at det nye Kloakkanlegg for Vestre Skib ialt har kostet Kr. 10.528, 24. Der var i Budgettet herfor opført Kr. 10.000, altsaa en Overskridelse av Kr. 528,24.

29.

Opmaaling av triforiegulvene for Opgjør gir som Resultat 328 m². Tverdahl har opført 280, hvorfor et Tillegg av 48 m².

FEBRUAR 1929

3.

Blikkenslager H. P. Berntzen helt færdig med sit Arbeide. (Skibets søndre Side.)

Lynavledeanlegget opgjort med Kr. 1.027,28. Paa nordre Side mangler endda noget (Olsen), som vanskelig lar sig fullføre, før sne og Is forsvinder.

Snefangere av 3" Ekeplanker m/Messingskruer er opsat paa Hovedtaket.

6.

Ark. Tverdahl paany til Oslo ianl. Orgelsaken.

9.

Tverdahl retur fra Oslo.

15.

Aviserne meddeler idag, at Orglet skal bygges av det av Orgelkomiteen indstillede firma, Steinmeyer i Øttingen, Bayern. Orgelets leverandør bestemt.

18.

Kritikken over, at Orgelet skal bygges av et tysk firma er nu i fuld Gang i Landets Aviser. Man mener, Orgelet burde være bygget av norsk firma.

Prof. Schetelig fra Bergen var her idag ianl. Ordningen m/ Stensamlingen, som han besøkte sammen med Tverdahl. Kommer igjen i Mai forat paabegynde Arbeidet.

Forøvrigt fortsætter Parapethugningen og Arbeidet med Lærbuer for sidste Hvælvfelt, hvilket sidste har forvoldt ganske mye ekstraordinært Arbeide, p.g.a. de store Jenkninger, som her maa bli. Dette Arbeide nærmer sig nu sin Fullførelse.

20.

For Komiteen for Varmeanlegget har jeg paa Anmodning opsat en overslagsmessig Beregning av Kirkens Murmasser, for beregning av Magasineringen av Varme i disse. Hele Kirkens Murmasser, incl. Hvælv, men exclusive Taarne over takene beløper sig til ca. 12.000 m³.

23.-26.

Den tyske Orgelbygger Steinmeyer fra Øttingen er kommet hit paa Anmodning for å bedømme Situasjonen m.h.t. Orgelplasseringen. Samtidig er Skoledirektør Markhus her som Stortingets Representant ianl. samme Sak.

27.

Tverdahl og Steinmeyer til Oslo igjen ianl. Orgelet. I dagbladene fremkommer flere og flere Protester mot at Orgelet skal bygges av tysk firma. Saken blir vel endelig avgjort av Stortinget.

Kobberprisen er nu, siden vi kjøpte til Skibets Tak, steget saa betydelig, at et Indkjøp nu vilde ha fordret ca. Kr. 18.000. større Uttelling for det indkjøpte Parti end hvad der blev betalt. Vi var saaledes ute i det gunstigste Øieblik, d.v.s. da Prisen var paa det laveste.

Tilsynsmøte agtes berammet til ca. 15 mars førstk.

28.

Tverdahl og Steinmeyer retur fra Oslo.

Avisen meddelte idag, at Steinmeyers Anbud blir vedtat. Henvendelse er skeet til Bidragsyderne, som fastholder, at Orgelet skal være færdigt til 1930. Det er altsaa nu avgjort at det blir tysk Orgel.

MARS 1929

1.

Ved Behandling av Orgelsaken i Stortinget igaar, er allikevel Saken avgjort derhen, at man gir Avkald paa Cappelen Smiths` gave 20.000 Dollars for at kunne faa et norskbygget Orgel. Alt Arbeide fra Anbudskomiteens side blir saaledes nu saaatsige Spilfægteri. Hermed er saaledes denne Sak avgjort derhen, at man i 1930 maa bruke det gamle Orgel. Naar et nyt Orgel kan komme, vet man saaledes foreløbig ikke.

Steinmeyer returnerer idag.

5.

Den nordenfj. Kreditbank, hvori er indsat Fotografikassens Midler, som pr. 1/7.28 utgjorde Kr. 15.255,41, og som er spærret, har henvendt sig til sine Indskytere med Anmodning om Bidrag til Rekonstruksjon. Besvarelsen herfra gaar ut paa, at man savner Adgang til å gå med paa Forslaget.

Fra Blikkenslager Berentzen idag mottat i retur det tiloversblevne av Kobberplater, nemlig 84 stk. no. 22, 6 stk. no. 20 (blanke)

7.

Paa Forespørsel har Cappellen-Smith erklært å ville yde sine 20.000 Dollars i alle tilfælder, idet han dog haaber alvorlig, at det maa lykkes å skaffe nyt Orgel til 1930.

Tilsynsmøte er berammet til 15de mars.

11.

Et ualmindeligt Kraftigt og vedholdende Regnveir har dokumenteret, at den nye Kobbertækning over Midtskibet desværre ikke er helt tet overalt, idet der fremkommer Dryp paa flere Steder. Blikkenslagermæstrene er nu tilholdt å søke dette rettet, før endeligt Opgjør utbetales dem.

Vinteren arter sig nu saa mild og vaarlig med Regn og Varmegrader, at vi tænker paa saa smaat igjen å ordne os til å gå igang med Hvælmuringen.

Samtlige Buestillinger er nu nemlig færdige, likesom ogsaa Slutstenerne.

Man har allerede idag paabegyndt forberedelser til å ta op og anbringe paa Plass de Slutstener, man ikke rak å få ordnet med ihøst.

15.

Tilsynsmøte idag har behandlet og godkjendt Pladsarrangementet foran Vestfornten. Likesaa Planer for Flytningen av Stensamlingen. For Forberedelsene til Marmorgulvet i Skibet skal indhentes flere prøver av Raaemner som blir å behandle til Prøve paa forskjellig Vis og fermlegge til næste Tilsynsmøte i mai førstk.

16.

Møter fortsetter idag til behandling av Orgelsaken, Altersaken m. v.

17.

Ark. Tverdahl atter til Oslo.

18.

Hvelvmuringen i fuld gang igjen med Opstilling av resterende Slutstener og Muring av Ribber.

19.

Det første Hvelvparti nærmest Hovedtaarnet fuldføres for samtlige Ribbers Vedk., idet sidste Sten av Toppgraten sættes.

Man gaar over Kobbertækningen paa Søndre Side, idet enkelte punkter ikke er helt tætte. Siden vil det samme bli gjort paa nordre Side.

Ark. Tverdahl retur Oslo.

25.

Ved nærmere å undersøke Parapethugningen viser det sig, at denne nu ikke gaar saa raskt fra Haanden som f.Ex det tidligere arbeide med Rosen. Der er ganske naturlig indtraadt en Reaksjon efter den intense Drift. Ved en skjønsmessig Beregning viser det sig, at vi vil ha tilstrekkelig nok arbeide med dette hele næste Vinter. Spørsmålet om Gulvmarmor behøver saaledes ikke å være avgjort iaar, men kan utstaa til Vinteren 1930/31.

27.

Vedholdende Nedbørsveir, mildt. Ribbemuringen kommen godt iveri.

Paaskeferier

APRIL 1929

4.

De sidste 2-3 Slutstener i Hovedhvælvet (I-partiet) opsættes (nærmest Vestfronten). Dermed er alt klart for Muring av samtlige Ribber. Ribbemuringen gaar jevnt fremover og er snart naaet halvveis (4 Hvelvfelter). Vi forutsetter å kunne paabegynde Kappemuringen i slutten av april.

12.

Forberedelser igangsettes til Bygning av Stilladser under Tverskibstakene for den paatenkte og budgetterte Forandring av Farven paa treverket.

Igaar, paa Billedhugger Gustav Vigelands 60-aars-Dag, sendtes et Lykønskings-telegram fra Restaureringen, (Se kopibok).

Ribbemuringen gaar rask fremad. Man er allerede omtrent halvveis med dette Arbeide. Alle Slutstener er paa Plass. Parapethugningen fortsetter med ca. 15 Mand, som ikke er engageret med Hvelvmuringen. (Hertil medgaar ca. Kr. 6.000 pr. md.)

Det ser ud, som der nu paany kommer Sving i Orgelsaken, idet der kan tenkes en tysk-norsk Alliance v/Utførelsen (cfr. Avisene).

15.

Billedhugger & Prof. Wilh. Rasmussen kom hitop idag paa Inspeksjon. Han uttaler sig meget rosende om St. Fredriksen, men mener, at intet større kan siges om Berulfsen. Schiøll hadde intet videre å forelegge denne Gang.

17.

Til kapper og Ribber vil der, naar Hvælvanfængerne er opmuret, medgaa ca. 65.000 stk. Mursten. Værdi ca. kr. 4.000.

Fra Varmeanleggskomiteen v/Prof. Watzinger er idag mottat en lengere Utredning av Kirkens Varnebehov, ledsaget av Tegninger og grafiske tabeller m.v. Utredningen konkluderer med å faa besvaret Spørsmålet om, hvorvidt man skal gaa til Isolasjon av Hvælvene m/ kork. Saken vil bli drøftet og forelagt Tilsynskomiteen paa næste Møte (i mai).

19.

Hvelvribbemuringen gaar raskere og raskere. Det viser sig, at paa grund av, at Arbeidet kunde settes igang næsten hele 2 maaneder iaar før vi hadde gjort Regning paa det, gjør at Arbeidet blir færdig i meget god Tid. Ribbemuringen vil være avsluttet om 2-3 uker eller senest omkring 17. mai, hvorefter da Kappemuringen kan begynde. Vi gjør saaledes Regning paa å bli helt færdig med Hvælv et meget tidlig ihøst, istedetfor senhøstes, og faar saaledes rummelig Tid til Efterarbeider.

2 Groteskemner som var sat i Klerestoriebaandet nærmest Vestfronten vækhugges nu ifl. tidligere Beslutning av Tilsynskomiteen.

22.

Der er mottat Marmorprøver for gulvfliser fra Ankerske Marmorbrudd samt Meddelelse om avsendelse av prøver ogsaa fra Vestlandske Stenhuggeri, Bergen (Tjøttamarmor). Disse prøver vil nu bli prøvebehandlet her og eventuelt fremlagt til førstk. Tilsynsmøte i Mai.

30.

Paa tross av meget kjøligt Veir, (sterk Nattefrost), gaar Muringen av Hvelvet sin gang uforstyrret, og vi nærmer os mere og mere Avslutningen av Ribbemuringen.

MAI 1929

3.

Sterkt Snefald. Fuld Vinter.

7.

Mildveir. Man begynder Forberedelser til Muring av Storhvelvets Hvelvkapper.

11.

Prof. Meyer og Albertsen til Oslo for Konferance med Departementet ianl. den økonomiske Situasjon. Det viser sig nemlig, at Indsamlingens Midler ikke strekker til for at dekke de i Budgetterne opførte Summer. Ialt vil en Statsbevilgning paa Kr. 114.000 bli nødvendig forat dekke Budgetterne 1926-30.

13.

Der skal indsendes en Kort og grei Redegjørelse for Forholdet.

17.-22.

Pinseferier

22.

En ung Arkitekt Thit-Kjær begynder sammen med Santi og John Jakobsen sit Assistentarbeide med Stensamlingen. Først blir dog de middelalderske Gravstener ordnet og sat i Rammer av tre. Efterpaa vil man ta fat paa selve Stensamlingen.

24.

Orgelkomiteen paanyt samlet her til Møte.

Indhvelvningen av det første Hvelvfelt nærmer sig sin Avslutning.

25.

Sterk Varme. Fuld Sommer.

27.

Efterfugning i Parapeter (for Tekning) begyndt.

Opsetning paa Vestfronten av manglende Marmorsøiler paabegyndes. Manglende Baser i 1ste Række erstattes, efter Ark. Tverdahls Ordre, kun med midlertidlige Klosser.

Hugning og Bearbejdelse av de mottagne Marmorprøver til gulvmateriale er fuldført og forelegges Tilsynskomiteen i juni, da det første Møte skal holdes, (som oprindelig var tenkt avholdt ved disse Tider).

30.

Atter surt og Koldt, Regn - Storm.

(*Skrevet i margen.*) Midtskibshvelvets 1ste felt færdigmuret.

Det første Hvælparti nærmest Hovedtaarnet sluttet. Man er samtidig godt paavei med Parti 2. For Resten av Hvelvet skulde der, efter hvad man nu har Oversigt over, altsaa medgaa 3 x 7 uker = ca. 5 ½ maaned, m.a.o. ut i November. Da Pussen ogsaa bør være færdig til denne Tid, vil fra imorgen bli indtat en extra Murstensmurer, saa man faar 2 paa hver Side av Hvelvet. Paa denne Maate antas å kunne ha det hele med Puss færdig senest pr. 1 nov. 29.

JUNI 1929

1.

Kontrakten med Steinmeyer om Bygning av Orgel undertegnes en av de første dager i Oslo.

Avisene meddeler idag at de vil bli fremsat Proposisjon for Stortinget om en Extrabevilgning paa Kr. 100.000.

6.

Prof. Meyer har sendt Departementet en Redegjørelse for Kravet om ovennevnte Beløp som delvis stod gjengit i Gaarsdagens Aviser. Redegjørelsen er sendt uten først å ha været forelagt Ledelsen her. I alt vesentlig gaar Redegjørelsen utenom den virkelige Aarsak til Deficiten, og antagelig vil utenforstaaende faa det Intryk av samme, at der her fra Ledelsens Side er begaat Feil. Skulde der i Storthinget ved Behandlingen fremkomme Uttalelser, som viser dette, bør nok Sakens virkelige Sammenheng komme frem.

11.

For en Tid siden blev det besluttet at Domkirken officielt skulde hete «Nidaros Domkirke». Igaar besluttedes at vor by skulde miste sit for os ældre Trøndere saa kjære Navn Trondhjem og omdøpes til «Nidaros». Denne sidste Storthingets Beslutning er her blit mottat med blandede følelser, og har bl.a. git Anledning til Opløp og Demonstrasjoner.

Arkitekt Tverdahl tilkjendegir idag, at han har skaffet sig en ny Husassistent, d.v.s han har gaat hen og forlovet sig med en Frk. Kobro.

12.

Forberedelser træffes til Opstilling av Fredriksens Forslag til «St. Andreas» paa Vestfronten. Ved Siden av denne opsettes en Kopi av «St. Johannes» i sin oprindelige Nische. Likeledes skal Fredriksens Forslag til Relief for Kongeindgangen prøveopstilles til første Tilsynsmøte omkring 20. ds.

Arbeidet med Overflytning av Stensamlingen er nu paabegyndt med Bygning av Trallegang, Ordning av Lokalene etc. Dette Arbeide administreres av Tverdahl med sin nye assistent Hr. Kjær.

Byens Navnebytte sker ikke uten Uroligheter. 2 Aftener har der været Optøier og Hærverk i Byen. Alle gode Trøndere er forbitret og sørger over, at Trondhjems-navnet skal utslettes.

13.

2 ½ Hvælvfelt er allerede færdigmuret. Arbeidet gaar efterhvert raskere.

Paa Grund av en Blokade – Streik – ved Thjems Aktieteglverk, som leverer Murstene til Hvælvne, har man maattet overføre Leverancen til Strinda Teglverk, som nu leverer det nødvendige, dog ikke uten Knur fra de Streikende. Vi har dog Utsigt til å klare Situasjonen.

De streikende møtte idag op ved en Deputasjon og fremholdt, at Aktieteglverket maatte holdes helt utenfor Leveransen.

14.

Skibets Hovedribber færdigmonteret. Den sidste Sten av Ribberne settes i Hvelvet. Hermed er et langt og vidtløfligt Arbeide bragt til en lykkelig Avslutning.

15.

Jens Lund, som har arbeidet her i ca. 32 Aar fratraadte idag. Fra Arbeidskamerater og Funksjonærer blev han overrakt en Lænestol samt en Pakke Tobak, som Erindringsgave. Ved Overrækkelsen holdt jeg en liten Tak, hvori uttryktes vor Glæde ved den vakre tanke, som laa til grund for gaven. Da det var første gang i Restaureringens Historie, at en Arbeider er blit hedret paa denne Maate, pointertes, at man herigjennem nu hadde knæsat et nyt Princip, som maatte hævdes, naar de andre Arbeidere i sin Tid gaar av med Pensjon.

18.

Aviserne meddeler at Storthinget enstemmig og uten Debatt har bevilget de under 6te ds. omtalte Kr. 100.000. Dermed er denne Sak bragt ut av Verden, uten at det er blit nødvendig å foreta nogen nærmere Redegjørelse herfra om Saken.

21.

Tilsynsmøte holdes, hvortil Prof. Rasmussen og Prof. Kolsrud møter. Marmor besluttet indkjøpt for ca 2/3 av gulvarealet i Vestre Skib, bestaaende av gullig til graalig-farvet Marmor, mindst rødlig som i tverskibet. Likeledes, om det blir nødvendig, kan en kortere Drift aabnes i Bjørnaabruddet. Med hensyn til andre Saker behandlet paa Møtet henvises til Tilsynskomiteens Protokol. (Indkjøp av Skulptur, Korsalter m/ krusifix, Orgelsaken m.v.)

22.

Vi er nu omtr. halvveis med Muringen av Hvælvkapperne i Skibet. Farten har altsaa øket godt.

Opsetning av Marmorsøiler paa fronten fortsetter. Der mangler endel i begge Rekker, som nu hugges.

25.

Godveiret og Turisterne indfinder sig nu i overflod.

Hvis vi kan faa den utpekte Marmor (jaune-rose ?) vil vi forsøke å klare os uten å sette igang Kleberbruddet iaar – for å spare.

29.

Ark. Tverdahl atter til Oslo ianledning Orgelkontrakten.

Disponent Stefansen for Ankerske har idag besigtet den utpekte jaune-rose Marmor i Koret og erklærer å kunne skaffe samme Sort.

Det første Hvelvfelt nærmest Hovedtaarnet er nu avdekket, idet alle Lærbuer er fjernet. Opbygningen staar vakkert, og vil nok komme til å gjøre sig godt nede fra gulvet. Muringen av Kapper er nu igang i 5te Parti fra Øst.

Al gammel Sten som i over 20 aar har ligget lagret v/ Smien, (fra Vestfronten) flyttes nu ned til en bedre Plass nede paa Marinen. Saasnart alt er flyttet, vil forberedelser bli igangsatt med Lagerskur for Glas, ombygning av Verkstedsbygningens Fløi til Billedhuggeratelier o.s.v.

JULI 1929

1.

Vi seiler nu ind i det nye Budgetaar under en ny Vimpel, nemlig «Nidaros Domkirke's Restaureringsarbeider» i henhold til tidligere mottat departementalt Paalegg. Ny stempler anskaffes etc.

3.

Der er nylig avholdt en konkurranse om Gravmonument paa Olaf Nordhagens Grav her utenfor. Der blev intet Utkast utpekt som det seirende. De bedste var Fredriksen & Schiøll her samt Ark. Semmelmann. Disse skal nu omkonkurrere.

4.

Til Restaureringen av Stiklestad kirke har vi velvilligst ydet Assistance ved å skaffe endel Stenhuggerarbeider til rimelig Pris: Portal og Vindu for Vaabehus. Arbeidet er utført som Fyrabendarbeide av endel av vore Folk, og andrar ialt til ca. kr. 1500.

5.

Ferients Tid begynner og flere Arbeidere drar denne Uke ut paa Ferie.

Det meste av Arbeidet med Opstilling av de manglende Søiler paa Fronten nærmer sig nu slutten. Nogen faa Søiler, som ikke findes maa hugges.

Besked sendes idag til Bjørnaa om at en kortere Drift vil bli gjenoptat fra omkr. 20 juli førstk.

6.

Tre felter av Hvelvet er nu avdekket. Virkningen staar til vore Forventninger, og vi gleder os til den Dag, da det hele kan beskues nedenfra.

8.

De 4 sidste Grotesker i Skibet er under Hugning.

Arbeidet med Stensamlingen (Indredning i Erkebispergaarden) er nu i fuld Sving.

10.

Ved en Undersøkelse i en speciel Anledning, er der av Sykedage i den sidste 5-aarsperiode forefaldt følgende:

For 1924/25: 680 Sykedage, 41 mand, 5,3 %

For 1925/26: 885 Sykedage, 45 mand, 6,3 %

For 1926/27: 1.307 Sykedage, 51 mand, 8,18 %

For 1927/28: 1.004 Sykedage, 61 mand, 5,7 %

For 1928/29: 1.068 Sykedage, 52 mand, 6,65 %

11.

Arbeidet med Indsetning av Marmorsøiler paa Vestfront og Taarne avsluttes foreløbig, idet der endda mangler endel, som nu hugges. Arbeidslaget, som hittil har været beskjeftiget med dette Arbeide, reiser nu paa Ferie, og vil da senere utføre Resten, naar alle resterende Søiler er hugget.

12.

Som nevnt under 5te ds., blev det allikevel saa, at Driften i Bjørnaa besluttedes sat igang iaar, for ikke å risikere, at Stener kommer for sent hjem næste Aar. Formand Waldum vil derfor i neste Uke reise opover.

Mottok idag Kr. 100.000 + 25.000 fra Departementet.

13.

Til idag er omtrent 6 Hvelvfelter ferdigmuret. Samtlige Murere og Haandlangere tar nu sine Sommerferier, hvorfor Muringen igjen først optas i slutten av denne Maaned. Samtidig blir da Pussarbeidet paabegyndt. Det hele Arbeide vil efter dette da sandsynligvis være avsluttet i Slutten av September som oprindelig forutsat.

15.

Gabriel Kielland reiser tvil om, hvorvidt de forskjellige Gulvhøider i kor, tverskib og skib er riktige. Tidligere er besluttet at dette nærmere skal granskes og undersøkes av Tverdahl, hvilket hittil ikke har fundet Sted, men Kielland mener, dette er aktuelt strax ianl. Inventar, Orgel, m.m. til 1930. For ham er det egentlig om å gjøre å undgaa trin, da Rummet efter at

alle glasmalerier kommer paa plass, blir noksaa dunkelt, og som saadan kan bli Aarsak i, at folk ikke ser trinnene og derfor vil snuble i disse.

Schiøll har færdighugget 2 grotesker v/ Hvælvanfænger, første par nordre Side nærmest Fronten. Han har nu paabegyndt en liten grotesk utvendig, nordsiden av søndre vindu 2den høide og fortæller, han skal til England, naar han er færdig med denne. Vi har derfor nu faat istand Opgjør med ham for hans hittil fra febr. ifjor hævede forskud, ialt kr. 6.225. Som modvegt mot Resten, nogen faa hundrede kroner, staar en Statueprøve, hvorpaa skriftlig godkjendelse imøtesees fra Rasmussen, samt den ovenfor nevnte, netop paabegyndte Grotesk utvendig.

16.

Vi har nu havt Ruskeveir i lang Tid og har det fremdeles.

Ved Verkstedsbygningens vestre Ende hvor der skal utbygges for Billedhuggeratelier, har i flere aar ligget lagret en masse ferdighuggen Kvader, som nu transporteres bort og lagres i Skibets Kjeller. Arbeidet med Atelieret vil bli paabegyndt efter ferien, saasnart vil bli paabegyndt efter ferien, saasnart vi faar ledige Folk hertil.

Her er Masser av Turister hver dag, som desværre ikke faar vort Indtryk av Byen i slikt fælt Veir. Det er næsten som ifjor.

18.

Formand Waldum drager idag nordover for at aapne Driften i Bjørnaa Kleberbrudd. Han faar eftersendt den gamle Krabbekran som blev Kasseret i Ingdalen. Den omgjøres for stasjonær Trekkdrift, saa man ikke risikerer nogen livsfarlige Byx som tidligere.

19.

Nu er vi rigtig kommet ind i den «døde» periode. Storparten av arbeidere er borte paa Ferie, Billedhuggerne reiser bort, ark. Tverdahl er borte (arbeider med Konkurrancen om Lederstillingen), saa det er en sterk kontrast mot ifjorsommer. Godveiret er nu kommet igjen (men varte bare en dagstid).

24.

Under Opsetning er nu 2 nye Vindusfelter i Korets søndre Sideskib (paa hver Side av Kongeindgangen). De gamle Vinduer (Kong Oskars gave) skal vi forsøke å opbevare saa godt, det lar sig gjøre.

Man er saa omtrent færdig med de indvendige grotesker i Kleristoriebaandet.

29.

Olavsdagen: Paabegyndes Opsetning av Parapet paa nordre Langvegg.

Gjenoptas Hvelvmuringen efter Ferien. Man tar fat fra Vest, for snarest å kunne faa gjort klart til Indsetning av Glasmalerier i Rosen.

AUGUST 1929

1.

Paabegyndes Forberedelser til Omflytning av Glasverkstedets Saker i Verkstedsbygningen for med det første å gå igang med Billedhuggeratelieret.

Idag utløper fristen for den nye Domkirke-konkurrance. Her fra Byen skal der, efter hvad der siges, delta 5 arkitekter foruten Tverdahl.

2.

Der blev ivinter igjenstaaende Muring av Kum i Kjeller for den nye Kloakledning. Denne utføres nu.

Ruskeveir og Ruskeveir hver dag. Indsendes foreløbig meddelelse til Departementet om Budgettet 1930/31 hvori anmodes om Indsendelse av Andragende til Pengelotteriet om et aarlig Bidrag paa kr. 100.000 i 5 aar. Forslaget har passeret Tilsynskomiteens Medlemmer, som intet har hat å bemerke til samme.

3.

Vi leverer 2 Korbuesøiler til Tingvoll kirke. Hertil brukes 4 dele av de fra Hovedtaarnet ifjorsommer nedtagne og kasserte Søiler, som passer i tversnittet (14 cm Ø.)

5.

Da et herværende Blad (Nidaros) opfører en Gjetteliste over de Arkitekter, bladet tenker sig, deltar i Konkurrancen, og herunder ogsaa opfører mig, sender jeg Dementi. Jeg har nemlig foruten Domkirken ogsaa arbeidet paa min fritid med store Arbeider for Thjems Kommune (Fortsettelse av tidligere arbeider).

6.

Inspeksjonsreise til Bjørnaa Kleberbrudd og Fauske Marmorbrudd.

15.

Under mit fravær i Bruddene er idag Muringen av Hovedhvelvet fuldført. Pussarbeidet paa Hvelvkapperne settes igang.

(*Skrevet i margen:*) Muringen av Hvelvene over Skibet ferdiggjort. (Se forøvrigt under 23/8.29 peg. 205.) Til Muringen er i alt medgaat ca. 67.000 Stk. Murstene.

16.

Retur fra Bjørnaa & Fauske. Arbeidet i Kleberbruddet er kommet godt igang. 25 større Blokker var fremdrevet og 10 á 12 færdige i Bruddet. Som sedvanlig hadde gaardbruker Bjørnaa div. Erstatningskrav á gjøre for ødeleggelse av Vei og jord. Vinterens Is og Vand gjør hvert Aar Skade. Nye Hus var denne Gang under Opførelse, de gamle fjernes.

17.

Av Parapeten er opsat en axe ca. 5,5 l/m fra Taarnet paa Nordsiden.

19.

Arbeidet med Overflytningen og Ordningen av Stensamlingen er nu godt igang. Hermed er beskjeftiget 6 mand f.t. Overflytningen av Glaslagret til et eget Skur bak Smien er fuldført. Der fortsettes med fundamentering for ny Gipsbod, som skal bygges ind til det nye Billedhuggeratelier.

20.

Der foretas prøver for Farvning av Hvælvkapperne. Kalkfarve tilsat Kjørnøk og et andet Alternativ m/ Rebenschwanz. Meningen var å farve Storhvelvet efterhvert, som det nu pusses færdig.

Tverdahl & Kvidbergsskaar til Bergen for konferansen med Schetelig ianl. Stensamlingen.

21.

Ankommet prøver paa Kathedralstoler fra England. Anbud paa Levering av lignende Stoler vil antagelig bli utstedt med det første.

23.

En Aapning for Materialtransport i sidste Hvelvkappe igjenmures. Jeg setter sidste Sten i Hvelvet, hvilket blir foreviget i et fotografi. (Cfr. febr. 1905, jeg ogsaa var med å sette den første Sten til Langveggens Reisning. Basisstenen for østre pillar paa Søndre Side. Lite tenkte jeg dengang over, at det ogsaa skulde forundes mig å opleve anbringelsen av den sidste Sten i Hvelvet. Gud ske Tak for denne Glæde!) I Cementmørtelen har jeg indridset «23. Aug. 1929 A.A. - J.T.» som et Minde over, at dette store Arbeide er avsluttet. Stenen sitter paa søndre Side i 2det Hvelvfelt fra Vestfronten.

Samtidig blev tat etpar Gruppebilleder av endel av de Arbeidere, som har været med paa Hvelvets Bygning. Alle er ikke med, da nogen var borte paa Ferie, og andre beskjeftiget saa langt borte, at vi ikke i farten kunde samle dem.

27.

Paabegyndes Nedtagningen av Lærbuen for det sidste Hvelvfelt. Pussing av de 2 nærmest fronten beliggende partier igang. Snart kan forberedelser derefter igangsettes for Prøvning av Rosevindueets glasmalerier, hvilket arbeide paabegyndes saasnart Stilladserne for de nevnte partier er fjernet.

29.

Tverdahl tilbake fra Bergen.

Sidste Hvelvlærbue nedtat. Farvning av Hvelvkapper bestemt (Graalighvit tone). Dette arbeide vil nu snart bli sat igang.

Liturgikomiteen har avsluttende Møter og prøver i Domkirken for Jubileet neste Aar. Formanden i Stiftsdirektionen fylkesmann Klingenberg gir en Souper for Komiteen, Byens myndigheter, hvortil ogsaa Domkirkens Arkitekter inbydes. Tilstede ogsaa Byraachef Hvoslef som Kirkedepartementets Repræsentant, Prof. Meyer m. fl.

SEPTEMBER 1929

5.

Pussarbeidet i Hvelvet fremmes raskt, og vil være fuldført om kort Tid. Maling av Hvelvkapperne nærmest fronten er paabegyndt.

Arbeidet med Stensamlingen paa Erkebispegaarden gaar sin jevne Gang. Endel Statuer samt relief- og buepartier fra Skibet er opstillet.

Paabegyndt Optegning av Sittteplassplan for Jubileumsfesten 1930. Antagelig vil der maatte Utarbeides en Plan, uavhengig av Kolsrud og Tverdahls Middelalderindredning, specielt for festligheterne og nogenlunde i Likhet med planen v/ Kroningen i 1906. b.b. var oppe og besaa Arbeidet. Han bad os, naar Indvidelsesdagerne kommer næste Aar, å huske Keiser Wilhelm med et Telegram. Tanken blir i tilfelde forelagt Tilsynskomiteen.

11.

Hvælvne ferdigpusset.

Idag fuldføres Pussen paa Hvælvne i Midtskibet, og dermed er det store Hvælvarbeide avsluttet. Arbeidet har gaat adskillig raskere end antat, og dermed er ogsaa Omkostningerne tilsvarende blit reduceret. Utrekning av Arbeidets kostende vil foreligge om kort Tid. Der gjenstaar nu bare endel Efterpuss og Maling, hvilket Arbeide er i fuld Gang.

De 2 extra engagerte Murere, Dahl og Olsen demitteres hermed.

Samtidig hermed er ogsaa Tømmerunderstøttelserne for Lærbuerne fjernet, og næste Arbeide blir nu å fjerne endel av Stilladsgulvene ut- og indvendig for Rosevinduet, saa arbeidet med Indsetning av Glasmalerierne til Prøvning kan ta sin Begyndelse.

F. t. indsettes sidste Vindu i Korets søndre Sideskib (østligste). Dermed vil i løpet av faa Dage hele Serien paa Søndre Side være iorden.

20.

Juryen for Konkurrancen om Lederstillingen samles idag i Trondhjem.

21.

Aviserne forteller, at den nye Leder her kan ventes utpekt idag.

Ny leder utpekt.

Den nye Leder blir den 32-aarige Arkitekt Helge Thiis, Oslo, Søn av Jens Thiis.

I Tilsynsmøte idag, hvor dette meddeltes Tverdahl, blev det, efterat han, som rimelig kan være, maatte forlate dette, besluttet å oprette en personlig Stilling, som arkeologisk-historisk Gransker og Bestyrer av Stensamlingen.

23.

Utkastene gjengis idag i Aviserne. Premietagere var foruten Thiis: Tverdahl, Sverre Pedersen, C. J. Moe, Ole Schistad.

26.

I anl. et eventuelt Bidrag av fotografikassens Midler for Domkirkens nye Guttekor, er herom undersøkt. Det viser sig, at Kassen i de 3 sidste aar 1926-27-28 har havt Indtegter forholdsvis kr. 8.695, 7.288 og 7.929, med resp. Utgifter 10.110, 7.794 og 8.145, hvorved er opstaaet et samlet Underskud paa ca. 2.100. Naar dette er dekket, vil der iaar bli ca. 700 kr. tilovers iaar. Der er Anmodet om et Bidrag paa Kr. 1.000.

Igaar avholdes et Møte i formandsskapsalen til Drøftelse av Budgett for Kirkens Bruk efter 1930, hvortil var indkaldt prof. Watzinger, Biskopen, Ordfører & borgermester samt jeg for Restaureringen.

27.

Arbeidet med Indsetning av Glasmalerierne til Prøvning i Rosen begynder. Ianledning av Kronprindsparrets anmeldte Ankomst hit den 3de Okt. vil vi forsøke å ha Glasset paa Plass til det høie Herskaps Ankomst.

30.

Midtskibshvelvene helt fuldført.

Maling og Efterpuss paa Hvælvet over Midtskibet fuldført. Hermed er sidste Haand lagt paa dette store og krevende Arbeide.

Samtidig hermed er Parapetmuringen paa nordre Langvegg naaet akkurat halvveis, d. v. s. fra Taarnet til midt over Nordportalen.

OKTOBER 1929

1.

Kronprinsparret ankommer til Byen.

Ianledning Billedhuggernes fremtidige Vilkaar her, har en Deputasjon, bestaaende av prof. Rasmussen, prof. Kolsrud og Arkitekt Poulsson havt Foretræde for Statsraaden. Der skal laves en Historikk i Sakens Anledning og en skriftlig Utredning oversendes til Departementet.

3.

Kronprinsparret besøker Domkirken. Ankomsten meldt til Kl. 11 form.

5.

Middag i Stiftsgaarden, hvortil ogsaa Domkirkens Arkitekter var indbudt.

6.

Straalende Festdage i Trondhjem under Kronprinsparrets Ophold. Reiste tilbake idag.

12.

Der er kommet Skrivelser fra Departementet, næsten i Udkast's form, om at Budgettforslaget for 1930/31 maa nedskjæres i betydelig grad, d. v. s. at man ikke overstiger de vanlige 200.000 fra Staten. Dette vil m. a. o. betyde, efter en foreløbig Gjennemgaaelse, at ca. 3/5 av Arbeidsstyrken maa opsies, naar der gaaes ut fra, at man beholder de ældste altsaa regnet efter Anciennitet. Hvorvidt et saa krasst forlangende vil kunne ha Udsigt til å gaa igjennem i Stortinget, er det paa dette Tidspunkt ikke godt å ha nogen formening om. Imidlertid vil en Redegjørelse herfra – Budgetopstilling i henhold til nævnte Krav – bli utarbeidet og oversendt Tilsynskomiteen med det første.

Da det fremdeles er forholdsvis mildt, fortsætter Parapetmuringen paa Nordveggen.

Driften for iaar i Bjørnaa Brudd er nu slut. Der er utdrevet litt over 1.000 (kubikkfot) og brukt 7 å 8.000 kroner.

Mottat prøver fra Ankerske Marmorforretning, Fauske, paa Gulvflisemarmor, som tegner meget bra. Der er hittil utbrudt ca 18 m³ efter meddelelse fra formand Johannessen.

23.

Ianl. det under 12te ds. nevnte Krav om Nedskjæring av Budgettet, er nu et Forslag Overenstemmende hermed oversendt Tilsynskomiteen som herom skal ha Møte i Oslo den 26de ds., hvortil jeg er indkaldt.

30.

Ved Tilsynsmøtet i Oslo den 26de fremsattes Forslag fra Ark. Reimers om saa sterk Reduksjon, at Arbeidsstyrken kun vilde bli ca. 10 Mand. For at være inden Departementets Krav, er der nu derimot herfra opsat et Budgettforslag, saa idet mindste 20 Mand kan beholdes. Forskjellen ligger i, at vi foreslaar utsat Centralvarmeanlegg og Indredninger til fordel for de ældre arbeidere, som ellers maatte vige.

De fleste arbeidere er nu indflyttet trods temperaturen fremdeles er brukbar for utv. arbeide. Det er Lyset som mangler ute.

Indredningen av det nye Billedhuggeratelier nærmer sig fuldførelsen.

Den nye Verktøisbod ved siden av er iorden, og alt Vertøi nu overflyttet.

31.

Vi legger nye Gravstene av Marmor paa Arkitekterne Christie's og Ryjords graver. Paa Christies gravsten er sat «Soli des gloria», paa Ryjords: «Gloria in excelsis». Paa Nordhagens grav er opsat Model til gravmindesmerke efter Billedhugger Fredriksens Forslag. Skal utføres i sort granit.

NOVEMBER 1929

1.

Bededag.

5.

Muringen paa Nordre Parapetbrystning gaar fremdeles sin jevne Gang. Vi er nu naaet til henimot sidste Felt. Hvorvidt hele Længden kan fuldføres iaar, beror paa Vinteren, som allerede har bebudet sin Ankomst med sterke Snefald for etpar Dage siden.

Forøvrigt optas Sindet fordømmeste om Dagen med Utredningen videre ianl. Departementets Krav om Nedsettelse av Budgettet. Efter festligheterne næste (år) er det jo forøvrigt naturligt, at der maa komme en Reaksjon efter den Stordrift, vi nu har havt en Tid ved Arbeidet her. I sakens Anledning holdes idag et Møte med Stiftsdireksjonen.

Arbeidet i Stenhuggerverkstedet gaar ellers sin Gang med fortsettelse av Hugning til Søndre Parapet, manglende Marmorsøiler. Siden vil ogsaa Kvaderhugning bli igangsatt, naar Parapethugningen slipper op.

Der er nu for nogen Dage siden utstedt Anbud paa Levering av de nye Kirkestoler, og i den Anledning har en hel Del Snakkere meldt sig som Anbydere.

7.

Igaar holdtes her et betydningsfuldt Møte mellem Menighetsraadet og Restaureringen, gaaende ut paa å få istand en stabel Ordning, hvor det er tale om «Grænsespørsmal», som særlig er blit aktuelle efter Domkirken tilbydes forskjellige Gaver, som Geistligheten vel gjerne vil motta, men som Tilsynskomiteen for Restaureringen ikke altid kan være enig i, uten videre anbringes i Kirken.

Der besluttetes, at Indkaldelse gjensidig skal ske, naar slike Saker kommer til Behandling.

Videre Konferertes igaar med Stadsingeniøren og de historiske Utstillingers Konsulent Hr. Ark. Hjelte om Ordningen for Adkomsten til Vestfronten, Kongsgaardsgatens Oparbeidelse m.v. Efter det, som den historiske Utstilling i disse Dage Iverksetter, nemlig sammendrag av Rideplassen paa Kongsgaaden med Ark. Christies gate vil vi sandsynligvis bli nødt til Omarbeidelse av de tidligere Planer for Plassen foran Vestfronten slik, at Inkjørselen anlegges fra Ark. Christies gate og ind paa Hjørnet mellem de 2 store Trær, som nu staar der.

18.

Da fremdeles ingen Bestemmelse ang. farven paa Tverskibstakene har kunnet opnaaes fra den kunstneriske Leder, sender jeg en Skrivelse med Anmodning om forholdsordre, da Stilladserne, opsat ivaar, fremdeles henstaar ubenyttet.

Forleden Dag fik vi Besøk av Byråchef Klæbo, som var sendt herop fra Kirkedepartementet for at granske vor økonomiske Stilling, idet byråchefen meddelte, at Statsraaden var nervøs, for at ikke alt var, som det skulde, med Hensyn paa Bevilgningernes Tilstrekkelighet for Budgetaaret. Dette maa antagelig sees i Sammenheng med en Skrivelse fra Departementet nylig, som uttrykte sin Forbauselse over, at vi allerede 7/10 hadde rekvireret Stadsbidragets 2den Halvdel. Paa denne svarte jeg med å henvise til Departementets egen Skrivelse og den trykte Stortingsproposisjon vedr. de bevilgede extra Kr. 100.000 for dette Aar. Av Skrivelse fik man det Indtryk, at denne post maatte være helt glemt av Departementet. Ved de fremlagte Regnskaper og Oplysninger, lot det til, at Byråchefen følte sig tilfredsstillet, og mente, at Statsraaden derved vilde kunne bli tilfredsstillet.

19.

Det nye Billedhuggeratelier er færdig fra Snekkerne. Lys vil nu bli oplagt, og Billedhugger Schøill venter paa å få ta det i Bruk, foreløbig til noget eget Arbeide.

Ianledning «Billedhuggerstriden» har jeg paa prof. Kolsruds Anmodning utarbeidet en hel del Regnskapsoversigter, og Oplysninger, Statistik m.m. som skal anvendes til en Utredning som utarbeides av Kolsrud og prof. Rasmussen. Dokumenterne sendes idag, med gjenparter til prof. Meyer og Gabr. Kielland.

Muringen paa nordre Parapet fortsetter.

Der er utarbeidet en plan til flytning av Klokkerne. Før Arbeidet igangsettes, er Menighetsraadet varslet.

21.

Jeg reiser idag bort paa nogen Dagers Ferietur.

DECEMBER 1929

2.

Retur fra Ferie.

4.

Organist Lindeman har bragt i forslag Anskaffelse av 2 nye Klokker, sa man kan spille de første Strofer av «Kirken den er et gammelt Hus». Dette har resulteret i, at der er nedsat en Komité for å søke å indsamle de ca. 5-6.000 Kr. som vil trenges hittil.

Billedhuggeratelieret er tat i Bruk.

Til Levering av Kirkestoler er indkommet 38 Anbud fra Firmaer Landet rundt. Der indstilles paa Hauklunds Stolfabrik, Moi.

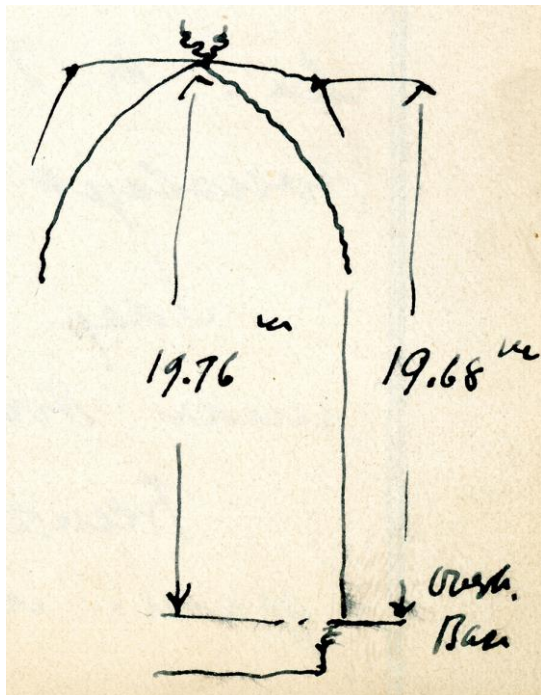
Stilladser i Sideskib og Midtskib paabegyndes nedtat. En hel del i Sideskibet lagret gips overføres til det nye Lagerskur paa Marinen. Forøvrigt forberedes nu Tømmer- og Snekkerarbeidet for provisoriske Portaler, Orgelgalleri m. v.

Orgelet er nu i Arbeide i Tyskland og skal inspiceres en av de første Dage av Ing. Platou og orgelbygger Lønseth, som i den Anledning skal reise derned.

Yderlige Oplysninger ang. Skulpturer er forlangt og vil bli tilsendt prof. Kolsrud, Oslo.

Ellers er det nu en stille Tid ved Restaureringsarbeidet.

5.

Før Stilladserne under Hvælv et nu nedtakes, benytter vi anledningen til å ta et par Høidemaal i fæltet nærmest Hovedtaarnet: Fra Underkant Topgrat til overkant Pillarbasis i Skibet er dv. 19,76 m, fra transversalribbens fjær til samme niveau: 19,68 m (søndre side). 19,69 nordre Side. Ved Vestfronten er, som vistnok anført tidligere, Høiden = 14'' høiere, idet de 2 sidste partier er hævet successivt.

Professor Meyer bortreist til Rekreasjon. Hans Adresse til 3die Juledag blir: Anne Kures Hotel. Voxenkollen.

Ifl. Meddelelse fra Stiftsdireksjonen er som Indbydelseskommité for 1930 opnevnt: Formand: Pastor Fjellbu, og som Medlemmer d'Herrer: Advokat Klingenberg, Bankbestyrer Bruun og Professor Meyer.

Ianledning av spørsmålet om Anskaffelse av 2 nye Klokke er valgt en Mandsterk Komite, som holdt sit første Møte igaar, hvortil jeg var indkaldt. Før noget kan foretas blev det henstillet til mig å undersøke Muligheten for Anbringelse av 5 Svingbare Klokke i Vesttaarnet (nordre). Herpaa har jeg idag sendt den Skriftelige Besked, at for svingbar Drift kan kun anbringes 3 klokke (de nuværende). Skal 5 Klokke anbringes, maa disse bli stasjonære. Nyt Møte til Behandling av saken vil antagelig bli berammet med det første.

7.

Ark. Tverdahl bortreist etpar Dages Ferie. Kontakt paa Levering av 2000 Stoler er oversendt Tilsynskomiteen. Firmaet Hauklunds Stolfabrik skal herfor ha Kr. 28.600, hvormed saaledes paa Overslaget indspares ca. Kr. 11.000.

Idag paabegyndt Nedtakningen av Stilladserne under Hvælvet i Mittskib.

Fremdeles mild Sommergeir flere Varmegrader. Muringen av Parapetet har paagaat og er idag fuldført paa nordre Side. Arbeidet har saaledes paagaat i vel 4 maaneder med 3 Mand.

Til å vareta Arbeidet med Indbydelser til Festen 1930 er der opnevnt følgende 5 Medlemmer:

Pastor Fjellbu, formand
 Prof. Meyer, Medlem
 Adv. Klingenberg, Medlem
 Bankbestyrer Bruun, Medlem
 og Ark. Albertsen, Medlem,

Konstituerende Møte avholdes Torsdag den 12.12 førstk.

10.

Ianledning et fra Arbeiderne til Departementet i arbeidernes og funktionærernes Navn indsendt Andragende om Nedsettelse av Aldersgrænsen fra 70 til 65 aar, er dette, efter å ha passeret alle Instanser sendt Tjenestemandsutvalget tilbage til fornyet Utalelse. Herom holdtes igaaften efter endt Arbeidstid et Møte, hvor det besluttedes å forme Paategningen av Utvalgets formann i samarbeide med den tekn- adm. Leder.

Et Tilsynsmøte er holdt i Oslo den 3die ds., hvor det av tilsynskomiteen besluttedes, for å skaffe Billedhuggerne Arbeide, at der skal opsiges 5 arbeidere. Herom vil der nu herfra bli sendt Paategning, Antagelig gaaende ut paa, at isaafald Ordre maa komme fra Departementet.

12.

«Klokkekomiteen» v/ Pastor Fjellbu har for etpar dage siden fra kjøpm. J.M. Holst's Barn mottat som Gave Kr. 4.000 til en ny klokke.

Besked sendes Stud. Karl O. Mathiesen, Strasbourg, om at han kan faa et midlertidig Engagement her til Sommeren som Omviser (tysk & fransk), som ansøkt. Herfor tilbydes ham kr. 1000 som Godtgjørelse for 3 ½ Maanedes Tjeneste.

Resten av Stilladserne under Hvelvene fjernes nu og vil være i orden til jul.

Indbydelseskomiteen for 1930 skal idag ha sit første Møde, hvortil jeg er indkaldt som opnevnt av Tilsynskomiteen.

For å få fri Juleaften og Lørdag mellem Jul og Nytaar, arbeides 2 Lørdage 7de og 14de fuld dag.

13.

Paa Indbydelseskomiteens Møte igaar besluttedes å indsende Budgetforslag for komiteens Arbeide, stort Kr. 4.000, til Stiftsdireksjonen. Kontor leies i Bispegt. 8 og en dame ansettes som Sekretær.

14.

Ang. Beslutningen i Tilsynsmøte d. 3.12.29 i Oslo om Opsigelse av 5 arbeidere, sendes idag Paategning til Prof. Meyer.

For nogen Dage siden har vi mottat Varmeanleggskomiteens Indstilling til Anlegg av nyt Fyringsanlegg for Domkirken. Denne gaar ut paa Varmvandsanlegg med Central paa Kongsgaarden (Bakeriet). Et Alternativ gaar ogsaa ut paa Utvidelse av det nuverende Dampanlegg under Sakristiet.

Indstillingen herfra vil ogsaa gaa ut paa Anbefaling av det første Forslag.

Resten av de til fronten hørende Marmorsøiler, samt til nordre Taarne Vinduer er nu hugget færdig og slepet, hvorefter Opsetning nu foregaar.

18.

Efter nu å ha studeret Varmeanleggsforslaget er vi kommet til, at der bør ske en forandring med selve fyrhuset derhen, at man for at undgaa den foreslaaede Utvidelse mot øst, som i tilfælde vilde medføre rasering av gravsteder og træer, dreie kjelene om 90° og placere dem med front mot nord. Likesaa kan vi efter konference med komiteen sløife Reservekjel og kjel for Erkebispegaarden. Det hele blir da enklere, og vi tegner derfra nu selv op det bygningsmessige.

31.

Det gamle Aar slutter med en stille og rolig Nytaarskveld, trods Navneforandringen paa Byen. Kirkestolene er nu bestilt i et Antal av 2.000. Fyranlegget er under Bearbeidelse i tegning.

Hvad vil det nye og med saa mange og store forberedelser imøtesede Aar 1930 bringe os?

FINIS ANNO DOMINI MCMXXIX

1930

JANUAR 1930

2.

«Aftenposten» hadde nok ventet sig lidt av hvert ianledning navnebyttet, idet Tegneren Øiv. Sørensen og Journalist Huitfeldt var sendt herop for å referer mulige Optøier. Alt gik imidlertid stille og pent for sig.

Glasmalerverkstedet maa ianledning den paagaaende Streik, bygge til Brændningsrummet et nyt lite Rum for Placering av en Forbrenningsovn for alm. Brændsel. Denne er bestilt fra Tyskland, og det bygningsmessige ianledn. denne Utvidelse settes nu igang.

Til Julen blev samtlige Stilladser i Skibet fjernet, Vi arrangerte en lysende Stjerne, som ophengt under de nye Hvelv lyste op og viste Kirkegjængerne i Helgen Virkningen av Hvelvene; Efter vort skjøn er Virkningen blit utmerket. Hvelvet spænder let og graciøst over Rummet.

4.

Tegninger utarbeides nu til Portalerne paa Søndre og nordre Side.

Stilladsmateriel ordnes og sorteres, med overføring dels til Orgelunderbygning, dels til Flytning og Lagring paa Kongsgaarden (Marinen) samt dels til Material til Opskjæring og høvling for nye provisoriske Porter som vi utfører v.h.a. vore egne Snekkere.

Beslag sættes igang v/ Smeden.

6.

Et gratis kursus i Engelsk igangsettes for de av vore Arbeidere, som ønsker å faa nogen Kundskap i dette Sprog for eventuel «Guide»-tjeneste til Sommeren. Kurset ledes av Lektor Harbitz og agtes bekostet av Fotografikassen (Forslag av Tverdahl).

7.

En representant for Orgelbyggerfirmaet Steinmeyer – en av Brødrene Steinmeyer – er idag ankommet for at ordne med og godkjende Tribunebygningen under Orgelet, som derefter da vil bli igangsatt.

15.

Orgelunderbygningen godt igang. Hr. Steinmeyer reiser idag tilbake.

Efter Avisernes referater, er der nu tatt beslutning om Ansettelse av Ark. Thiis fra 1ste mars førstk., hvormed altsaa Tverdahl avløses.

Tilsynskomitemøte er tillyst til den 23de førstk., hvor da flere vigtige Spørsmåal skal behandles: Budget, Varmeanlegg m. m.

20.

Tverdahl har fremmet Forslag om å gå over fra Varmtvandsanlegg m/Fyrhus paa Erkebispegaarden til hel elektrisk Drift. I Prof. Watzingers forslag er Spørsmålet utredet med den Konklusjon, at det med de alm. Strømpriser blir for dyrt i Drift. Skal anlegget kunne bli elektrisk maa derfor Kommunen, om denne skal betale kirkens Opvarming, gaa ut fra ganske andre Strømpriser og se Saken helt nasjonaløkonomisk, d.v.s. bruke av sin egen produksjon istedetfor å importere engelske Cokes.

21.

Ianledning forannevnte Sak, skal vi imorgen, sammen med prof. Watzinger, ha en Conference med Byens Ordfører og Borgermestre.

Utvidelsen av Brændningsrummet i Glasverkstedet er færdig. Foranledningen, Streiken, er forøvrig nu slut, men Kielland mener, man har god Bruk allikevel for denne Utvidelse.

21.

Man setter nu paa endel Gibsbaand ca. 5 x 20 x 100 m/m over de i Korets Sideskibshvelv eksisterende Sprekker, for senere å kunne konstatere, hvorvidt der er nogen Bevegelse tilstede; naar vi senere paa Vaaren skal farve kapperne vil der da bli Anledning til å se, hvorvidt dette har været Tilfelde. Baandenes Plass merker vi ind paa en plan.

23.

Tilsynsmøte, hvor den nye Leder, Arkitekt Helge Thiis, for første gang er tilstede. (10-2 ½)
Formiddagens Møte medgik væsentlig til Behandling av Varmeanlegget og Budgettet
(Regjeringens Forslag).

25.

Statsraad Hasund og Stortingsmændene Mansåker og Nordli arriverer for å drøfte
Budgetforslag, Varmeanlegg, sprækker i Koret m.v.

M.h.t Arbeidstokken vil det ha Betydning, hvorledes det vil gaa med Saken om
Aldersgrænsen.

29.

Konferancen med Byens Myndigheter ang. Varmeanlegget har vi endnu ikke kunnet faa.

Ark. Tverdahl skal foreta de nødvendige Undersøkelser, for om mulig å bringe Skibets exacte
gulvhøide paa det rene. Som anført tidligere, har nemlig Gabr. Kielland paa basis av et fransk
Litografi fremsendt Forslag om Sænkning av gulvhøiden i Skibet om 1 – et – Trin. Skulde
dette bli Resultatet, vil de nuværende Kappelvæl over Kjælderen antagelig bli for høie, og
maa isaafald senkes eller forandres.

Sprekkerne i Korets Sideskibshvelv er kommet svært paa Tapetet efter Ing. Axel Kreftings
Artikel i «Morgenbladet» fra 7de ds. og efter et svar, jeg har git «Adresseavisen» som ringte
mig op sent om kvelden, og som gik ut paa å forklare, hvilket Arbeide, der er tenkt igangsatt til
Vaaren. En officiel Indberetning ang. forholdet sendes idag. Kirkedepartementet gennem
Tilsynskomiteen.

31.

Idag har vi denne Vinters første virkelig kolde Dag med ca. 12° under 0°. Hittil har det været
mildt hele Vinteren igjennem.

Orgelets Underkonstruksjon færdig. Gulv lagt. Opførelsen av Svellkasserne tar imorgen sin
Begyndelse.

Ianledning Spørsmålet om Opsigelse av Arbeidere i henhold til Regjeringens Budgetforslag, er der sendt Forespørsel til Styret for de historiske Utstillinger, Bankchef Joh. Bruun, om eventuel Overtagelse av Domkirkearbeidere som Vaktmandskap for Refusjon til Pensjonskassen, om denne overtar den av Stiftsdirektionen foreslaaende Difference Kr. 55.000.

Til Pensjonskassen om Pensjonsberettigelse, hvis Andragendet om Aldersgrænsen imødekommes, hvorvidt alder + tjenestetid = 85 aar ogsaa gjælder, om vedk. Arbeider endda ikke er naad 65 aars alder.

Saasnart Svar indløper paa disse forespørsler, kan først nøiere Beregning og Forslag opstilles og indsendes herfra som Svar paa Departementets Henvendelse av 12/12.29.

For «Indbydelseskomiteen» for Kirkefestlighetene 1930 har jeg tegnet en Cliché (Domkirkens Silhouet) som vedtokes i Møte igaar. Der trykkes nu Brevpapir, Adgangstegn m.v. m. dette Merke.

Materiale til Orgelets Svellkasser er nu bestilt og leveres efterhvert.

FEBRUAR 1930

1.

Idag 4 aar siden jeg paanyt tok fat her. Det opstillede program for denne periode er nu lykkelig gjennomført og alt tegner til å kunne avleveres i den ønskede Stand til ret Tid.

3.

Svellkasserne opmerket, hvorefter Laftingen tar sin Begyndelse.

5.

Farvningen (Maling: Matlakk farve) paabegyndes i søndre Tverskib.

6.

Hugningsarbeidet for Portalerne i Skibet igangsettes med Hugning av Marmordørstokker, i henhold til en gammel Sten, som har tilhørt en av Vestfrontens Sideportaler.

Idag hittil Vinterens koldeste Dag: -12°.

12.

3 Jernbanevogslaster med Orgeldele er idag ankommet. Montørerne vil antagelig være her om 3 á 4 dage.

14.

Schiøll paabegynder Modellering av Relieffelter for nordre og søndre Portal, bestilt av Tilsynskomiteen.

15.

Morgenbladerne idag bringer Bud om, at Budgettets Statstilskud for 1930/31 opføres ordinært med Kr. 200.000, Extraordinært 100.000, ialt altsaa 300.000. Samtidig anføres den for Ark. Tverdahl saa triste Meddelelse, at der intet Opmaalingskontor blir oprettet, men at han faar beholde sin Løn til 1/1.1931. Dermed er altsaa Tverdahls Skjebne i forhold til Domkirken beseglet.

Søndre Tverskibstak er nu færdigmalet og Stilladserne flyttes over i nordre Tverskib.

Svellekasserne til Orgelet blir færdige i dag, Lørdag, og førstk. Mandag er formentlig Tyskerne her allerede.

Gabriel Kielland har faaet et Reisestipensium paa Kr. 1.500 for en Reise i Frankrike for at studere Lysforhold ianl. Rosen. Han avreiser idag. Igaar avtraadte hans mangeaarige Assistent Th. Aspaas efter egen Opsigelse av sin Stilling. I hans Sted vil der bli engageret etpar yngre fagskoleelever midlertidlig, indtil Rosen er paa Plass. Efterat dette Arbeide er fuldført, vil nermere Bestemmelser bli tat om den eventuelle fremtidige Ordning.

17.

4 tyske og 1 norsk Orgelmontør ankommet. De ankomne Orgeldeler vil bli lagret i Søndre Tverskib.

19.

Opkjøringen av Orgeldeler fra de 3 Jernbanevogne er nu tilendebragt, og Utpakningen begynner strax.

Ianl. Spørsmålet om Senkningen av Gulvet i Skibet er det provisoriske tregulv delvis fjernet, saa man kan se, hvorledes Graastensfundamentene for de fjernede Pillarer staar til Baserne. Det viser sig, at store Blokker delvis stikker under, og vi har derfor avgitt en Erklæring om at vi ikke kan ta noget Ansvar for en eventuell Fjernelse av disse. Kantspenningen er nu ifl. Ing. Bjørnstad ca. 33 kg. pr. cm² ved Fundamentet, og er noget excentrisk. En eventuell forstyrrelse ved Senkningen kunde let bringe Spenningen op i for høit Tal, og blir derfor ogsaa fraraadet paa det bestemmelse av Hr. Bjørnstad. Vi anser derfor denne Sak hermed bragt ut av Verden. (Erklæringen gaar nu i cirkulasjon til Tilsynskomiteens Medlemmer.)

20.

I Møte i Klokkekomiteen igaar besluttet å anbefale anskaffet en ny C-klokke for Dir. Throne-Holst's Gave, saaledes, at der ialt skulde bli 4 Klokke å henge op i N. W. Taarnet. Tilsynskomiteens Uttalelse om Saken i sidste Tilsynsmøte referertes, hvorfor Beslutningen faldt som ovenfor anført.

21.

Utpakningen av Orgeldeler paagaar og har allerede fylt hele Søndre Tverskib og Korets Sideskibe.

Malingen av nordre Tverskibs tak paabegyndes, efterat nu Stilladserne fra Søndre Tverskib er overflyttet.

Idag ankom de til det nye alter i Italien bestilte Marmordele (sort).

22.

To Mand av Tjenestemandsutvalget, Hoem og Mathiesen reiser idag til Oslo for å forhandle med vore trønderske Stortingsmenn om Budgettet for 1930/31. Efter sidste meddelelse i Dagspressen yder Staten ialt 300.000; der vil isaafald mangle noget over 80.000. Opnaaes den av Stiftsdireksjonen foreslaaede Refusjon av Pensjonskassen, Kr. 55.000, vil saaledes endda være udekket ca. 26.000, som motsvarer Oprigelse av ca. 8 av de yngste eller 5-6 av de ældre

arbeidere. Tanken med Reisen er altsaa å søke dette hindret naar Saken kommer op i Stortinget.

25.

Arbeiderdeputasjonen har ifl. Aviserne idag, igaar havt foretrede for Statsraaden og Universitets- & fagskolekomiteen og er blit vel mottat.

Modellør Ekreureich-Meyer har efter Tegning av Tverdahl nu lavet prøver til et Pilgrimstegn – Domkirkens Vaaben – som skal bli å selge til Sommeren til 1,50 og 1,0 pr. stk. resp. forgyldt og i Kobber.

Aldersgrænsen for Arbeiderne er nu av Departementet anbefalt nedsat fra 70 til 65 aar, derimot skal funksjonærene fremdeles ha 70 aars Aldersgrænse.

Angaaende den tidligere bebudede Konferance med Byens Myndigheter om Varmeanlegget her, har det hittil, paa grund av den ulyksalige Navnestrid som paagaar om Byens Navn, ikke været mulig å få nogen slik konferance. Ordføreren er idag atter i Oslo, da Saken for Anden gang skal op i Lagthinget.

26.

Montagen av Orgelet er godt igjænge. De største Piper er reist idag. Og endel av Bælgerne er opsat.

27.

Malingen av Nordre Tverskibs Tak er fuldført. Stilladserne blir nu nedtat.

Professor a.d. Vogt, vor bekjendte Mineralog, har skrevet en meget grei Artikkel som Svar paa Ing. Axel Kreftings Svar om Sprekkerne i Koret, som han var heroppe for å faa endel Tal og Bekreftelser til. Artikkelen sendes Adresseavisen og Morgenbladet.

28.

Vi har konfereret med Finansborgermesteren ang. Varmeanlegget, idet vi ikke lengre kan vente paa Ordføreren. Denne (d.v.s. Borgermesteren) mener, at der ikke kan bli Spørsmal om Leverance av Elektricitet til Kirken, da byen ikke til enhver Tid kan garantere dette, men

foreslaar istedet, at man gaar over til Gas. Dette vil derfor nu bli utredet av Komiteen i samarbeide med Gasverkets bestyrer Hr. Neumann.

Ang Omvisninger i Kirken til Sommeren sendes et Forslag herfra til Myndighetene, gaaende ut paa fri Adgang mellem kl. 12-14, ellers 50 øre Entré som tidligere fra 9-12 og 14-21 hver dag fra 1ste Juli, saa lenge, som det maatte vise sig at Fremmedbesøket varer. Efter Prof. Meyers Forslag, skulde Adgangen til Skibet være fri hele Dagen, og Entre kun opkreves for Tverskib og Kor. Vi har derimod fundet, at derved er stor Indtegt vilde gaa os forbi og foreslaar derfor Omvisningen ordnet som ovenfor anført.

Har idag havt en Konferance med de historiske Utstillingers formann ang. eventuelt Engagement av vore Arbeidere som Vaktmandskaper isommer. Formannen lovte å stille sig velvillig.

MARS 1930

2.

Paa Grund av Orgelmonteringen er fra idag Gudstjenesten overflyttet til Vor Frue Kirke.

5.

Likeledes maa nu Omvisningen – regulære- omstilles. Kun Adgang gjennom Restaureringsarbeidets Leder eller formænd.

6.

Malararbeidet for Tverskibstakerne + Orgelets Svellkasser har kostet ca. Kr. 933 utenom Budgettet (Materialer og extra Malerhjelp). (Hertil i Virkeligheten omkr. 1.000 kr. for vore egne Folk.) saaledes at dette arbeide alt ialt kan kalkuleres til henved Kr. 2.000.

Orgelbygger Lønseth fra Steinkjer skal nu paabegynde Nedtagningen av det gamle Orgel, og samtidig ha det daglige Tilsyn med Bygningen av det nye. Herfor er stipenderet en Godtgjørelse av kr. 3.000.

Ark. Tverdahl reiste iforgaars til Oslo for Ordningen med Fragt og Toll for det nye Orgel.

8.

D.D. H. M. Kongen og Kronprinsen er kommet til Byen ianl. Graakallrendene. Ogsaa denne Gang er vi inviteret til Middag i Stiftsgaarden. Kongen har Tilsagt Møte her til Kl. 12 ½.

Ark. Tverdahl Retur. Besluttet å utsette Orgelnedtakningen endda 14 dage efter Presternes ønske.

Et Selskap paa 12-14 utenlandske journalister paa Besøk ianl. Graakalløpene, blev idag omvist: her er et skrekkelig Regnveir, saa Løpene ikke blir nogen Begivenhet som de kunde ha blitt. Der hersker dyp Resignasjon.

13.

Orgelmonteringen har nu paagaat i ca. 3 Uker, og er allerede langt fremskredet. Efter Formanden's, hr. Pollaks Uttalelse, vil Arbeidet fra Monterings Side bli færdig til fastsat Tid. Intonerinen er derimot beskaaret for knap Tid, men vil vel ogsaa kunde avsluttes nogenlunde fuldført i ret Tid.

14.

Det tegner ikke videre bra for den Feststemning, man har tenkt sig og drømt om til Indvielsen av Skibet. Navnestrid og Kantatestrid har sat Sindene i Brand, saa man kan si, at feststemningen, d.v.s. den rette er ødelagt (cfr. nermere herom Avisudklip fra denne periode). Det ser ut, som der hos os Nordmenn altid maa være Strid, vi forstaar vist neppe den Kunst å kunne feste paa den rette Maate.

15.

Ved en statisk nermere Paavisning og Undersøkelse v/ Statikeren, Hr. Direktør Bjørnstad ved N. T. H. av 11te ds. er det nu godtgjort, at det for en eventuel Gulvsenkning i Skibet, vilde medføre Fare for Stabiliteten, om de fremstikkende Graastener under Baserne skulde avhugges eller bare skjæres, om dette lot sig gjøre.

Den av Direktøren utførte videnskabelige-teoretiske Beregning og Undersøkelse bekrefter altsaa vor tidligere Opfatning og stadfester den ang. Saken avgivne Erklæring. Den samlede Belastning paa en Pillar i Skibet er noget over 218 ton.

Arbeidet med Indklædningen av det nye Orgel er overdraget Bygmester E. H. Schistad for en Sum av Kr. 58,55.

Andragende fra Arbeiderne om en Tilleggsbevilgning paa Kr. 75.000 forat undgaa Opsigelse av Folk, er sendt Kirkedepartementet, idet samtidig opplyses, at Kr. 10.000 kan faaes refunderet som Vakthold for de historiske Utstillinger (kræves ialt 85.000). Andragendet er sendt gj. de vanlige Instancer, efter Tilraad av Universitets- & Fagskolekomiteen v/ Arbeidernes Deputasjon forleden i Oslo.

Forøvrigt er, vedr. Gulvhøiden i Skibet nu å meddele, at vi ved fjernelsen av prov. gulv i Vestportalen, søndre portal, har fundet gjenstaaende Rest av gulvflis, som viser, at Gulvets høide ligger 5 á 6 cm over nuværende færdig Kapphvælvtop.

Arkitekt Thiis m/ fru er ifl. Aviserne kommet til Byen, hvor han skal opholde sig ca. 8 dage før Overreise til England.

17.

Efter konference med Orgelbyggerne, bør arbeidet i Koret med farvning av Hvelv m.v. begynde snarest. Vi forbereder derfor dette Arbeidet strax.

18.

Likesaa paabegyndes Forberedelser til å løfte Klokkerne op i N.W. Taarnet. Klokkerne blir lagt op som nu, men arrangeres slik, at man senere kan faa Balanceringning, naar det maatte ønskes.

24.

Nedtakningen av det gamle Orgel begynder. (Blev forleden foreløbig utsat.)

Stilladsbygging under Korhvelvene igang for Maling og Oppussing av Kapperne. Disse har paa enkelte Steder Revner i pussen.

Arkitekt Thiis m. frue returnerer. Tar omkr. 28de mars med direkte Baat fra Fredrikstad til England.

25.

Tilsynsmøte er tillyst til 4de April førstk.

27.

Stilladser bygges op i Octogonen for Opmaling av Hvelvene. Her maa bygges fra gulvet, da ingen Huller er utsat i Kapperne for Stilladsophengning.

27.

Anmodning sendt Thjems finansborgermester om Oversendelsen av Utredning ang. Byens deltagelse i Brændselsspørsmålet for det nye Varmeanlegg. Sandsynligvis blir det nu Tale om Gas istedetfor Elektricitetopvarmning.

Ordningen av Stensamlingen fortsetter med 2 Mand.

Schiølls Relieffer for «Olav» og «St. Maria» (Nordre og Søndre Skibsportaler) nærmer sig sin endelige form og forutsettes å kunne fremlegges til Tilsynsmøte den 4.april førstk.

APRIL 1930

4.-5.

Tilsynsmøte, hvor en Rekke Saker, henved 20 i Tallet behandledes, hvorav de viktigste kan nevnes: Varmeanlegget. Hertil forelaaa nye Utredninger for Gasfyring, etc. Besluttetdes å indhente Anbud paa midlertidigt arrangement for neste Vinter – integrerende del av det endelige Anlegg. Korsalteret: nærmere prøvningen og bestemmelse. Arbeidsstokkens Andragende om forhøiet Bidrag bifaldtes. Forhaapentlig vil det da gaa uten Opsigeles av Arbeidere nu. Gulvhøiden fastsloges (som Christie har forutsat). Gulvet behandles som foreslaat av mig. En del forslag til Arrangement av Toiletter, Pladsarrangementet foran Fronten etc. vedtokes.

7.

De 3 færdige Apostelmodeller blir støpt. Reliefferne for Portalerne gjøres færdig. Emner hertil mottat – 4 Stenblokker fra Mosjøen – forleden Dag.

Gulvet i Skibet – det gamle av tre – rives op og fjernes.

Glasmalerierne i Rosen indsettes.

Brystningsvandring paa Vestfronten bygges. Jernbjelkeunderlaget under Klokkerne i Nordre Taarn fastmures.

Stilladserne paa den færdigmalte del av Korhvelvet nedtas og flyttes til de gjenstaaende Partier.

Det gamle Orgels «Innmat» er fjernet. Stilladser for Nedtakning av prospektet bygges.

Ny Jernbaneorgellast for det nye Orgel Ankommet og opkjørt.

8.

Innbydelserne til Festligheterne her er utgaat for en god Tid siden. Svarene skal være inde inden 15 april førstk. Prøve paa Tryksaker i denne Anledning er vedheftet denne Portokol. (Se pag. 387 – bakerst i boken.)

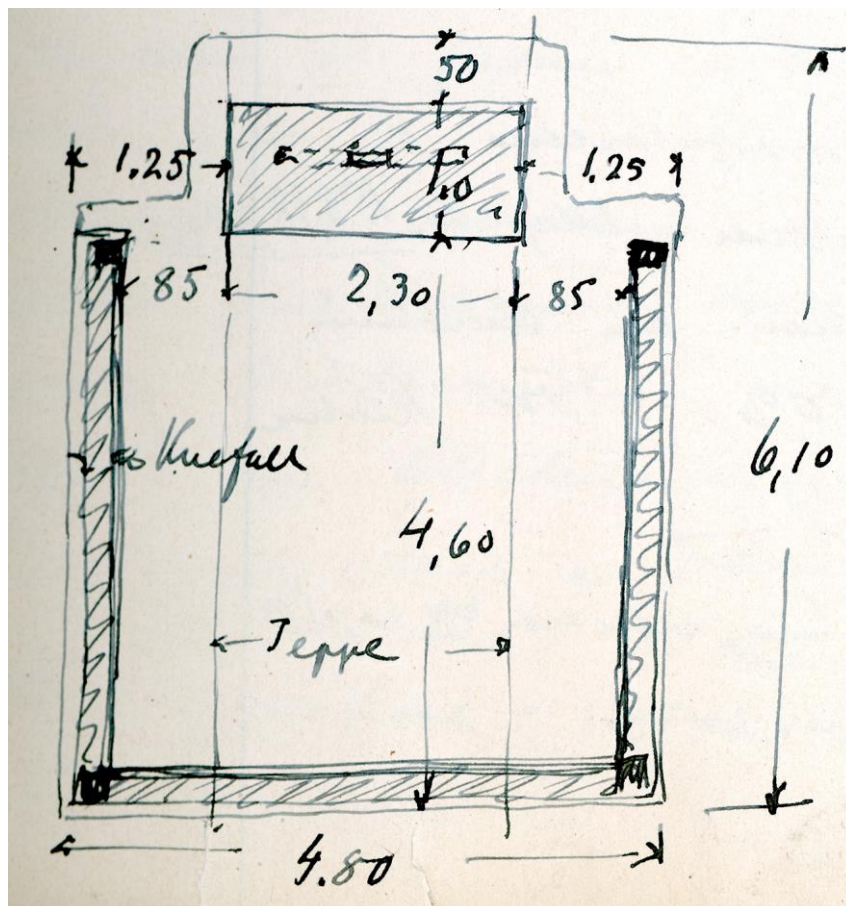
Kielland Retur fra La France. Gjennemgaar sammen med Kolsrud som endda er her, Motiverne for samtlige Vinduer, idet Kolsrud skriver en Fører for disse, saavelsom for Kirken forøvrigt til Sommeren.

9.

Efter Konferance m/ Kolsrud befindes det fordelagtig å overlate Forlaget til Bruns Bokhandel.

10.

Altermodel med platte og Knefald opsat og demonstreret for Geistligheden med Biskopen i Spissen. Man endes om å øke lidt paa Maalene, som efter dette blir følgende:

Podiets Høide over gulv = 20 cm efter ark. Thiis's angivelse i skizze av 23/3.30.

11.

Farvingen av Korets Mittskibshvelv fullføres likesaa i Octogonen, hvorefter nu Stilladser nedtas og overføres til Sideskib og Choromgang. Samtidig med Farvningen foretas Rengjøring av alle tilkommelige Arkitekturdeler. Overalt ligger tommetykt Støv.

Det gamle Orgels Invensjon er nu nedtat og lagret paa Loftet over Sakristiet.

Man begynder saa smaat med Rydning av plassen ved Oplegg av Sten i Arbeidsskurene.

Likesaa paabegyndes saa smaat Nedtakningen av det gamle Billedhuggeratelier, hvor nu samtidig tas form over de godkjendte Apostelstatuer.

12.

Efterat det gamle Tregulv i Skibet nu er fjernet, sættes endel aapninger og grøfter i Hvelvdekket igjen, likesom manglende kappedekker nærmest Taarnet fuldstændiggjøres.

Undersøkelse ianl. Fotografikassens i den nordenfj. Kreditbank sperrede Beløb Kr. 15.838,39 har bragt til Resultat, at man paa Ansøgning muligens kan faa utbetalt 50%. For Resten maa tegnes Aktier.

P. Salthammer, som har arbeidet her ca. 30 Aar, avgaar idag m/ Pensjon.

Ark. Tverdahl indgaar Egteskap m/ Frk. Nathalie Kobro. Parret drar paa Bryllupsreise rundt Kysten.

14.

Orgelbygmesteren Hans Kron sender skriftlig Besked om at følgende Arbeider maa være undagjort til 1ste Mai:

- 1) Nedtakningen av det gamle Orgel med galleri
- 2) Fuldstendig Opbygning av Utstyret med Prospekt
- 3) Forbygning for Rückpositivet
- 4) Trappen til Orgelet

Større Arbeidsstyrke maa altsaa strax settes paa disse Arbeider.

15.

Ved flytningen og opstillingen provisorisk av det gamle Orgelgalleri flyttes først de nu under dette staaende Apostelstatuer (Michelsen) og oppstilles Søndre Side, Skibet i følgende orden fra Pillar nr. 2 fra øst: Petrus, Paulus, Jacobus; paa nordre Side tilsv. Johannes, Andreas, Philippus. De øvrige 6 mere vilkaarlig (Meyer).

17.- 22.

Paaskeferie

24.

Det gamle Orgel er fjernet, og sidste Rest av Orgelgalleriet nedtas idag. Forberedelser til flytning av Michhelsens Apostelstatuer gjøres.

25.

Muringen i portalerne begynder. Likesaa fuldstendiggjøres Hvælv over Kjelleren nærmest Hovedtaarnet.

26.

Opgjør paa Blikkenslagerarbeidet avgjort v/ følgende Maal av Tekningen:

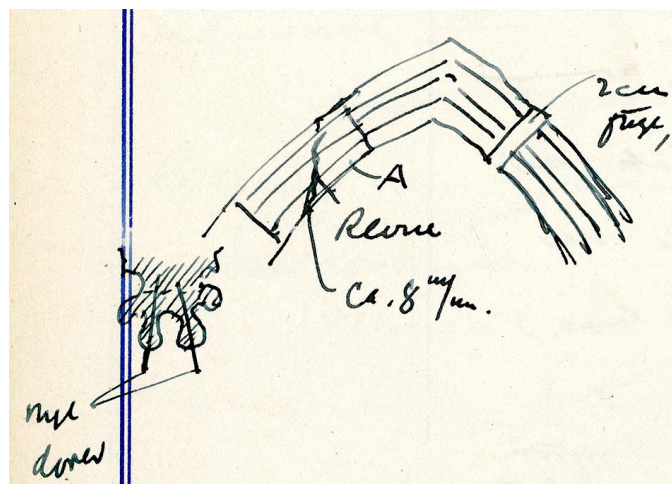
$$\text{Midtskibstak: } 42 \times (12,35 + 0,90) = 556 \text{ m}^2$$

$$\text{Sideskibstak: } (4,15 \times 6,3) - 5,0 \text{ m}^2 = \underline{256.5 \text{ m}^2}$$

$$\underline{813 \text{ m}^2}$$

29.

Ved Befaringen og Malingen av Nordre Sideskibs Hvelvkapper i Koret, viser det sig m.h.t. den der værende Sprekkdannelsen, at denne maa være foraarsaket av, at Væggen har git seg. Dette fremgaar tydelig derved, at Kappen med sin gamle Maling har fjernet sig ca. 1cm fra Ribben – paa et Sted er der ca. 2cm fuge i gurten og den paa motsat side befindende Sten er knust av Trykket. For å hindre partiet A fra å falle ned settes her ind etpar Messingdorer. Det viser sig, at i de fuger, som er aapne er der ikke brukt Dorer, slik som vi i aarrekker har praktiseret det. Dette er en Ulempe, som paakaller større opmerksomhet fremtidig for, hvorledes Sprækkedannelsen videre vil komme til å utvide sig. Alle aapne Fuger renses, og isettes ny mørtel fra Undersiden. Paa Oversiden gjøres foreløbig intet.

30.

Pastor Fjellbu forespør om Plass for Anbringelse av Messehaglerne. Foreslaar foreløbig N.V. Taarn, 1ste Etg.

Aviserne begynner å finne at Orgelet er for stort anlagt. «Adr.avisen» kalder det Domkirkens «Monstrum». Det er ikke utelukket, at flere vil komme til å synes det samme.

MAI 1930

1.

Halv fridag.

Her arbeides nu livlig og intenst paa alle fronter til forberedelserne for Sommerens festligheter:

Det gamle Orgelprospekt er opsat for det nye Orgel.

Hvælmalingen og reparasjon av Sprekker i Sideskibshvelvene fortsetter.

Hvælvkomplettering om Skibets Kjeller nærmest Hovedtaarnet fortsetter.

Orgelbygningen er igang med 8 Mand.

Marmorplater og Sokler i Vestportalerne mures ind.

Portalmuringen settes igang.

Rosevinduet's glASFelter indsettes. Selve Rosen snart færdig.

Det gamle Billedhuggeratelier nedtages og fjernes.

Stenlagret ordnes i en Mur langs Kongsgaardsgaten og Ark. Christies gate. Smeden laver gelænder til Trap for Stensamlingen, hvis Ordning skal være færdig til 10/5. Reliefferne for begge Skibets Portaler samt do. for Kongeindgangen hugges. Sidste Haand legges paa Konstruksjonen for Klokkerne, som med det første skal heises op i nordre Taarn.

2.

Den første Intonatør for Orglet, finnen Hunander ankommet og tar fat paa Intoneringen.

Transformatoren i Kjelleren utbyttes med en større av Elektricitetsverket, idet Strøm herfra skal tas ut til Erkebissegaarden og den historiske Utstilling.

48 m³ Sand til Gulvet bestilt og kjøres fra Bil direkte ind over Hvelvet.

Det meddeles fra Dep.tet gj. de historiske Utstillingers Kontor, at der skal avgives 20 Mand herfra til Vakter isommer for en samlet Sum av Kr. 13.000 (tilbudt 10.000).

Det blir haardt nu å avgi saa mange Mand, da her endda er meget å gjøre. I værste fall faar vi ta endel Overtid tilhjælp, - om det skulde vise sig paakrevet.

5.

Det gamle Billedhuggeratelier er jevnet med Jorden. Hvælmalingen i Koret fullført ogsaa i Sideskibene.

Apostelfigurerne i Koret er flyttet over til Skibet og opstillet paa dertil paa Forhaand opstøpte Platter.

9.

Glasset i Rosevinduet kommet paa Plads. Stilladser indvendig rives. De sidste Glasdeler fastsettes i løpet av Uken.

Olavsantementalet hentet fra rikshist. Utstilling. Skal overleveres imorgen av Dir. Mackeprang, Kjøbenhavn i nærvær av Kongen og Kronprinsen.

10.

Den rikshistoriske Utstilling, hvori indbefattet Domkirkens Stensamling aapnes idag under festlige former av H. M. Kongen.

13.

De store Klokke er kommet op paa sin nye Plass i N. W. Taarn. Nermere Fastleggelse av Plasseringen i Skibet konferertes idag med Stiftsdirektion og H. M. Kongen.

14.

Gulvets Utpussing paabegyndes v/ A/S «Jernbeton». Man er paa Grund av Orgelintoneringen nødt til å bortsette dette Arbeide for ikke å forstyrre Intonatørene for længe utover i Juni og Juli.

Selve Arbeidets Utførelse blir derved ogsaa hurtigst og billigst utført.

15.

Von Krogh's Gravsted, som blev saa derangeret ved Utførelsen av Kloakarbeidet i 28, er nu istandsat og bragt i skjøn Orden v/ Restaureringen (omkostn. ca. Kr. 100).

Det spøker stygt for Orgelets Rückpositiv. Sandsynligvis blir det fjernet, da det gør sig litt for sterkt gjeldende i Indsynsperspektivet.

Olavsantementalet er midlertidig anbragt i den ildfaste Celle v/ Lektoriet.

19.

Hr. Strebel i firma Steinmeyer & Strebel er ankommet og gaat igang med Intoneringen. Han forlanger absolut Ro, og dette vil da bli forsøkt efterkommet, hvilket imidlertid foreløbig iallefald vil bli noksaa vanskelig.

Rückpositivet fjernet.

Den mindste Klokke paa Plads.

Nedtakning av Vestfrontstilladset paabegyndes for Alvor.

23.

Anbudene paa Varmeanlegget indkom idag og viste følgende Resultat.

1) K. Lund	Kr. 25.775,-
2) Chr. Setsaas a/s	Kr. 27.600,-
3) Setsaas & Co	Kr. 27.925,-
4) J. Nebelung	Kr. 29.720,-

31.

Besøkende begynner allerede å indfinde sig i store Skarer. Omvisningen vil derfor nu fra 5/6 bli gjenoptatt fra 12-2 hver Dag, som er den eneste Tid, Orgelintonatørene kan gaa med paa.

JUNI 1930

1.

Den store Trøndelagsutstilling aapnet av H. M. Kongen. Med et Slag er Livet i gatene som forandret. Fra nu av paagaar Landsstevne og Møter omtrent daglig, saa her vil strax bli folksomt i Kirken. Nu er heldigvis det grovste unda i Skibet. Gulvet er færdigstøpt. Igjenstaar endda fjernelsen av Nordhagens gamle Kontor, som har været indredet i N.W. Taarn. Her er nu Glasmalerierne indsat og gjenstaar kun indsetning av Vindussøiler, endel rep. m.v. Hvælvet er farvet.

Forberedelser til Landssangerstevnet som skal ha Koncert her i Pinsen gjøres.

2.

Vi er paany H. M. Kongens gjæster ved en Souper i Stiftsgaarden. H. M. Kongen uttalte til os ved denne, at have vilde se opom Domkirken idag d. 3de Kl.12.

3.

Precis kl. 12 kom H. M. og blev sammen med sine Kavallerer vist rundt. Bl. a. op i selve Orglet, for hvilket H. M. lot til å interessere sig meget.

5.

Omvisningen settes paany igang fra 12-2. En ung stud. theol, Karl Mathiesen er engageret som Hjælpeomviser før denne specielle Sommer.

Oprydningen av Sten paa Vestfrontplassen nærmer sig fullførelse. Likesaa Rivningen av Stilladserne foran Fronten. I Løbet av Maaneden haaper vi å ha alt iorden.

Juni, Juli, August:

Det blev en saa travl Tid utover fra Sidste Dagboksoptegnelse, at nogen Journalisering foreløbig maatte sløifes.

Hvad der i denne Tid er utført av intenst Arbeide, og hvilken Spenning den har levet i, som skulde faa alt til å klaffe, kan ikke godt beskrives, noget slikt maa opleves.

Men nu, da alt er over, faar vi være glad, at alt gik saa pent iorden, som det gjorde.

Det vanskeligste paa Slutten var Besøket av de tusener og atter tusener, som skulde se og delvis bruke Kirken, før det hele var iorden. Samarbeidet mellem Bygningsfolk, Orgelfolk, Høittaler-anleggets folk, o.s.v. var ofte særdeles vanskelig, og der var en stadig kamp mellem disse forskjellige brancher for å få sit eget arbeide fremmet. I lang Tid maatte derfor meget arbeide utføres om Natten (spec. Orgelintoneringen).

Her har nu i denne Tid været en konstant Strøm av Besøkende, og Besøket kulminerte naturligvis omkring Olavsuken – 29. Juli. Om alle Festligheter og Anledninger, vil man finde utførlig Besked i Avisutklipsprotokollene (Bibliotekshylle no. 1).

AUGUST 1930

28.

Saa er vi kommet til det mindre hyggelige Tidspunkt, da Arbeidsstokken maa indskrenkes. Idag kom fra Departementet Ordre om Opsigelse av den halve Arbeidsstok.

SEPTEMBER 1930

1.

Denne Opsigelse er nu effektueret for 24 Mand til fratredelse pr. 1ste mars 1931. Avgjørelsen skal dog treffes av Stortinget.

7.

Paa Andragende har Bygningsraadet tilladt paabygning av en Kontoretage over vore nuv. Kontorer. (Kontorer for den nye Leder m.v.) Dette Arbeide vil bli igangsatt, saasnart man nu faar Folk tilbake fra Ferien.

Det nye Gravmonument paa Prof. Olaf Nordhagens Grav er nu reist, og skal avsløres og overgis til familien omkr. den 18de ds.

16.

Byggearbeidet for Kontorbygningen igang med Sammenskjæring av Bindingsverket.

18.

Avsløringen av Nordhagens Monument fandt Sted idag kl. 1 Middag i nærvær av Familien, Tilsynskomiteen og en Rekke Kolleger, Venner og Publikum. Monumentet overgas av formannen i Indsamlingskomiteen, Ing. Roscher Lund. En Avskjedstale holdtes av Arkitekt C.J. Moe og Olaf Nordhagens far, Joh. Nordhagen takket paa familiens Vegne. Der var pyntet med de vakreste blomster og Kranser.

Tilsynsmøte aapnedes Kl. 10 frm. Formiddagen medgik til Behandling av Spørsmålet om Orgelets flytning, idet Protest mot den nuværende Opstilling var indsendt til Departementet fra 38 norske Arkitekter, Kunsthistorikere og Arkeologer. Forslag til Svar fra Tilsynskomiteen gjennomgikkes og omredigertes.

Mens Thiis og Albertsen var fraværende under den første Del av Møtet behandlet Tilsynskomiteen Spørsmålet Kielland og hans Gageforhold. Til vor forbauselse uttalte Tilsynskomiteen senere under Møtet som sin Avgjørelse, at Tilsynskomiteen ikke alene indvilget i Kiellands Lønkrav paa Kr. 14.000 i forhold til Bugettet 28.000, men til og med, uten å være Anmodet derom, mente det var rimeligt om man ogsaa for kommende Budgetaar fastholdt et Budget paa Kr. 32.000, hvorav 1800 til Ark. Kielland. Da saken laa saaledes an og saa og si blev forhandlet for lukkede Døre, fandt Lederne ikke å kunne legge sig op i dette Spørsmål, selv om Disposisjonen syntes os noget underlig. Under næste Dags Møte frafaldt da ogsaa ark. Kielland det av Tilsynskomiteen foreslaatte Budget idet han selv overfor Fylkesmann Klingenberg ved forskjellige Leiligheder har forespeilet en betydelig Senkning av Glasmalerverkstedets Budget. A.A. H.T.

For prøvning av Høittaleranlegget, som fremdeles ikke befindes å virke tilfredsstillende, blir det nu lavet en provisorisk Prekestol, som kan flyttes og oppstilles efter Behag paa forskjellige Steder.

Efter ferien er Arbeidet med Hugning av «Kristus fødsel» – Stinius Fredriksen's Relief over Kongeindgangen – atter optat og vil antagelig kunne oppsettes paa Plass i næste Maaned.

20.

Paa sidste Tilsynsmøte har prof. Meyer frasagt sig Stillingen som formand, og istedet valgt ark. Magnus Poulsson, Oslo, med Meyer som adjungerende Medlem i Trondhjem (foreløbig Ordning). Ved denne Leilighet holdt Professoren en Tale, hvori uttryktes hans Glæde over å ha oplevet fullførelsen av Skibets Interiør.

22.

Vi har sammen med professor Watzinger en Konferance med Generalen vedr. det proj. Varmeanlegg m/ fyrhus paa Erkebispegaarden.

SEPTEMBER 1930

23.

Domprosten purrer om Varmeanlegget. Meddeles Sakens nuv. Stilling. Mener, Express maa sendes Departementet for å få Arbeidet igangsatt. Møte herom vil bli tillyst.

Vedr. proj. Honorar kr. 12.000 for Varmeanlegget er der paany konfereret efterat endel sent Arbeide er utført. Professoren staar ved den Oprindelige Opgave. Hittil er utbetalt:

Watzinger	5.000
Wangsmo	2.250
Barre	1.030
Vangsmo	<u>950</u>
	9230

Hertil kommer Vangsmo Kr. 900, Watzinger 1870, tils. 12.000 for den endelige Utførelse.

(Skrevet i margen:)

Næste dags Møte frafalt da ogsaa ark. Kielland det av Tilsynskomiteens foreslaate budget idet han selv overfor Fylkesmann Klingenberg ved forskjellige leiligheter har forepeilet en betydelig Senkning av Glassmalerverkstedets Budget.

A.A

H.T

27.

Jeg reiser bort paa nogen Dagers Ferie.

OKTOBER 1930

9.

Retur fra Ferie.

10.

Vinteren setter ind med snestorme og et ufyseligt Veir og under dette er man nu igang med Reisningen av den nye Kontoretage paa Administrasjonsbygningen. Efterat planerne har passeret Tilsynskomiteen, blir det ifl. denne paakrevet å gjøre den forandring, at Snekkerverkstedet flyttes ut av Kontoromraadet. Nyt Snekkerverksted blir da å bygge efter Forslag av Thiis over Maskinhuset, som en 2den Etage. Dette vil antagelig kreve ca. 4.000 kr. mer i Utgift.

10.

Efterat nu Utstillingen er slut, er den samlede Arbeidsstyrke atter samlet, med Undtagelse av nogen faa, hvis Ferie endda ikke er utløpet.

Under mit fravær paa ferie, er en av vore gamle, trofaste Arbeidere vandret bort, nemlig Olaf Næss. Han virket her i 32 aar, og var en av vore bedste Folk. Begravelse paa Lademoens Kirkegaard igaar.

Varmeanleggssaken er foreløbig ikke kommet videre, da Statsraaden var bortreist, saa en tillyst Konferance mellom Watzinger, Dompresten og ham ikke kunde komme istand som tenkt.

Vi underhandler med Trøndelagsutstillingen om kjøp av Celotex for Kontorbygningen og Skillevegg mellem Skib og Tverskib, for Kontoret 500m² til vegger og Tak, 140 m² til gulver, II. sort (m/feil), for Skillevegg 300 m² (regnet dobbelt).

13.

Efter Opstilling av Timetallet for Vaktholdet isommer er der ifl. Form. Berg medgaat 17.888 timer. Hertil kommer endel Overtidstimer, som ikke vil honoreres av Utstillingen, idet denne kun regner regulære Timer.

17.

Der arbeides videre med planerne for kontorbygget, idet enkelte Forandringer fra de approberte planer viser sig ønskelig. Selve Byggarbeidet fortsetter dog uantastet herav.

20.

Paabegyndes Opsetning av Skillevegg mellem Skib og Tverskib (i vestre Taarnbue). Utføres som Bindingsverk med Celotex belæg paa begge Sider.

24.

Ansøkningerne til de forskjellige Institusjoner vedr. det nye Varmeanlegg utsendes.

25.

Aviserne meddeler, at der i Statsraad er bevilget kr. 20.000 til Varmeanlegget. 1ste Byggeperiode kan dermed igangsettes.

Kontorbyggets Tak er færdigt.

Vi har omtrent i etpar Uker været beskæftiget med endel Efterarbeider i Stensamlingen, som opdeler sig i endel forlangte Utbedringer av Militæretaten av hensyn til Brandfaren Nærmere Oprydning og Ordning av en større Samling Sten, som foreløbig var opbrakt i Lavethuset, men ikke ordnet.

27.

Professor Meyer er i Statsraad meddelt Avsked i Naade som professor ved N.T.H. Han fylder 70 Aar iovermorgen.

29.

Professor Meyer oplevet idag en vakker 70-Aarsdag med Hyldest fra mange Institusjoner og Venner. Blomster og Telegrammer i Haugevis. Fra Domkirkens Restaurering v/

Tilsynskomiteé og Kunstnerne overbragtes en vakker og morsom Tobakskop fylt med deilig Tobak, og hvorpaa var indridset samtliges Navnetrekk, ialt 10 Mand. (Koppen tegnet av arkitekt Thiis.) Desuten en deilig Blomsterbukett.

30.

Vestfrontplassen lukkes nu successivt ind av de nye Arbeidsskur. Klosettanleggene, som isommer var indrettet i Verkstedsbygningen er paa Flyttefot, og Kontorbygget gaar jevnt fremad.

Ny Skillevegg mellem Skibet og Tverskibet fullføres idag, likesom den gamle Prekestol flyttes tilbake, ikke til sin oprindelige Plass, men settes paa Korgulvet under 2det Hvelvfelt fra øst paa Nordsiden.

For vort nye Arkivrum, som skal bygges i Verkstedet har jeg snuset op en brukt Panserdør, som vi faar for 50 Kr.

Thiis arbeider med en plan for et Paramentrum til de nye paramenter. Dette agtes utført mellem Sakristiet og Koret. I den anledning er her foretat nærmere Opmaalinger.

Der arbeides i Varmekomiteen med å få Kontrakten med K. Lund istand for første Byggeperiode av Varmeanlegget. Komiteen er nu kommet til, at de i Fyrhuset installerte Kjeler og Piper er bedre end først av forutsat, saa det muligens ogsaa kan komme paa tale å sløife Anlegget paa Erkebispegaarden. Dette skal nu nermere undersøkes. (Prøvefyringer er foretat som hentyder til dette).

NOVEMBER 1930

3.

Orgelets Spillebord indgjærdes med et Forheng baade for å holde Publikum borte fra Organisten, som forstyrres deraf, og for å lune Spilleplassen, som er noksaa utsat for Trekk.

12.

Varmeanlegget igangsettes med Meisling av Gjennomganger og Opførelsen av Stilladser i Tverskibet.

De første 10 m³ Marmor fra Fauske ankommer og opkjøres.

Arbeidet med det nye Arkiv igangsettes. Utføres av a/s Jernbeton.

19.

For fremføringen av Varmedningen lang Nordvestre Taarnpillar kreves endel Forandring av i Orglet. Ledningen gaar op gjennom Orglet. Paa Ledningens plass som var forutsat ivaar er der trods bestemmelse dengang blit placeret en Stok, som maa væk. Understøttelsen skaffes derfor ved en ny Stok placeret til Siden.

Tilsynsmøte skal holdes fredag førstk. den 21de nov., hvor da prof. Meyer vil præsidere for sidste Gang.

25.

H.M. Kongens 25-aarsdag som Norges Konge erindres herfra med et Hyldnings- og Takketelegram, undertegnet: Meyer, Thiis, Albertsen. (se Kopibok pag. ..)

Varmeanlegget gaar raskt fremad. Det viste sig, at ogsaa Piper (Rückpostivets) matte flyttes, idet intet Hensyn var tat ved deres Placering til Varmerørene som skulde op langs nordvestre Taarnpillar.

Ianl. Spørsmålet om Isoleringen av Hvælvne og Sideskibstakene, er idag foretat følgende approximative Beregning av Flaterne, idet der er regnet brutto flater, incl. Ribber.

Korhvælv	420 m ²
Høikoret	80 m ²
Taarnet	175 m ²
Skibet	<u>700 m²</u>
Sum	<u>1.375 m²</u>

Sideskibstakene:

Koret	176,5 m ²
Høikoret	85,8 m ²
Skibet	533 m ²
Sum	<u>795,3</u> = rundt <u>800 m²</u>

Regnes til Hvælvene Kork á kr. 6 og til Takene Celotex á 2,25 faaes en Totalsum hertil nødvendig av ca. kr. 10.000, fordelt med ca. kr. 4000 paa Taarn og Østskib, samt ca. kr. 6.000 for Skibet.

I henhold hertil indsendes nu planerne for det nye Fyrhus til Departementet, idet opgives følgende Summer:

Varmeanleggets	1ste Byggeperiode (K. Lund) Koret	kr. 28.575
	2den Byggeperiode Skibet overslag	kr. 20.000
	Hvælvisolasjon taarn & Østs.	Kr. 4.000
	3die Periode Fyrhus m.v.	kr. 17.350
	Hvælvisolasjon, Skibet	kr. 6.000
	Konsulenthonorar	<u>kr. 12.000</u>
		<u>Kr. 87.925</u>

Nærmere, definitiv Oversigt bebudes inden Budgettaarets Utgang, baseret paa Anbud.

Ute paa tomten er nu Plankeindhegningen igjen iorden, Storkranen reist, og Skinnegangen er under Legning. Den isommer langs Gaterne lagrede Sten flyttes igjen frem, saa Arbeidsskurene kommer tilbake til sin gamle Skikkelse.

Ved sidste Tilsynsmøte den 21de ds. blev fremlagt Forslag til Bygging av et Paramentrum mellom Sakristiet og Koret. Saken utsattes i Paavente av bygningshistoriske Utredning paa dette Punkt, hvortil Ark. Tverdahl besluttedes anmodet å medvirke.

Gabriel Kielland hadde til Møtet utført en Prøveopstilling til Ændring av Rosevinduet's Glasmalerier. Der ønskedes en ny og endelig nærmere Prøve, før Beslutning fattes om dette Arbeide, som i Tilfelle vil bli ganske omfattende.

Vi har med etpar Mand i nogen Dage været beskæftiget med å tætte alle Aapninger som forarsaker Trekk ind i Tverskib og Kor. Der gjøres døre mellem Tverskib og Kleristorium i Skibet, og sørges for, at der overalt tættes. Naar alt er iorden, skal Kirkens Fyrbøter overta alt Eftersyn, saa Restaureringen for fremtiden slipper å motta de sædvanlige Klager over Trekk i Kirken, hvilket hittil stadig har lagt Beslag paa Restaureringens Folk.

Besluttet å formindske den projekterte Høide i de nye Kontorrum, undtagen for Tegnesal, Trap og Bibliotek, ved Indleggelse av et extraloft.

30.

De fleste Gjennemslag for Varmeledningerne i Kor og Tverskib er nu Slaat. Der gjenstaar endel for Hovedtaarnet. Gjennemslagene har gaat bedre end forutsat.

DECEMBER 1930

4.

Kontorbygget paa det nærmeste færdig utvendig. Trappehus og indv. Arbeide i Sving.

Idag har de Militære godkjendt de i Stensamlingen forlangte og utførte Arbeider til Sikring mot Brandfaren, hvorfor al Assurance hermed bortfaller. (Policen utløper 11/12.30.)

4.

Arkivet for Tegninger m.v. i Stenhuggerverkstedet er nu færdigstøpt. Pussen gjenstaar. Der er fortsat paa Vestfrontplassen med Utkjøring av den i Sommer mot gatene oplagte Sten, hvorefter plassene under Skurene forsynes med Tregulv, samt anbringes Skinnegang. Paa Østsiden av Portindkjørselen anlegges Skur for Sand og Murmaterialer. For Vaskning av Sanden haves her fra før Kloak og Vand. (i det gamle, nu fjernede Billedhuggeratelier).

Vore to døvstumme har i løpet av Høsten været beskjeftiget med Hugningen av St. Fredriksens Relief over Kongeindgangen. Dette Arbeide er nu paa det nærmeste tilendebragt.

5.

Utvendige Stilladser for Kontorbygget paabegyndes revet.

En lengere Utredning ang. de økonomiske forhold oversendes tilsynskomiteen, hvorav fremgaar, at der for 1930/31 trenges en Efterbevilgning paa 50 tusen kroner.

6.

Under 13. okt. sidstl. (Pag 338) er anført vedr. vort Vakthold isommer ved de rikshistoriske Utstillinger, at der var medgaat 17888 timer. Disse angaar de av os utlønnede timer. De for Utstillingerne effektive Vakttimer utgjør imidlertid kun ca. 15800 timer, hvorefter Refusjoner á 50 øre pr. time skulde utgjøre omkr. 7.900 kr. Imidlertid maa Restaureringen godtgjøre Mandskaperne ogsaa for Søn- og Helligdage med alm. 100 %s Tillegg saaledes. Disse Timer utgjør tilsammen ca. 6.800 timer, hvilke blir godtgjort med tilsvarende Fritid, saaledes, at ingen extra kontant Betaling utenfor Budgettet blir nødvendig.

8.

Sidste Lørdag Efterm. (6/12) fik jeg en allarmerende Oprigning fra Kirketjener Borthen, som meddelte at «det røk fra Orglet». Ved øieblikkelig å ta en Bil ned til Kirken, viste det sig, at ved benyttelsen av Orgelet til en Brudevielse Lørdag Eftermiddag, var en av Motorene i Kjelleren opbrændt, og hadde foraarsaket, at Røk trengte op i Kirken og hadde sat Sindene i Bevegelse. Den opbrændte Motor maa nu utskiftes.

11.

Ved Porten mot Kongsgaarden indrettes nu Sand- og Materialbod. Forøvrigt fortsettes med Innlegning av Gulv i Arbeidsbarakkerne og Flytning av Sten.

Varmeanlegget er saapass langt fremskredet, at Vand tenkes paasat Systemet en av de første Dage.

13.

Vand paasat Rørnett. Pumpens placering forberedes.

18.

Pumpene arriverer. Tanken, som er placeret over Vestskibshvelvet paa Jernbetondrager, indkledes med et lite Hus av Panel og Celotex for bedre Isolasjon. Pumpene opsettes.

19.

De nye Stigeledninger males. Div. Utbedringer med Sangertribune, Portierer m.v. under Orgelet utføres.

22.

En flerhet av Arbeiderne begynner med «Avsoning» av optjent ferie fra Riksutstillingen isommer, saa vi f.t. har bare omtrent halv Arbeidsstyrke.

23.

Endel av Stilladserne for Varmemonteringen i Tverskibet fjernes. De hovedsageligste maa dog fremdeles staa. Endel av Varmeribberørene som monteres paa Tverskibsgulvene lækker, og maa tettes. (Støpningen utf. av Ørens mek. Verksted her).

F.t. er flere trearbeidere borte paa grund av Sykdom, Ferie, m.m. saa Fullførelsen av vort Kontorbygg, i det sidste har stagneret betragtelig. Desuten begynner Julen å gjøre sig gjældende, saa man kan si, at det i øieblikket ikke hersker nogen større Drift fremad i Arbeidet.

Den for en Tid siden mottagne Marmorlast (30 ton) er nu en Tid prøvet ved Hugning av endel Flis til Tverskibet, (for de Partier, som er oprevet for de nye Varmeledninger). Materialet viser sig å Svare til Forventningerne, idet det netop har de Egenskaper som maa stilles til saadant Gulvmateriale.

30.

Aaret 1930 slutter i Stilhetens Tegn. Paa Grund av forannevte Ferier, er her f.t. en reduceret Arbeidsstok, saa man kan si, at Driften hviler. De Folk, som er opsagt, er, som rimelig kan være, i slet Humør, og det er vanskelig å få nogen fart i arbeidet. Idetheletaget er det vanskelig å tenke sig nu den Stordrift, vi hadde for et halvt halvt Aar siden. Men dette er jo en Gjentakelse av Domkirkens Skjæbne gjennom Tiderne: op og ned – Velstand og Fattigdom – i rik Skifter. Forresten staar denne Tilstand i nøie Sammenheng med Tilstanden i Byen og

Landet forøvrigt, idet det vel er længe siden Tiderne her har været saa daarlig og Pessimismen har bredt sig slik som netop nu.

Lad os derfor haape, at det nye Aar, som snart ringes ind maa bringe nyt Haap og nye Tiltak for vor kjære gamle By!

FINIS ANNO MCMXXX

1931

JANUAR 1931

2.

Det nymonterte Varmeanlegg i Tverskibet har fungeret utmerket i Helgen. Der har været en jevn og lun temperatur, endda tilknytningen i nordre Tverskib ikke var fuldført. Dette sidste Arbeide utføres nu, og naar denne Del av Anlegget kommer med, vil naturligvis det Hele bli endda mere tilfredsstillende.

3.

For første gang i Restaureringsarbeidets Historie kan noteres, at vi paa vore Kontorer har faat Vaskeservant med rindende Vand. (Fra de isommer i Verkstedet anordnede Publikumstoiletter har de nye Kontorlokale faat overta de ledigblevne Servanter.) Foruten i de nye lokaler i 3die Etage er ogsaa paa samme ledning tilknyttet Servant i 2den Etage (mit nuverende Kontor).

5.

Efter Konferance med prof Watzinger bestilles nu en Extrapumpe til Varmeanlegget, (Reserve) som var forutsat for fortsettelsen.

17.

Dekret fra Departementet er kommet om, at vi skal betale det nye Høittaleranlegg, som er monteret i Kirken (Kr. 6.700). Av Restaureringsarbeidets Kasse. Ianl. herav er Besked sendt Departementet at Beløpet maa legges til vort Andragende om Efterbevilgning av kr. 50.000 for 1930/31.

19.

Departementet har ianl. Opsigelsen av 24 Mand meddelt i Skrivelse av 6. ds at Arbeidet ved Ringvoll Sanatorium ikke kan komme igang, før endel forandring i planerne er iorden. Vedlegger Gjenparter av Skrivelsen mellem deptet. og Statens bygningsinspektør vedr. denne Sak. Stillingen drøftedes i et Møte paa Stiftsdireksjonens kontor den 12te ds. og enedes man her om, at en Utredning av Forslag skulde sendes herfra.

Kontorrummene er nu færdige fra Snedkernes Haand. Thiis' eget kontor er helt færdig ogsaa fra Malernes Haand og blir tat i Bruk en av de første Dage. Der gjenstaar nu ganger, Bibliotek og Trapper, saa der gaar endda nogen Tid før det hele kan være iorden.

For Menighetskirken indrettes et mindre avlaast Rum i Vestskibets Kjeller til Opbevaring av Matter og forskjelligt Utstyr, som i den senere Tid har ligget henslengt i Lektoriet. Den likeledes her placerte store Domkirkemodel er det nu Meningen å fjerne herfra, idet den tas op i den nye Kontorbygning, for å bli avstøpt og forandret til å gjælde Thiis's Utkast.

Alt vort gamle Trevirke, Stilladsmaterialer m.v. som isommer blev tilladt lagret paa Marinen er nu ifølge Militærvesenets ønske tat tilbake og lagret paa Vestfrontplassen.

23.

Stilladserne som var monteret i Tverskibene under Utførelsen av Varmeanlegget blir nu fjernet.

Føringsjern monteres i Heiseskakten.

27.

En god Del Parapetsten, som før Festligheterne isommer var paabegyndt og halvfuldendt gjøres nu efterhvert færdig av de Stenhuggerne, som nu efterhvert indfinder sig efter sine «utsonede» ferier.

28.

Etpar Mann av Arbeidsstokken vil om faa Dage reise ned til Oslo for å søke Opsigelsesfristen forlenget ut over et kortere Tidsrum, inntil Arbeidsforholdene kan ha bedret sig noget, idet det i Utsigt stillede Arbeide paa Ringvoll Sanatorium ikke kan komme igang saa tidlig, at Beskjeftigelse der strax kan opnaaes.

F.t. herjer Influenzaen sterkt overalt i Byen, og en stor Del av Arbeiderne, samt ark. Thiis og forretningsføreren er sykmeldt.

29.

Man kommer successive igang med Hugning av Marmor til Skibets gulv.

FEBRUAR 1931

2.

Vor Formand, hr. Berg fylder idag 50 Aar. Han har nu tjenestegjort allerede i ca. 32 aar, hvorav de sidste ca. 8 aar som formand. Formand Bergs sympatiske Vesen og hans Akuratesse i alt hvad der angaar formandskontorets skriftlige Arbeider gjør, at han er meget avholdt baade av over- og underordnede.

3.

Deputasjonen herfra, d'Herrer Hoem og Karlsen hadde idag Foretræde for Universitets- og Fagskolekomiteen, og blev ifl. Avismeddelelse vel mottat. Der vil bli set paa Andragendet med al mulig Velvilje.

5.

Høittaleranlegget skal bringes til endelig, permanent Skikk. Ianl. herav stiller vi en Snekker til Raadighet. Det hovedsageligste gjenstaaende er å få alle Ledninger lagt permanent, likesom Høittalerarrangementet ved Orglet og i Skibet nu skal faa sin endelige Utforming. Det blir herunder ogsaa Spørsmål om å bringe Prækestoler tilbake til sin gamle Plass (med Adgeng fra Koromgangen).

6.

Det viser sig nu, efterat Tverskibet er kommet med i Opvarmningen, at Orgelets Trepiper, Bælger etc., ikke staar, idet treverk sprekker, og feil opstaar baade her og der. Lønseth, som er den, der har Tilsynet med Orglet, har nu havt en lengere Job med aa bringe alt saapas brukbar Stand, at der kan konserteres. F. t. har vi Orgelvirtuosen Georg Kempf fra Wittenberg her, som gir en Serie Konserter til Indtegt for Domkirkens Guttekor. Lønseths Opfatning er, at Steinmeyer maa tilsende nogle av sine Folk for å bringe Orgelet i fuld Orden, og mener at alt Arbeide, som nu er utført, hører ind under Steinmeyers Garanti. I Henhold hertil er Lønseth anmodet om å avgi en faglig Erklæring om de forandringer og feildannelser, som er opstaat, siden Fyringen kom igang, hvilken Erklæring saa vil bli tilstillet Steinmeyer gjennom Restaureringsarbeidets kontor.

Igaar oversendtes gjennom Prof. Meyer Departementets Meddelelse av 24/1 om, at der ikke kan bevilges noget Beløb til Oprettelse av en Antikvarstilling, til arkitekt Tverdahl. Man beklager dypt, at vore Henvendelser ikke har ført frem.

Hvelvisolasjonsmaterialet: Vor Indstilling: Bergs Maskin a/s hersteds, kr. 4,40 pr m² for 40 m/m Kork er godkjent av Tilsynskomiteen. Da imidlertid hittil intet er bevilget til dette Arbeide, maa vi foreløbig la denne Sak bero.

10.

Igaar og idag flyttes alt Material av Bøker, Tegninger m.v. ned fra Ark. Tverdahls tidligere Kontor, og vil efterhvert bli ordnet og arkiveret. Tverdahl blir selv med for å ta vare paa enkelte Ting, som tilhører ham selv.

Presten og Orgelvirtuosen Georg Kempff har nu gitt en Serie Orgelkonserter her til Indtegt for Domkirkens Guttekor. Hr. Kempff skal ogsaa fra os faa eftersendt en hel del Billedmateriale fra Domkirken, idet han av Interesse for denne agter å holde endel Foredrag i Tyskland. Han snakket ogsaa om, at han vilde besøke Keiser Wilhelm i Doorn og vise ham, som den gamle Beundrer av vor Kirke, hvor langt Arbeidet nu er skredet frem. Hr. Kempff har som Barn spillet for Keiseren, og lot til å være en personlig Ven av ham.

Hr. Lønseth har nu avgitt en Rapport om Orglet, hvorav fremgaar, at spesielt Soloverkets Høitrykslade maa bringes i driftssikker Stand eller muligens utbyttes. Likesaa Belglue, som staar i forbindelse med denne. Mange av Orglets Trepiper har slaat revner og maa utbedres, liksom Vindlader og Luftkanaler maa tettes. I forbindelse med denne Rapport fra Orglets tilsynsmand, vil ogsaa førnevnte Georg Kampff paa vor Anmodning fremholde for Fabrikanten, hvad der maa gjøres for at faa Orgelet i fuld og hel Stand, efterat han nu ved de førnevnte Konserter har havt Anledning til å erfare, hvor det har Klikket.

Thiis har sendt en Henstilling til Universitets- og Fagskolekomiteen om å få beholde det paa Budgettet foreslaaede Beløb til Tegneassistance, hvilket var strøket i Stortingsproposisjonen.

13.

Ovennevnte Lønseths Rapport ang. Orglet er nu gjennom Stiftsdireksjon og Departement oversendt Orgelbyggerfirmaet Steinmeyer med Anmodning om å ordne Saken.

Inventar, Bøker, Tegninger m.v. fra ark. Tverdahls Kontor i n.v. taarn flyttes nu ned, og ark. Tverdahl besørger Gjennemgaaelse og Sortering, hvorunder alle hans private Saker fjernes. Naar dette Arbeide nu snart er gjort, vil vi gaa igang med å etablere Kontorarbeidets Igangsettelse, og Tverdahls Befatning med Domkirken vil da være slut.

26.

Telegram fra Departementet meddeler, at Arbeiderne kan fortsette indtil videre.

27.

I samme forbindelse er ark. Thiis kaldt ned til Departementet, hvor konference finder Sted idag. Igaar avgjordes Navnesaken av Storthinget, hvorefter Byen herefter skal hete «Trondheim».

Orgelet opviser flere og flere Feil, saa Lønseth har sin fulde Hyre med Reparasjoner efterhvert. Hans Godtgjørelse herfor er endda i det blaa.

Nye og endelige Høittalersjakter fra Skibet sættes nu op. De utføres av halvhaarde Masoniteplater.

Vi rekonstruerer nu den i sin Tid anvendte Slipemaskin, hvorav vi har fundet frem igjen de fleste Dele. Den agtes anvendt til Slipningen av Gulvfliserne. Standardstørrelse for disse er nu av ark. Thiis fastsat til 35x70 cm.

Prekestolen er nu atter flyttet og dennegang tilbake til sin oprindelige Plass, dog efter ark. Thiis's forordning rykket frem ca. 10 cm og til siden ca. 20 cm.

Den i sin Tid bestilte Reservepumpe er nu kommet og monteret til Varmeanlegget, hvorved den tidligere Støi i Ledningerne bortfaller.

For vel en Uke siden, er nu Kontorerne tat i Bruk, og jeg er igjen gaat igang med Tegnearbeide ved Siden av mit alm. arbeide. Som under Nordhagen optas Perspektivtegningen som Hovedarbeide. Foreløbig er det Tanken, at alt Assistentarbeide med Tegning skal besørges av mig. Hertil er for indev. aar og næste aar foreslaaet kr. 3.000 pr. aar,

hvilket Beløp Departementet hadde strøket, men hvorom der paanyt er indsendt Henstilling om Bevilgning gjennom Tilsynskomiteen.

I motsatt fall vilde ark. Thiis kommet i den særstilling i forhold til sine Forgjengere, at han ikke hadde nogen hjelp til Tegnearbeidet, og dette vilde vel unegtelig ha været noksaa enestaaende. Forhaapentlig gaar Saken iorden.

MARS 1931

3.

Thiis retur fra Oslo, hvor han har hatt Konferanser m/ Departementet vedr. de forskj.

Underskud og Tilsynsposter, hvorom der ogsaa tidligere er skriftlig skeet henvendelse, for de fleste postens vedk.

Der indsendes dog nu paany nyere Opstillinger, hvormed muligens endel Ændringer i Tallene nødvendigkjøres.

Tilsynsmøte tillyses til 17. mars førstk.

Vi er nu i god Sving med Tegnearbeidet igjen, og de nye prægtige Kontorrum gjør sit til, at Arbeidet gaar saa meget bedre og lettere i de rummeligere og triveligere Omgivelser.

5.

Regnskapet for det nye Orgel gjennomgaaes og attesteres av Albertsen, da Tverdahl, som egentlig skulde ha gjort dette, trods gjentagne Purringer fra Forretningsføreren ikke har villet foreta noget i Sakens Anledning. Paa Anmodning av Prof. Meyer gjør jeg derfor dette, dog meget nødtvungent og under sterk Tvil. Jeg foreholder dette for Hr. Meyer, som selv ikke er begeistret for Transaksjonen for å få Orgelregnskapet avsendt.

9.

Departementet gaar ikke med paa Assistentløn for en Tegneassistent, men mener, at Albertsen nu, da det er mindre for ham å gjøre som Byggeleder, kan utføre dette Arbeide uten

extra godtgjørelse. Dette Spørsmål faar da bli Gjenstand for nermere Drøftelse paa Tilsynsmøte den 17 f.k.

17.-18.

Tilsynsmøter. Behandlet ingaaende vor Budgettvanskeligheter og kom til, at der maatte søkes om kr. 12000 for å greie Resten av Budgettaaret. Netop nu er vore disponible Midler slutt, saa der maa søkes om øieblikkelig Anvisning av et Forskudsbeløp.

2 nye Apostelutkast av Schiøll og Fredriksen blev besigtiget. Orglets mangler drøftedes og vil nu nærmere Eftersyn bli foretat av Steinmeyer med en av hans folk.

Varmekomiteen v/ prof. Watzingen fremla endelig plan for Varmeanlegget. Han redegjorde personlig for Saken for Tilsynskomiteen, som anbefalte planen – som gaar ut paa en Kombinasjon av elektrisk og cokesfyring – antatt av Departementet.

De i arbeide værende Tegninger til Vestfronten blev fremlagt og studeret. Grundlaget ansaaes av komiteen skikket til videre Bearbeidelse. Et medlem, prof. Meyer, hadde sterke Betenkeligheter likeover det høie Centraltaarn, men var ellers sterkt interessert i Utformingen av Fronten og Vesttaarnene. Med Hensyn til Tegnehjelpen var man enig om fornyet Henvendelse herom til Departementet, idet ark. Thiis ganske bestemt fordret, at denne Hjelp maatte ydes ham.

31.

Høittaleranlegget er i Løpet av Mars godkjendt og Regningen kr. 8.432 er nu mottat og vil bli anvist saasnart Bevilgning (den ansøkte) er gitt.

Santi har nu en Tid været beskjeftiget med Model 1:48 (Nordhagen) som nu omforandres efter Thiis's Tegning.

APRIL 1931

1.

Departementet sendte os iforgaars Kr. 30.000 som Forskud paa «eventuel» Efterbevilgning. Da vi allerede hadde overtrukket Kontoen i Banken, vil vi med dette Beløp kunne klare os omtrent til Midten av April.

Med Marmorhugningen har vi nu drevet en Tid med den Prøvelast vi mottok ihøst. Resultatet har været saa som saa, idet man kun har faat ca. 5 m² pr m³. For Eftertiden vil det derfor bli nødvendig å få Emnerne nogenlunde tildannet efter den valgte Standardstørrelse 70x35, saa mest mulig Spill undgaaes. Efter konference med Ankerske vil derfor Lasten før den sendes, bli gjennomgaat og det meste Affaldsmateriale bli lagt igjen.

Paa neste Side har jeg innklebet den Fortegnelse over opsagte Arbeidere, som er sendt Statens Bygningsinspektør, som Bilag til Anbudsdokumenterne for Ringvoll Sanatorium. Hvorvidt denne Overføring blir til Virkelighet er ennu paa det uvisse.

Paaskeferie.

7.

3die Paaskedag: Meddelelse fra kirkedepartementet av 31/3 foreligger om at de opsagte Arbeidere maa være forberedt paa å fratre ved Utgangen av April. Opslag herom opsettes.

(Neste side: Liste over oppsagte arbeidere.)

<u>Navn:</u>	<u>Fødsels aar og dato:</u>	<u>Ansettelses aar og dato:</u>	<u>Yrke ved Domkirken:</u>	<u>Tidligere yrke:</u>	<u>Nuværende timeløn:</u>	<u>Anm.:</u>
Arne Sundet	1904 11/6	1927 16/3	Maskinpasser & filer, smed	Smed	1,60	
Emil Salthammer	1901 12/8	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Intet	1,60	
Johs. Opdahl	1883 8/9	1926 6/8	Ornamenthugger	Ornamenthugger	2,-	x)
Ingv. Mathisen	1899 6/12	1926 8/4	Stenhugger og murer	Murer	1,65	
Arne Løvaas	1904 5/6	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Volontør	1,60	
S. Krogstad	1906 10/4	1926 22/2	Stenhugger og haandlanger	Gaardsgut	1,60	
B. Jensen	1903 19/5	1926 9/4	Stenhugger og haandlanger	Glasnester	1,60	
A. Folst	1904 4/3	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Gaardsgut	1,60	
S. Fansen	1904 24/8	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Intet	1,60	
Kr. Hagen	1901 3/4	1926 11/2	Stenhugger, Maler	Maler	1,60	
P. Grande	1907 17/5	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Volontør	1,60	
Aug. Albertsen	1907 28/1	1926 6/8	Stenhugger og haandlanger	Intet	1,60	
Johan Aasheim	1907 14/5	1926 23/2	Stenhugger og haandlanger	Volontør	1,60	
H. Lillenes	1880 4/7	1926 2/3	Snekker & tømmermann	Sn. & tømmern.	1,80	
L. Aasebø	1874 7/3	1926 3/5	Tømmermann	Tømmermann	1,80	
L. Valdum	1892 13/4	1923 31/7	Stenhugger & bruddmann	Anleggsarbeider altmulligmann.	1,85	
J. Norum	1870 16/9	1926 4/8	Stenhugger & bruddmann	Stenhugger	1,80	x)
A. Johansen	1899 19/9	1923 1/8	Stenhugger og haandlanger	Gaardsgutt	1,85	
Edin Hagen	1895 5/5	1926 9/8	Stenhugger og bruddmann	Anleggsarbeider	1,80	
Chr. Sørli	1863 14/10	1926 3/5	Snekker & tømmermann	Snekk. & tømmern.	1,85	x) ikke meldt sig.
J. Karlsen	1894 5/5	1927 14/6	Stenhugger & bruddmann	Stenh. alt m.m.	1,90	
H. Bakke	1884 1/1	1926 11/2	Stenhugger	Stenhugger	1,95	x)
Helmer Moe	1894 24/10	1928 1/2	Stenhugger & modellør	Ciselør	1,60	halvveis døvt.

x) De med kryss merkede arbeidere har en tidligere arbeidsperiode ved Restaureringen.

NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER.

En Kleberlast paa 45 ton er underveis og vil efter sidste Meddelelse være her imorgen.

8.

45 ton Kleber ankommet og transporteres op i Løpet av Dagen og Morgendagen.

10.

Idag ankom 2 Mand fra Orgelfirmaet Steinmeyer (Hymander og Bernet) for å ta sig av og rette paa de Feil, som har vist sig ved Orglet. De 2 Herrer mente de skulde ha det hele ordnet paa ca 14 Dage.

11.

Idag tren andre 2 Herrer ind ad Døren, nemlig Byrådchef Klæboe og Sekretær Etterstøl fra Kirkedepartementet for nærmere å undersøke vore Regnskaper og Bøker ianledning den søkte Efterbevilgning. Paa formiddagen opholdt de sig ca. 3 timer her og fortsatte om Eftermiddagen sine

12.

Undersøkelser og Studier ianl. Regnskaperne. Videre maatte vi idag Søndag fortsette med Utredningen for Herrerne, som reiser tilbake idag.

Arkitekt Thiis tilbake fra Paaskeferie.

17.

De opsagte Arbeidere tilstaaes ferier for 1931 fra idag til Utgangen av Maaneden. Fra idag har vi derfor bare 24 Mand i Arbeide. Forandringen er merkbar i høi grad. Stortinget skal si det avgjørende Ord en av de første Dage.

20.

Fra E. Fjeldseth, som har utført den elektriske Montage for Orgelet er sendt en Skrivelse til Pastor Fjellbu – Domkirkens Menighed – hvori redegjøres for Motorene og deres Installasjon, og hvorav fremgaar, at ikke alt er saa driftsikkert, som ønskelig kunde være. Ved Pastorens Konferance med mig herom, har jeg raadet ham til å indsende Skrivelsen til Stiftsdireksjonen, som gjennom Tilsynskomiteen saa burde sende den til Ing. Platou, efter

hvis sakkyndige Raad vistnok Arrangementet er truffet. Pastoren var enig i, at denne Expedisjonsvei vilde være den rette.

Stenhuggerne begynder saa smått å tenke paa å indrette sine Plasser ute i de nye Arbeidsskur. Veiret er finfint og lokkende nu om Dagen med herlig Sol og Skyfri Himmel.

25.

Fremdeles ingen Avgjørelse i Stortinget. Vor Konto i Banken overtrekkes. Tilsynskomiteen v/ M. Poulsson tilstillet særskilt Brev herom.

28.

Fra Stiftsdirektøren er idag meddelt os Gjenpart av telegram fra Kirkedepartementet av 25de ds. hvorefter de opsagte Arbeidere maa slutte den 30de ds. Hermed er saaledes Skrittet til å reducere Arbeidsstyrken til Halvparten tat. Efter dette vil det da sagtens herefter ikke kunne paaregnes stor Fremdrift i Arbeidet for det første.

Resten av den i Mosjøen beroende Kleberlast, ca 46 ton, er nu ankommet og for et par Dage siden opkjørt og avregnet. Hermed vil vi da i lang Tid være forsynt. Vi venter nu med det første ogsaa ny Marmorforsyning fra Fauske.

29.

Generalrevisjonen av Orgelet ved Steinmeyers Montører Hymander og Benett er nu fullført, og Herrerne avreiser iaften.

30.

Pengevanskeligheter, Pengevanskeligheter!

Banken negter å forskudtere os videre og vi er derfor ille stedt for Øyeblikket. Det drar ut før Stortinget faar Saken til Behandling.

MAI 1931

1.

Ved Oprydningen og Ordningen av de nye Kontorer fandt jeg ovenst. Billede (Platen) som jeg indsetter her. Billedet forestiller 4 Elever fra T.T.L's Arkitektavdeling, som maaler i Domkirken. Elevene fra venstre: 1) Harald Olsen (Sund) som har tegnet for Macody Lund under Macody Lund striden 2) Aug. Nielsen (?) 3) Arkitekt Nils Ryjord, 4) Thane (?).

6.

Stinius Fredriksens Relieff «Kristi Fødsel» er nu opsat paa sin Plass i Kongeindgangen. Samtidig hermed blir Hvelvet, som hadde flere Revner, repareret og git en ny graalighvit farve.

Paabegyndes Bygging av Stillads for Vestfronten. Innredning i Arkiv og Kontorer fullført. Ordning av Bibliotek og Arkiv for Tegninger og Fotografier paagaar.

Vi har faat Kr. 30.000 som Forskud paa Bevilgning sendt fra Departementet og er derfor igjen ovenpaa en Stund.

Beising av de nye Stoler igangsettes efterat utallige Prøver er gjort. Beisen blir leveret av Snekkermester Røhmen, og arbeidet utføres av en av vore opsagte Arbeidere under Røhmens Instruksjon.

8.

Fra Fjoraarets Utstillingsbygning «Sangerhallen» paa Øya har vi nu til meget rimelig Pris kjøpt en god Del nødvendige Materialer for Vestfrontens Stilladser bl.a. 33 fot lange Spirer.

17.

Frihetsdagen: Paa Nordsiden ligger endda idag Sne og Is, men fint Sommergeir nu.

18.

Erklæring om Prøvning og Godkjennelse av Høittaleranlegget sendes Departementet paa anmodning gjennom Stiftsdireksjonen.

20.

Vi forsøker å finne en mere provisorisk Ordning for Heising av Sten til Søndre parapet, saa man foreløbig kan undgaa å bygge op noget videre av Vestfrontstilladserne, idet man finder, at Fronten bør faa staa fri for Stilladser lengst mulig.

27.

Efter flere Purringer har Bruns Bokhandel nu sendt Opgave over sit Salg her ifjor. Efter Overenskomst skulde av Salget betales 10 % i Leie for Utsalgsboden, dette utgjør ialt kr. 1.164,98.

Av Pilgrimsmerket var solgt 585	stk. á 1/- =	585	
	25	stk. á 1/50 =	<u>37,50</u>
			622,50
	Herfra	20 % provisjon	<u>124,50</u>
			498,-
Stensouvernir og gips – 191 ÷ 20 %			<u>152,80</u>
Tilsammen			1.815,78
Mottat kontant			500,-
Rest			<u>1.315,78</u>

som er lovet indbetalt inden Juni maanedes Utgang.

30.

Stortingsm. Bergersen paa Vegne av Universitets- og Fagskolekomiteen konfererer med os og prof. W. ang. Varmeanlegget, samt desuten endel konfidentielle Spørsmal med ark. Thiis.

Nermest Hovedtaarnet paa Sydsiden er igangsat Hugningen av en Grotesk, som Utligger under den lille Fialett som her skal danne Begyndelsen av Parapeten; denne vil, efterat Figuren som er modelleret av Schiøll, og som nu hugges av Josef Ankile er færdighugget, bli igangsat. Som nevnt foran, er Stilladsordningen igang. Denne blir ordnet som Utliggerbro og Utliggerdrager fra Takets Jernkonstruksjon, idet man haaper paa denne Maate foreløbig å slippe nogen Opbygning fra Grunnen av.

JUNI 1931

2.

Flytter Indgjærdningen, som ifjor paa søndre Side var opsat i flukt med n-sydgaaende side av sydvestre Taarn slik, at Kirkegaarden avstenges som tidligere. (If. Paakrav fra Eierne av Pienes gravsteder).

Efter flere Prøver og Raadslagningen er der nu bestilt en Teppeløper for koret fra Steen & Strøm, Oslo, til en pris av 7/20 pr.m. 0,70 m bredde. i 1,40 altsaa 14,40. Hertil kommer Filtunderlag. Omkostningerne skal utredes av Menighetskirken.

For vel en Uke siden kom en Marmorlast fra Fauske – 111 Blokker.

11.

Gulvopvarmningen: Efter angivelse av Ing. Hals og Ing. Rogstad er Meisling i Skibsgulvet for anbringelse av Varmeelementer for flise-opvarmningen igangsat. Der anordnes en seksjon Tvers over Skibets bredde med smaa kanaler i 35 cm² indbyrdes avstand. Det er da meningen å foreta prøver med Opvarmingen forbundet med Maalinger for å fastsette den endelige Ordning.

10.

F. Brun tar Utsalgsboden i Besiddelse. Skriftlig Bekreftelse paa Avtale ang. Leieforhold sendes ham m/ forbehold om Innbetaling av forfalden Leie samt om å stå fritt i fremtiden m.h.p. eventuel egen Overtagelse av Salget.

For Kongeinngangen modellerer Billedhugger Fredriksen f.t. en Maria med Kristus som tenkes å skulle erstatte den nuværende Kristus i Marmor som Troner paa Mittsøilens kapitel.

Forøvrigt er f.t. 3 Statuer i Arbeide:

Fredriksen: «St. Peter», Schøill: «Paulus» og Kvidbergskaar: «Jacobus» (Den sidste er forsøk paa Rekonstruksjon efter Funn) i henhold til Tilsynskomiteens Beslutning.

16.

Taker paa Verkstedsbygninger m.o. smøres. Fra idag er det mere Sommerligt.

Der foretas endel Utbedringer rundt Nordhagens Gravsted: Adkomstvei fra fortauet med hellelagt Marmorgang rundt.

Provisorisk Paramentskap innrettes i et av Orglets kvadranter (samme rum som Høittaleranlegget).

Aviserne har idag en Memoireartikkel om fhv. Bygm. Bergstrøm, hvis 100-aarige Fødselsdag det er idag.

Saken ang. Orgelmotorene er kommet tilbake med Platous Paategning. Tilsynskomiteen paalegger Domkirkearkitekten sammen med Byggeleder å føre kontroll med de elektriske Anordninger. Vort Syn paa Saken og dens Løsning er uttrykt i en Skrivelse som idag sendes Platou, likesaa en til Tilsynskomiteen.

18.

Ny Heismotor anskaffes og monteres for Heis foran Vestfronten.

Stolebeisningen fortsætter – ca. 1.200 stk. ferdig hittil. Arbeidet utføres av Hr. Hagen (opsagt arbeider).

22.

Aapning av Stensamlingen for Besøkende begynder.

26.

3 av de avgaaede arbeidere har faat Understøttelse i form av Pensjon og Vartpenger. Resten søker om Vartpenger videre fra 1ste juli.

Ankiles Hugning av Grotesk ved Hovedtaarnet var nu færdig, men efter Billedhuggeren og Domkirkearkitektens Ønske blir der nu foretat nogen forandring slik, at Arbeidet først kan leveres færdig om nogen dager.

Imidlertid er nu alle forberedelser endelig iorden for å kunne paabegynde Parapetopsetning paa Sydsiden.

Meisling for forband med Taarnet er paabegyndt.

30.

Budgettaaret 1930/31 avsluttes i Depresjonens tegn. En langvarig Streik utenom os i alle Fag legger sin døde Haand paa Livet rundt om.

Siden Styrken her blev innskrenket, er det likesom vanskeligere ogsaa her å få den rette fart i arbeidet. Det ser foreløpig ut som vor Flisehugning blir os for dyr, idet det er vanskelig å berge marmoret fra å ryke istykker under Hugningen. Vi har derfor innhentet Pristilbud fra Ankerske paa Levering av Stenen i skaaret Stann efter visse bestemte Maal. (de hittil fastsatte normstørrelser er 70 x 35 x 5 og 35 x 35 x 5 cm).

Den vesentligste Aarsak til, at Resultatet av flisehugningen ikke svarer til forventningene maa søkes dels i, at Flisestørrelsen nu er større end før, dels i at Emnerne fra bruddet har delvis aapne ganger, som ikke holder, naar hugningen her settes igang, likesaa at de fleste av arbeiderne er uvant med Marmor.

Prøvehugningen viser følgende Resultat:

Slepne Plater	70 stk. a 0,35x0,35 =	8,575 m ²
	92 stk. a 0,35x0,70 =	<u>22,54 m²</u>
Ialt slepet:		31,115 m ²
Hugne, ikke kantet:	53 stk 0.35x0,35 =	6,49 m ²
Kantede, ikke slepne:	14 stk 0,35x0,70 =	3,43 m ²
Div. Størrelser, ikke kantede, kun hugne: (utenfor opgivne Maal)		ca. 50 m ²
<u>Sum ialt</u>		<u>ca. 91 m²</u>

Utbetalt hertil i løn 20.188,98 eller	ca.: 221,85 pr m ²
Materialets kostende: 10,729 m ³ = 5364,50 pr m ²	ca.: <u>59,- pr m²</u>
	<u>280,85 pr. m²</u>

Rundt kr. 280 pr. m².

Dette nedslaaende Resultat maa nu søkes endret paa en eller anden Maate, hvorom de nærmeste dage vil komme til å gi Besked.

Budgettaaret 1930 – 31

Slutt

(Invitasjonsbrev menigheter med konvolutt:)

(Neste sider: Invitasjonsbrev til innvielse av skipet på norsk, tysk og engelsk.)

Nidaros, mars 1930.
Bispegaten 8

Til innvielsen av Nidaros domkirkes gjenreiste langskib den 28. juli vil man gjerne at hvert prestegjeld i Norge skal sende en representant. Valget av denne representant overlates til prestegjeldets menighetsråd i fellesskap. Velges kan presten eller et annet medlem av menighetsrådene, hvis ikke allerede prestegjeldet er representert av presten i egenskap av prost. Foruten til innvielseshøitideligheten får representanten adgang til å delta i vespergudstjenesten den 28. juli om aftenen ved Oslo biskop, og i friluftsgudstjenesten på Stiklestad den 29. juli. Hvis representanten istedenfor å reise til Stiklestad ønsker å delta i høimessen i domkirken ved domprosten, må vi få vite det.

Når representanten er valgt, vil vi be om å få melding derom, med navn og adresse senest innen 15. april, så skal adgangstegn bli sendt.

På vegne av Nidaros stiftsdireksjon

Innbydelseskomiteens formann.

Nidaros, *) 9-3-1930.
Bispegaten 8

Die auswärtigen Gäste sind zur Teilnahme an folgenden Festlichkeiten eingeladen:

Montag den 28. juli, 11 Uhr: Festgottesdienst mit Weihe des wiederaufgebauten Langschiffes des Domes von Nidaros mit dem neuen von den Norwegern in Amerika gestifteten Altar. Die Weihe wird durch den Bischof von Nidaros vollzogen.

Montag, den 28. juli, 18 Uhr. Vespergottesdienst im Dom, gehalten von dem Bischof von Oslo.

Dienstag, den 29. juli (Olavstag). Gottesdienst auf Stiklestad.

Mittwoch, den 30. juli 10 $\frac{1}{2}$ Uhr. Empfang der Vertreter ausländischer Kirchen durch den Bischof von Nidaros im Dom.

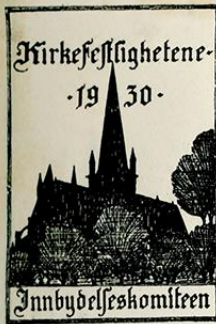
Die eingeladenen Ausländer sind vom 27. juli abends bis zum 30. juli nachmittags Gäste des norwegischen Staates. Es wird für Hotel und freien Aufenthalt gesorgt. Die Antwort auf die Einladung bittet man, wie auf der Einladungskarte vermerkt, bis zum 15. April einzusenden, da andernfalls über die Plätze anderweitig verfügt wird. An alle, die in der Lage sind, an den kirchlichen Festen teilzunehmen wird nach Eingang ihrer Zusage eine Zutrittskarte versandt werden.

Wenn Sie Ihre Frau Gemahlin zu den Festlichkeiten mitzunehmen wünschen, müssen Sie die Güte haben, uns davon zu benachrichtigen. Wir werden ihr dann Zutrittskarte zustellen und ein Hotelzimmer für sie besorgen. Wir haben aber leider keine Gelegenheit, ihr als dem Gäste des Staates freien Aufenthalt anzubieten.

Im Namen von Nidaros Stiftsdirektion

Vorsitzender des Einladungskomitees.

*) Durch Gesetz vom 14. juni 1929 ist der Name der Stadt Trondhjem vom 1. januar 1930 in Nidaros verändert worden.

Nidaros, *) 9-3-1930.
Bispegaten 8

Our foreign guests are invited to take part in the following Church festivities, viz:

Monday, July 28th at 11 a.m.

Festival Service with consecration of the reconstructed nave of Nidaros Cathedral and the new Altar presented by Norwegians in America, by the Bishop of Nidaros.

Monday, July 28th at 6 p.m.

Evening Service in Nidaros Cathedral by the Bishop of Oslo.

Tuesday, July 29th (St. Olav day)

Service at Stiklestad.

Wednesday, July 30th at 10.30 a.m.

Reception in Nidaros Cathedral of hon. delegates from foreign Churches by the Bishop of Nidaros.

The invited foreigners are the guests of the Norwegian Government from the evening of the 27th of July to the 30th of July inclusive. Hotel rooms will be booked and expenses paid. Replies to the invitation should be sent before the 15th of April, if not then received rooms and seats reserved must be otherwise disposed of. Entrance cards will be sent to all who can come to the Church festival.

If you wish to take your wife with you to the Church Festival, you must have the goodness to inform us. We shall then send her entrance cards and book hotel room for her. But we are sorry to say that we cannot pay her hotel expenses.

On behalf of the Nidaros Stiftsdireksjon

Chairman of the Reception Committee.

*) By the Act of the 14th of June 1928 the name of the City of Trondhjem has, from the 1st of January 1930 been changed into Nidaros.

Nidaros, 7-3-1930.
Bispegaten 8

Herr

De innbydes til å delta i følgende kirkefestligheter:

Mandag 28. juli kl. 11. Festgudstjeneste med innvielse av Nidaros domkirkes gjenreiste langskib med det nye alter foræret av norskamerikanere. Innvielsen foretas av Nidaros biskop.

Mandag 28. juli kl. 18. Vespergudstjeneste i Nidaros domkirke ved Oslo biskop.

Tirsdag 29. juli (Olavsdagen) gudstjeneste på Stiklestad.

Onsdag 30. juli kl. 10½. Mottagelse i Nidaros domkirke av fremmede kirkers representanter ved Nidaros biskop.

De innbudte utlendinger blir fra aftenen den 27. til 30. juli em. den norske stats gjester. Der blir sørget for hotell og fritt opphold. Svaret på innbydelsen må innsendes innen 15. april som nevnt på selve innbydelsen, da ellers plassene blir disponert. Til alle som kan komme til kirkefesten blir der da sendt adgangskort.

I tilfelle De skulde ønske å ta Deres frue med til festen må De være av den godhet å gi oss beskjed derom. Da vil adgangstegn bli hende tilstillet og værelse bli bestilt. Men vi har ikke adgang til å tilby hende fritt opphold som statens gjest.

Innbydelseskomiteen er forøvrig villig til å besvare eventuelle spørsmål som måtte finnes påkrevet.

På vegne av Nidaros stiftsdireksjon

Innbydelseskomiteens formann.

Bispegaten 8, 17/3-1930.
Nidaros,

Til

Sogneprestene i Nidaros bispedømme.

Til sommerens kirkefestligheter i Nidaros vil vi gjerne at hvert menighetsraad i bispedømmet skal faa anledning til aa sende en representant. Men plassen i kirken tillater ikke at alle faar være tilstede ved den samme gudstjeneste.

Stiftsdi reksjonen har da bestemt, at en representant for hvert prestegjells menighetsraad faar adgang til innvielsen av Nidaros domkirkes gjenreiste langskib den 28. juli kl. 11, og at de menighetsraad i prestegjeldet som paa den maate ikke blir representert faar adgang til aa delta hvert ved 1 medlem i vespergudstjenesten den 28. kl. 18 ved Oslo biskop, eller i høimessegudstjenesten den 29. juli ved dompresten i Nidaros.

Vi maa be om aa faa svar paa denne henvendelse saa snart som mulig, helst innen 1. april, med nøiagtig beskjed om hvem som kommer til aa delta ved de forskjellige leiligheter. Da skal vedkommende faa en innbydelse herfra.

Paa vegne av Nidaros Stiftsdi reksjon.

Anne Fjellbø

Innbydelseskomiteens formann.

Den Norske Kirke
feirer dette år 900 års fest til minne om Hellig
Olavs død på Stiklestad 29de juli 1030.

Efter opdrag av Den Kongelige Norske Regjerings Kirke- og Undervisningsdepartement, tillater Nidaros Stiftsdireksjon sig å innby

til å delta i de festligheter som skal holdes i Nidaros og på Stiklestad i dagene 28.-30. juli, og som åpnes med innvielsen av Nidaros Domkirkes gjentreiste langskib.

Nidaros Stiftsdireksjon, mars 1930.

Odd Rlingenberg,
Fylkesmann.

Johan Støren,
Biskop.

Arne Fjellbu

Svar utbedes innen 15. april
til innbydelsekomiteens formann,
res. fap. Arne Fjellbu, Bispegt. 8,
Nidaros.

Die Norwegische Kirche feiert im Jahre 1930 das 900-jährige Gedächtnis des Todes König Olavs des Heiligen bei Stiklestad am 29. Juli 1030.

Im Auftrage des Kultus- und Unterrichtsministeriums der Königlich Norwegischen Regierung gestattet sich die Stiftsdirektion Nidaros

zur Teilnahme an den Festlichkeiten einzuladen, die in Nidaros und auf Stiklestad in den Tagen von 28.—30. Juli stattfinden, und die mit der Weihe des wieder aufgebauten Langschiffes des Domes von Nidaros eröffnet werden sollen.

Stiftsdirektion Nidaros, im März 1930.

Odd Rlingenberg,
Regierungspräsident.

Johan Stören,
Bischof.

Huetjell

Antwort erbeten bis zum 15. April
an den vorsitzenden des Einladungsausschusses: Herrn Pastor Hjeltn, Bispegaten 8, Nidaros.

The Church of Norway
will this year celebrate the 900th anniversary of the
death of St. Olav the King and Martyr who fell at
Stiklestad on the 29th July, 1030.

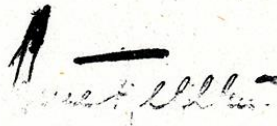
The Governor and Bishop of the Diocese of
Nidaros, under authority conferred by the Royal
Norwegian Ministry of Public Worship and Education
have the honour to invite

to attend the celebrations, which will take place in
Nidaros and at Stiklestad from the 28th to the 30th
July, and which will be inaugurated by the consecra-
tion of the reconstructed nave of Nidaros Cathedral.

Nidaros Stiftsdireksjon, march 1930.

Odd Klingenberg
Governor.

Johan Stören
Bishop.

R. S. V. P. before 15th April to the
Chairman of the Reception Committee: -
The Rev. Arne Fjellbu. 8 Bispegaten,
Nidaros.